

Naturtypekartlegging i Hamar kommune 2013

Sigve Reiso, Terje Blindheim og Øivind Gammelmo

Ekstrakt

BioFokus har på oppdrag fra fylkesmannen i Hedmark supplert og oppdatert naturtypekartet i kommunen. Totalt 81 naturtypelokaliteter er beskrevet og avgrenset. Disse fordeler seg på 11 lokaliteter med A-verdi, 44 med B-verdi og 26 med C-verdi.

Det er knyttet totalt 31 rødlistearter til de registrerte naturtypelokalitetene. Av disse er 13 i kategorien nær truet (NT) og 11 i kategorien sårbar (VU), 6 i kategorien sterkt truet (EN) og 1 i kategorien kritisk truet (CR).

Nøkkelord

Hedmark
Hamar
Naturtypekartlegging
Verdisetting
Rødlistearter

Omslag

FORSIDEBILDER
Øvre (S. Reiso):
Midtre (S. Reiso):
Nedre (S. Reiso):

LAYOUT (OMSLAG)
Blindheim Grafisk

ISSN: 1504-6370

ISBN: 978-82-8209-337-8

Biofokus-rapport 2014-6

Tittel

Naturtypekartlegging i Hamar kommune 2013

Forfattere

Sigve Reiso, Terje Blindheim og Øivind Gammelmo

Dato

01.03.2014

Antall sider

45 sider

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder denne rapporten "levende" linker.

Referanse

Reiso, S., Blindheim, T. og Gammelmo, Ø. 2014.
Naturtypekartlegging i Hamar kommune 2013. BioFokus-
rapport 2014-6. ISBN 978-82-8209-337-8. Stiftelsen
BioFokus. Oslo

Oppdragsgiver

Fylkesmannen i Hedmark

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.

Andre BioFokus rapporter kan lastes ned fra:
<http://biolitt.biofokus.no/rapporter/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadalléen 21, 0349 OSLO
Telefon 2295 8598

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Forord

På oppdrag fra Hamar kommune har BioFokus, foretatt en kvalitetsikring og supplering av kommunens naturtypekart. Hans Chr. Gjerlaug har vært kontaktperson ved Fylkesmannen i Hedmark. Terje Blindheim har vært prosjektansvarlig for oppdragstaker.

Oslo, 01. mars 2014

Terje Blindheim

Gammel kalkfuruskog langs Mjøsa, fra Martodden. Foto: Sigve Reiso

Sammenheng

BioFokus har i perioden august-oktober 2013 gjennomført en oppdatering av naturtyper i Hamar kommune. Enkelte naturtyper er også nykartlagt. Arbeidet er en videreføring og oppdatering av kommunens tidligere naturtypekartlegginger fra hhv 2002 (Johansen 2002) og 2005 (Haugan 2005).

Totalt ble 81 lokaliteter avgrenset ved undersøkelsene i 2013. Av disse er 60 oppdateringer av tidligere naturtyper. De nyavgrensede lokalitetene har et samlet areal på drøyt 1,2 km². Av de 81 registrerte lokalitetene er 11 lokaliteter vurdert som svært viktige (A-verdi), 44 som viktige (B-verdi) og 26 som lokalt viktige (C-verdi). Se tabell 1 for en fullstendig fordeling for ulike naturtyper.

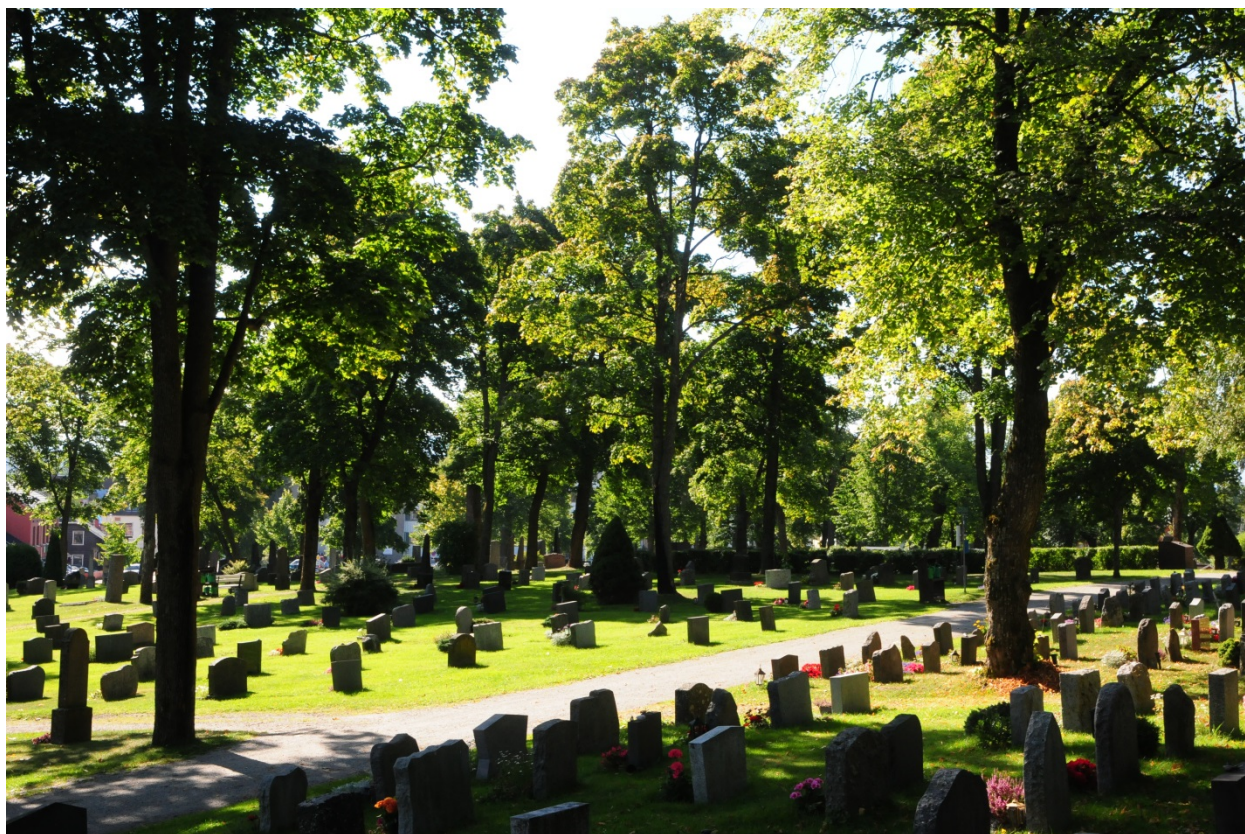
Det er knyttet totalt 31 rødlistearter i de til sammen 81 registrerte naturtypelokalitetene fra datasettet (tabell 2). Dette inkluderer påviste arter i 2013 og tidligere artsfunn som med stor sannsynlighet fremdeles finnes innenfor lokalitetene. Av disse er 13 i kategorien nær truet (NT) og 11 i kategorien sårbar (VU), 6 i kategorien sterkt truet (EN) og 1 i kategorien kritisk truet (CR). For total utbredelse av rødlistearter i kommunen vises det til Artskart.no.

Arealene i og rundt Hamar sentrum inkludert inneklemt kulturlandskapslokaliteter, våtmark og skogareal kan anses som godt kartlagt, spesielt når det gjelder potensielle A- og B-lokaliteter utenfor verneområder. Når det gjelder skogtraktene øst og nord i kommunen er disse dårligere kartlagt, spesielt når det gjelder naturtyper i skog.

I regional (og dels nasjonal-) sammenheng, er det først og fremst naturtyper på kalkareal nær bysentrum som Hamar har et spesielt ansvar for. Dette gjelder i hovedsak rester av kalkslåtteng, artsrike veikanter, åpen kalkmark og kalkskog. En gjennomgående trussel for hoveddelen av slåttemarkslokalitetene og for åpen kalkmark med tilhørende artsmangfold, er gjengroing som følge av opphørt hevd. Her bør forvaltningen straks sette i gang tiltak for å reversere denne utviklingen.

Innhold

1	INNLEDNING / BAKGRUNN	5
2	GJENNOMFØRING	5
3	RESULTATER	6
3.1	OVERSIKT OVER KARTLAGTE NATURTYPER	6
3.2	ARTSMANGFOLD	10
3.3	REGISTRERINGSSTATUS	12
4	DISKUSJON	15
4.1	ANSVAR-NATURTYPER I KOMMUNEN	15
	LITTERATUR	16
	VEDLEGG 1. LOKALITETESBESKRIVELSER	17
	VEDLEGG 2. GAMLE NATURTYPELOKALITETER SOM SKAL SLETTES I NATURBASE	45

Parklandskap med eldre edelløvtrær fra kirkegården til Hamar domkirke. Foto: Sigve Reiso.

1 Innledning / bakgrunn

I forordet til første utgave av naturtypehåndboka (Direktoratet for Naturforvaltning 1999) står følgende: *"Det er et politisk mål at alle landets kommuner skal gjennomføre kartlegging og verdisetting av viktige områder for biologisk mangfold på sine arealer (St. meld. nr. 58 (1996/97) 1996-97). Den kommunale kartleggingen omfatter naturtyper, vilt, rødlistearter, ferskvannslokaliteter og marint biologisk mangfold."*

Metoden for kartlegging følger DN håndbok 13, revidert utgave (Direktoratet for Naturforvaltning 2007). Det henvises til denne, og da spesielt kapitlene 1–4 og 6, for en nærmere redegjørelse av kriterier for utvelgelse av naturtyper og verdisetting av dem.

I forbindelse med oppdateringen og samordningen av data i en felles database har BioFokus produsert sosi-filer for naturtypetemaet. Disse er oversendt kommunen og Fylkemannens miljøvernavdeling sammen med egenskapsdataene. Fylkesmannen vil på dette grunnlag oppdatere Naturbase i samarbeid med DN.

Gamle naturtypeavgrensinger i kommunen er i hovedsak registrert i perioden 2001-2005 (Johansen 2002 og Haugan 2005). Metodikken og kriteriene for verdivurdering har senere blitt vesentlig endret. En oppdatering av eksisterende lokaliteter er derfor i flere tilfeller nødvendig for å tilfredsstille Direktoratet for Naturforvaltning sine krav for publisering av naturtyper i Naturbase. Forvaltningen ønsker også en mer fullstendig og nøyaktig kartlegging i områder med stort arealpress slik at naturtypedata kan benyttes i planarbeid.

Av nyere kartlegginger i kommunen som ligger ute på Naturbase og som ikke er prioritert oppdatert i dette prosjektet, kan kartlegging av hul eik (6 lokaliteter) nevnes spesielt (Bekken 2012).

2 Gjennomføring

Feltarbeidet til dette prosjektet ble utført i løpet av høsten 2013 med påfølgende rapportering vinteren 2014. Feltarbeid er utført av følgende personell fra BioFokus: Terje Blindheim (bidratt på 32 lok.), Sigve Reiso (26), Øivind Gammelmo (10), Kjell Magne Olsen (5), Arne Laugsand (4) og Stefan Olberg (4). Tidspunktet for registreringene var i enkelte tilfeller noe sent for å fange opp tidlige karplanter, men gunstig i forhold til ettårig sopp, mose og lav. Soppsesongen 2013 var riktignok svært dårlig, så få arter i dette elementet ble fanget opp. Fokus ved registreringene har vært å systematisk kvalitetsikre naturtyper med A- og B verdier utenfor verneområder. En del lokaliteter med lokal verdi C er også kvalitetsikret der disse lå lett tilgjengelig i feltarbeidet og vi hadde ressurser til det. Totalt ble 59 gamle naturtyper kvalitetsikret, av disse var 8 av lokal verdi. I samråd med Fylkesmannen ble ikke dammer spesielt prioritert, kun fire dammer er kvalitetsikret i dette prosjektet.

Alle naturtyper er avgrenset på kart i ArcGis som polygoner og beskrivelser er systematisert i Natur2000 (Borch og Wergeland Krog 2009). Det er satt opp en liste over gamle naturtyper som er oppdatert eller vurdert som uinteressante og som kan slettes fra DN's naturbase (se vedlegg 2).

Som en del av naturtypekartleggingen har vi gjort registreringer av interessante og krevende arter med spesiell økologi, inkludert rødlistete arter. Arter som er kartlagt gjennom prosjektet er tilgjengelig i Artskart (Artsdatabanken & GBIF Norge 2012).

3 Resultater

3.1 Oversikt over kartlagte naturtyper

Totalt ble 81 lokaliteter avgrenset ved undersøkelsene i 2013. Av disse er 60 oppdateringer av tidligere naturtyper. Fjorten naturtyper er vurdert som uten verdi eller inkludert i andre naturtypeavgrensinger og skal slettes fra Naturbase (Vedlegg 2). Tabell 1 oppsummerer fordelingen av antall og verdi på de ulike hovednaturtyper og naturtyper, og figur 1 viser den geografiske fordelingen av lokalitetene. I tabell 3 gis en oversikt over de registrerte lokalitetene, mens det i vedlegg 1 gis en fullstendig områdebeskrivelse fra hver av de 81 lokalitetene. For supplerende informasjon om generelle naturforhold i kommunen vises det til tidligere naturtyperapport (Johansen 2002).

De nyavgrensede lokalitetene har et samlet areal på drøyt 1,2 km². Av de 81 registrerte lokalitetene er 11 lokaliteter vurdert som svært viktige (A-verdi), 44 som viktige (B-verdi) og 26 som lokalt viktige (C-verdi). Se tabell 1 for en fullstendig fordeling for ulike naturtyper.

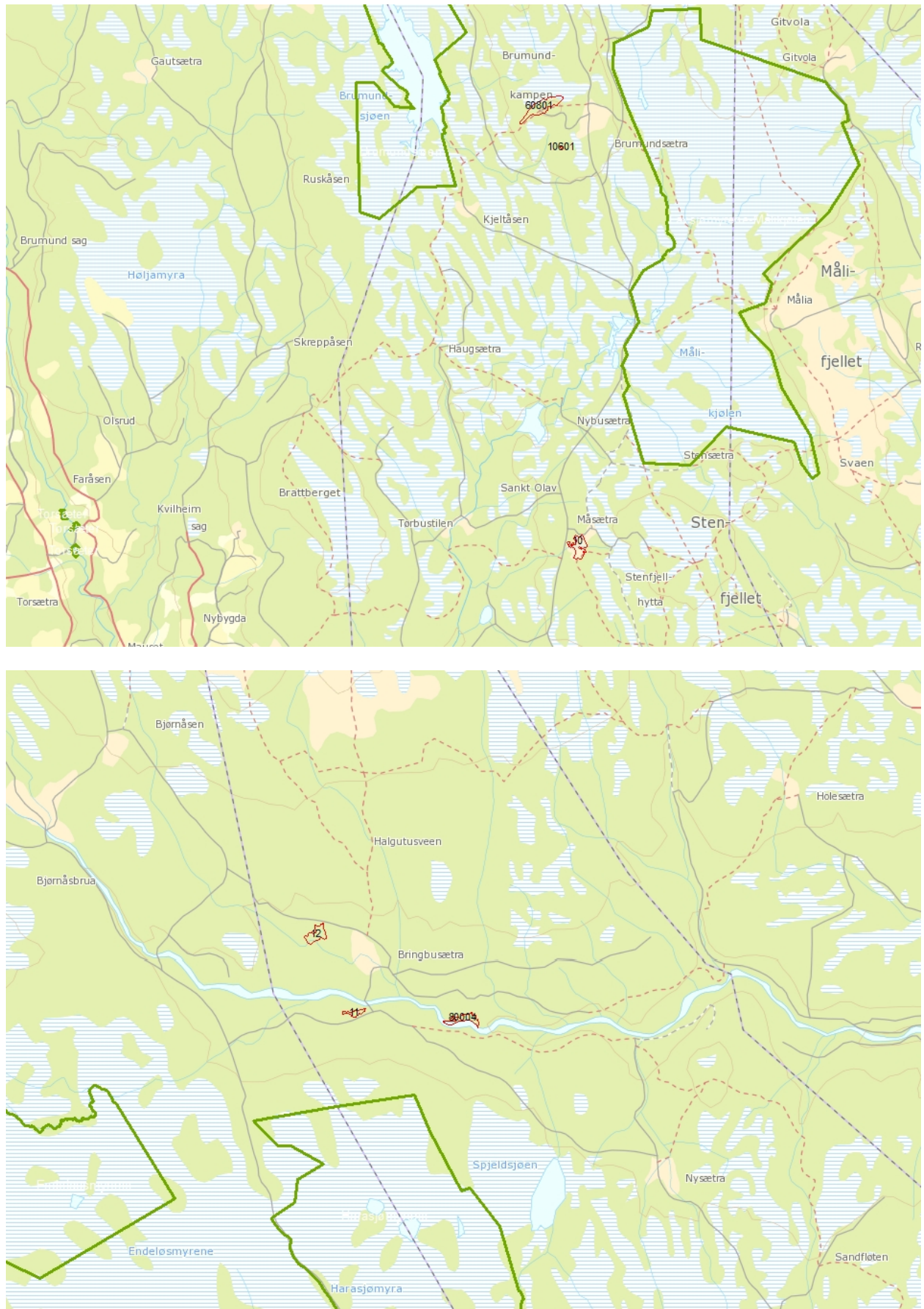
Tabell 1. Oversikt over fordelingen av de ulike naturtypene på hovednaturtype, naturtype og verdi.

Hovednaturtype	Naturtype	A	B	C	Totalt
Ferskvann/våtmark	Viktig bekkedrag	1	2		3
	Kalksjø		1		1
	Dam		2	2	4
Kulturlandskap	Slåttemark	3	7	1	11
	Artsrik veikant		4	4	8
	Naturbeitemark		2	2	4
	Store gamle trær		2	4	6
	Parklandskap		4	5	9
	Erstatningsbiotoper			1	1
	Skrotemark			1	1
	Åpen kalkmark	3	4		7
	Tresatt kulturmark		1		1
	Kalkskog		1		1
	Kilde og kildebekk			1	1
Myr og kilde	Rik edellauvskog		1		1
	Gråor-heggeskog		2		2
	Rik sump- og kildeskog	1	1		2
	Gammel boreal lauvskog		1		1
	Rik blandingsskog i lavlandet			1	1
	Kalkedellauvskog		1		1
	Kalkbarskog	2	7	3	12
	Gammel granskog	1	1	1	3
	Totalt	11	44	26	81

- Naturtypekartlegging i Hamar kommune 2013 -

Figur 1. Grov geografisk fordeling av de 106 naturtypelokalitetene, merket med lokalitetsnummer.

3.2 Artsmangfold

Det er knyttet totalt 31 rødlistearter i de til sammen 81 registrerte naturtypelokalitetene fra datasettet (tabell 2). Dette inkluderer påviste arter i 2013 og tidligere artsfunn som med stor sansynlighet fremdeles finnes innenfor lokalitetene. Av disse er 13 i kategorien nær truet (NT) og 11 i kategorien sårbar (VU), 6 i kategorien sterkt truet (EN) og 1 i kategorien kritisk truet (CR). For total utbredelse av rødlistearter i kommunen vises det til Artskart.no.

Tabell 2. Oversikt over registrerte rødlistearter knyttet til naturtypelokalitetene.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødlistekategori
Alger	<i>Chara contraria</i>	gråkrans	VU
Andre virvelløse dyr	<i>Astacus astacus</i>	edelkreps	EN
Karplanter	<i>Alchemilla subglobosa</i>	vollmarikåpe	NT
	<i>Arnica montana</i>	solblom	VU
	<i>Bidens cernua</i>	nikkebrønsle	VU
	<i>Callitriche hermaphrodita</i>	høstvasshår	VU
	<i>Crepis praemorsa</i>	enghaukeskjegg	VU
	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>	dragehode	VU
	<i>Lemna trisulca</i>	korsandemat	NT
	<i>Silene nutans</i>	nikkesmelle	NT
	<i>Stellaria palustris</i>	myrstjerneblom	EN
	<i>Thalictrum simplex</i>	smalfrøstjerne	NT
	<i>Ulmus glabra</i>	alm	NT
	<i>Veronica anagallis-aquatica</i>	vassveronika	NT
Lav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	gubbeskjegg	NT
	<i>Anema nummularium</i>		EN
	<i>Bryoria nadvornikiana</i>	sprikeskjegg	NT
	<i>Caloplaca cirrochroa</i>		VU
	<i>Lecania turicensis</i>		CR
	<i>Lobothallia radiosa</i>		VU
	<i>Sclerophora pallida</i>	bleikdoggnål	NT
	<i>Thyrea confusa</i>		VU
	<i>Toninia candida</i>		VU
	<i>Usnea longissima</i>	huldrestry	EN
Moser	<i>Encalypta spathulata</i>	hårklokkemose	EN
Sopp	<i>Climacodon septentrionalis</i>	trappepiggsopp	NT
	<i>Dichomitus campestris</i>	Hasselkjuke	NT
	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	svartsonekjuke	NT
	<i>Pseudographis pinicola</i>	gammelgranskål	NT
	<i>Sowerbyella radiculata</i>	nettsporet kantarellbeger	VU
	<i>Trametes suaveolens</i>	Aniskjuke	EN

Venstre: Sumpaniskjuke (EN) fra Finsalbekkens utløp. Foto Terje Blindheim.

Høyre: Myrstjerneblom (EN) fra Mjøsas strandsone ved Martodden. Foto Sigve Reiso.

Kalkberg med den rødlistede laven *Toninia Candida* (VU) fra vestre del av Furuberget langs Mjøsa. Laven ses som hvite flekker på berget. Foto Sigve Reiso.

3.3 Registreringsstatus

Ifølge naturtypehåndboka (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) kap. 7.7 er det en målsetting at kommunen skal ha en oversikt over hvilke arealer som er godt kartlagt og hvilke som ikke er godt kartlagt.

Arealene i og rundt Hamar sentrum inkludert inneklemt kulturlandskapslokaliteter, våtmark og skogareal kan anses som godt kartlagt, spesielt når det gjelder potensielle A- og B-lokaliteter utenfor verneområder. Det er riktignok en stor sansynlighet for at små kulturlandskapslokaliteter, bl.a. enkeltstående gamle trær, samt åkerholmer og veikanter på kalken med rester av kalktørrengflora, ikke ennå er fanget opp. På artskart er det bl.a. flere kjente forekomster av dragehode som ikke er avgrenset innenfor naturtyper.

Når det gjelder skogtraktene øst og nord i kommunen er disse dårligere kartlagt, spesielt når det gjelder naturtyper i skog. Mange MIS-lokaliteter med stor sannsynlighet for å inneha naturtypekvaliteter er ennå ikke registrert. Potensialet for flere viktige naturtyper innen kulturlandskap eller våtmarksareal antas som lite i denne delen av kommunen.

For dammer virker denne naturtypen godt fanget opp i hele kommunen. Kvalitetesikringen av de 4 dammene i Hamar, samt flere undersøkte dammer i nabokommunen Stange, antyder riktignok at flere av dammene i regionen er i sterk gjengroing. Våre observasjoner antyder også at tidligere verdisetting gjerne er basert på enkeltfunn av amfibier og mindre grad gjenspeiler dammens verdi for arts mangfold for øvrig. Oppdatering av alle dammene bør derfor i sin helhet prioriteres i fremtidige kartlegginger. Fire dammer i kommunen er riktignok undersøkt og vurdert på nytt i forbindelse med handlingsplan for kalksjøer (Langangen 2013).

Dam i sterk gjengroing ved Skogly, ennå med gode forekomster av rødlisteartene korsandemat og nikkebrønsle. Foto Kjell Magne Olsen.

Tabell 3. Lokaltetsoversikt. Nr korresponderer med nummereringen på oversiktskartene i figur 1.IID angir BN nummer i Naturbase for de lokalitetene som er oppdatert.

Nr	ID	Navn	Naturtype	Utforming	Verd i	Areal
10	BN00073931	Måsætra	Naturbeitemark	Beiterye	C	89, 2
11		Prestsæterholmen SØ	Gammel granskog	Gammel høyereliggende granskog	C	14, 9
12		Bringbusætra NV	Gammel granskog	Gammel høyereliggende granskog	B	40, 7
51		Vidarshov 1	Parklandskap	Alléer	B	5,7
52	BN00045322	Vidarshov 2	Artsrik veikant		B	1,7
53	BN00045296	Ener ungdomskole	Slåttemark	Kalkslåtteeng	A	6,5
54	BN00045371	Sæhlidammen	Dam	Gårdsdam	B	1,3
101		Slettsveen V	Artsrik veikant		C	0,5
102		Voll	Store gamle trær	Alm	C	0,3
103		Dørum S	Artsrik veikant		C	1,6
151	BN00045364	Nordre Opphus, S for	Dam	Gårdsdam	C	1,3
152	BN00045370	Skogly, V for	Dam	Eldre fisketom dam	B	3,2
153	BN00045315	Ankerskogen	Kalkbarskog	Tørr kalkgranskog	B	68, 9
154	BN00045312	Sangen sjukeheim	Kalkbarskog	Urterik kalkfuruskog	C	2,4
155	BN00045313	Furuberget V	Kalkbarskog	Urterik kalkfuruskog	B	13, 2
156	BN00045331	Bryggerigata-Vestregate	Kalkbarskog	Urterik kalkfuruskog	C	0,8
157	BN00045345	Fjellhagestien	Kalkbarskog	Urterik kalkfuruskog	B	4,4
158		Prestrudskogen	Kalkbarskog	Tørr kalkgranskog	B	13, 1
159	BN00045333	Prestrud skole	Gammel boreal lauvskog	Gråorskog	B	5,6
160		Prestrudskogen S	Artsrik veikant		C	0,5
161	BN00045341	Furubergeien V	Kalkbarskog	Tørr kalkgranskog	C	13, 1
162		Hol gård II	Store gamle trær	Alm	C	0,2
163	BN00045343	Hol gård	Slåttemark	Lågurtslåtteeng	B	3,0
164	BN00045319	Hol gård V	Kalkskog		B	20, 1
165	BN00045293	Heimdal	Artsrik veikant		B	4,2
166	BN00045314	Frøbergsberget V	Kalkbarskog	Tørr kalkgranskog	B	17, 7
167	BN00045346	Frøbergsberget Ø	Kalkbarskog	Tørr kalkgranskog	B	55, 8
168	BN00045297	Jølstadbakken	Slåttemark	Lågurtslåtteeng	B	4,3
169		Jølstadbakken V	Store gamle trær	Eik	B	0,3
170	BN00045307	Børstad ungdomsskole Ø	Store gamle trær	Furu	B	5,4
171	BN00045306	Børstad	Parklandskap	Alléer	B	19, 2
172	BN00045338	Børstad N	Tresatt kulturmark	Rik hagemark uten styva trær	B	11, 3
173	BN00045317	Kobbervegen-Vidarshov	Rik sump- og kildeskog	Rikere gransumpskog	B	11, 4
174	BN00045349	Fagerbakken-Vidarshov I	Naturbeitemark	Kalkbeiteeng	B	4,7
175		Fagerbakken-Vidarshov II	Slåttemark	Kalkslåtteeng	B	3,1
177	BN00045295	Marmorvegen	Slåttemark	Kalkslåtteeng	B	2,5
178	BN00045376	Frognertjernet	Kalksjø	Kransalgesjø	B	32, 8
179	BN00045382	Finsalbekken, utløp	Rik sump- og kildeskog	Rikere løvsumpskog	A	16, 0
180	BN00045385	Nashaug	Gråor-heggeskog	Flommarksskog	B	11, 4
181	BN00045316	Svartelva	Viktig bekkedrag	Bekk i intensivt drevet jordbrukslandskap	A	73, 8
182		Kurud	Store gamle trær	Furu	C	0,1
183	BN00045304	Vang kirke	Parklandskap	Kirkegårder	B	7,5
184	BN00045309	Åker gård	Parklandskap	Parker	C	18, 7

Nr	IID	Navn	Naturtype	Utforming	Verd i	Areal
185	BN00045336	Hedmarktoppen Folkehøgskole	Slåttemark	Kalkslåtteeng	A	4,5
186	BN00045388	Finsalbekken	Viktig bekke drag	Meanderende parti med naturlig kantsone	B	83, 0
187	BN00045389	Flagstadelva	Viktig bekke drag	Viktig gytebekk	B	23, 5
188	BN00045332	Furuberget Ø	Kalkbarskog		B	55, 6
189	BN00045328	Børstad SV, åkerholme	Slåttemark	Kalkslåtteeng	B	1,3
201	BN00045392	Tjuvholmen S	Åpen kalkmark	Åpent grunnlendt kalkmark	B	2,1
202	BN00045348	Storhamar Ø, langs jernbanelinja	Artsrik veikant		B	2,3
203	BN00045320	Martodden	Kalkbarskog	Ekstremtørr kalkfuruskog	A	75, 2
204		Jernbanemuseet S	Åpen kalkmark	Nakent berg	B	2,5
205		Domkirkeodden N, kalkberg	Åpen kalkmark	Nakent berg	A	0,2
206	BN00045335	Domkirkeodden, sydspiss	Åpen kalkmark	Nakent berg	A	1,3
207	BN00045323	Domkirkeodden, eng	Slåttemark	Kalkslåtteeng	B	2,0
208		Domkirkeodden S, kalkberg	Åpen kalkmark	Åpent grunnlendt kalkmark	B	0,4
209		Domkirkeodden SØ, kalkberg	Åpen kalkmark	Nakent berg	B	3,8
210	BN00045308	Domkirkeodden, parklandskap I	Parklandskap	Parker	C	12, 4
211		Martodden N	Kalkbarskog	Ekstremtørr kalkfuruskog	A	12, 5
212		Domkirkeodden, eik	Store gamle trær	Eik	C	0,1
213	BN00045325	Hamar park, tennisbanen	Erstatningsbiotoper		C	0,4
214	BN00045391	Disen Ø	Rik blandingsskog i lavlandet	Sørboreal blandingsskog	C	3,3
215	BN00045299	Disen N, Chr. Melbyes gate	Slåttemark	Kalkslåtteeng	B	0,7
216	BN00045339	Disen NØ, Hedmark teater	Parklandskap	Alléer	B	0,9
217	BN00045305	Koigen	Parklandskap	Parker	C	13, 7
218	BN00045347	Hamar domkirke, kirkegården	Parklandskap	Kirkegårder	C	27, 3
219	BN00045330	Ankerskogen, dam	Dam	Eldre fisketom dam	C	0,7
220	BN00045340	Hamar flyplass	Slåttemark	Kalkslåtteeng	A	52, 2
221		Storhamar N	Kalkedellauvskog	Kalklindskog	B	5,3
222	BN00045294	Furubergveien nord	Artsrik veikant		C	0,3
224	BN00045310	Hamar jernbanestasjon	Skrotemark	Vei- og jernbaneutfylling	C	49, 7
225	BN00045321	Furuberget V	Åpen kalkmark	Nakent berg	A	7,7
226		Furuberget V, jernbanekant	Artsrik veikant		B	3,1
227		Domkirkeodden, parklandskap II	Parklandskap	Parker	C	13, 1
10601	BN00045357	Farmenvollen	Kilde og kildebekk	Kilde over sørboreal	C	2,4
60101	BN00045387	Dystvollfallet 1	Rik edellauvskog	Rasmark-almeskog	B	8,5
60502	BN00045386	Dystvollfallet 2	Gråor-heggeskog	Flommarksskog	B	6,2
60801	BN00045360	Brumundkampen	Gammel granskog	Gammel høyereliggende granskog	A	13, 7
80002	BN00045291	Øvre Sagsveen	Slåttemark	Lågurtslåtteeng	C	12, 6
80003	BN00045352	Ormsæter	Naturbeitemark	Svak lågurtbeitefukteng	C	65, 0
80004	BN00045380	Øya	Naturbeitemark	Beiterye	B	34, 6

4 Diskusjon

4.1 Ansvars-naturtyper i kommunen

I regional (og dels nasjonal-) sammenheng, er det først og fremst naturtyper på kalkareal nær bysentrum som Hamar har et spesielt ansvar for. Dette gjelder i hovedsak rester av kalkslåtteng, artsrike veikanter, åpen kalkmark og kalkskog. Interessant er også funn av en nordlig utpostlokalitet for den utvalgte naturtypen kalklindeskog på Storhamar. En gjennomgående trussel for hoveddelen av slåttemarkslokalitetene og for åpen kalkmark med tilhørende artsmangfold, er gjengroing som følge av opphørt hevd. For åpen kalkmark er også tråkkslitasje et problem på flere lokaliteter. Her bør forvaltningen straks sette i gang tiltak for å reversere denne utviklingen. For areal med slåttemark kan lokalitetene innlemmes i nasjonal handlingsplan, egne tilskudd kan også gis på lokaliteter med den utvalgte arten dragehode. Det anbefales også at det lages en egen skjøtselsplan for arealene rundt Domkirkeodden. Her finnes store verdier av både slåttemark, åpen kalkmark, kalkfuruskog og våtmarksareal som forvaltningsmessig bør ses i sammenheng. Det hadde vært en stor fordel om disse kunne skjottes som en enhet i forbindelse med vedlikehold av park- og museumsarealene. Deler av naturtypearealene langs selve odden på Domkirkeodden ligger innenfor et geologisk naturminne, der de biologiske kvalitetene ikke er en del av forskriften, og i så måte ikke beskyttet.

Som et sjeldent eksempel på en stor slåttemark som er i god hevd bør Hamar flyplass nevnes spesielt. Her finnes en av regionens største og mest inntakte kalktørrengareal. Kalktørreng på over 50 mål er også av betydning nasjonalt.

Når det gjelder våtmark utenfor verneområder er det først og fremst Finsalsbekkens utløp og Svartelva, samt den nevnte strandsonen ved Domkirkeodden som har betydelige verdier i regional sammenheng.

Sjeldent store areal med kalktørreng, fra Hamar flyplass. Foto Sigve Reiso.

Litteratur

- Artsdatabanken & GBIF Norge. 2013. Internettportal for artssøk.
<http://artskart.artsdatabanken.no/>
- Borch, H. & Wergeland Krog, O.M. 2009. Natur2000. Database-programpakke for registrering og forvaltning av natur. NINA naturdata AS, Røyrvik.
- Direktoratet for Naturforvaltning. 1999. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. - Direktoratet for naturforvaltning, Trondheim.
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting biologisk mangfold, rev. utg. - DN-håndbok 13.
- Fremstad, E. 1997. Vegetasjonstyper i Norge. – NINA Temahefte 12: 1-279.
- Fremstad, E. og Moen, A. (red.) 2001. Truete vegetasjonstyper i Norge. – NTNU Vitenskapsmuseet Rapp. bot. Ser. 2001-4:1-231
- Haugan, R. & Often, A. 1998 Status for truete arter i Hedmark. Karplanter. Fylkesmannen i Hedmark, Miljøvernavd. Rapport 17/98. 104 s. + vedlegg.
- Haugan, R. 1997, Botanisk kartlegging av Furuberget Naturreservat i Hamar kommune – med forslag til skjøtsel. Fylkesmannen i Hedmark, Miljøvernavd.
- Haugan, R. 2005. Naturtypekartlegging i sentrale deler av Hamar. Upublisert rapport. 80 s.
- Johansen, M.F. 2002. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold i Hamar kommune. – Rapport til Hamar kommune. (98 s.)
- Langangen, A. 2013. Handlingsplan for kalksjøer – Inventering av kalksjøer i Hamar, Løten, Ringsaker og Stange, Hedmark fylke. 2. utgave. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen, Rapp. nr. 04/11, 53s.
- Larsen, B. H. & Gaarder, G. 2012. Artsrike vegkanter – metodeutvikling og evaluering av kartlegging i 2012. Miljøfaglig Utredning Rapport 2012-40: 1-45 + vedlegg,
- Liebel H.T. 2012. Høydebasseng HIAS, naturmiljø for tomt Nordkronen, Hamar kommune. AsplanViak rapport.
- Løvik, J.E. 2010. Svartelva. NIVA rapport.
- Løvik, J.E., Mjelde, M. og Romstad, R. 2008. Overvåkning av vannforekomster i Hamar kommune i 2007, Frognertjernet.
- Martinsen, O.E. 1995. Sikring av biologisk mangfold i Hamar kommunes kulturlandskap. Hovedfagsoppgave ved Inst. for biologi og naturforvaltning, NLH. 90 s + vedlegg.
- Nasjonal berggrunnsdatabase
- Nasjonal løsmassedatabase
- Prestrud, K. 2000 Registreringsmateriale fra dammer i Hamar kommune. Upublisert
- Rud, J. 1884. Mjøsegnens flora. Innbydelsesskrift til eksamen ved Hamar Offentlige skole for den høiere almendannelse – Hamar Stiftstidendes Bogtrykkeri, Hamar.
- Santesson, R., Moberg, R., Nordin, A., Tønsberg, T. & Vitikainen, O. The lichen-forming and lichenicolous fungi of Fennoscandia. Museum of evolution, University of Uppsala. 359 s.
- St. meld. nr. 58 (1996/97). 1996-97. Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling - dugnad for framtida.

Vedlegg 1. Lokalitetesbeskrivelser.

10 Måsætra

Naturbeitemark – Beiterye Verdi: **C**

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt 20. september 2013 av BioFokus (v/Øivind Gammelmo) i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Lokaliteten er tidligere kartlagt som en del av et kulturlandskapsprosjekt (Supplerende kartlegging av kulturbetinget biologisk mangfold i Hedmark).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Måsætra består av en samling sætervoller rett vest for Stenfjellet i Hamar kommune. Lokaliteten ligger i mellomboreal vegetasjonssone og i svakt oseanisk seksjon. Berggrunnen består av sandstein, leirskifer og alunskifer (kambrisk, underordovicisk). Sætervollen ligger på tykke lag med moreneavsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av grasdominert naturbeitemark (D04) og kan best plasseres i utformingen beiterye (D0426). Engene hevdes pr i dag ved beite av storfe, men beitepresset er noe svakt, og det er tegn til begynnende gjengroing, særlig langs kantene. Sætervollen er dominert av grass som sølvbunke, finnskjepp og trådsiv, men det er også innslag av flekker med noe mer artsrik vegetasjon. Dominerende vegetasjonstyper er sølvbunkeeng, finnskjepp-eng/sauesvingel-eng. I fuktdrag var det noe ballblomeng med mye sumphaukeskjepp. Det finnes i tillegg flere store rognetrær i lokaliteten, samt større gran og bjørketrær spredt i området. Ei stor furu finnes også nord i lokaliteten.

Artsmangfold: Nokså artsfattige og gressdominerte beiteareal av fattig utforming. Tørre areal kan huse en interessant beitemarksopp, men ingen slike ble sett under beifaringen. Arter som ble registrert i forbindelse med registreringene var tepperot, stjernestarr, gulaks, slåttestarr, legeveronika, marikåpe, skogfiol, bekkekarse, engsoleie, følblom, blåkoll, timotei, trådsiv, gressstjerneblom, gjøkessyre, finnskjepp, lappvier, seterstarr, fjelltimotei, grønnvier, sumpseterstarr, ballblom, sumphaukeskjepp, sølvbunke og skogstrokenebb.

Bruk, tilstand og påvirkning: Naturbeitemarkas tilstand ansees som god, men det er ønskelig med mer intensivt beite over hele arealet. Det har vært tradisjonell setring de siste 10 år (i 2006, 21 storfe). Setringa har de siste år vært fra ca. 16. juni til 20. august. Før dette var en lang periode uten setring. Kua beiter på et variert, ca 80-90 daa stort innmarksbeite. Dette er den gamle vollen til de 4 setrene på Måsætra.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Dette er en av få setre i tradisjonell bruk i Hamar-regionen.

Verdivurdering: Større areal med nokså artsfattig og gressdominert naturbeitemark i aktiv hevd. Måsætra er en av få setre som fremdeles er i tradisjonell bruk i Hamar-regionen. Området er forholdsvis stort og det lite preget av gjengroing. Området beites av storfe årlig. Jf faktaark for naturbeitemark gis artsfattige lokaliteter og lokaliteter uten rødlistearter, som har en god tilstand lokal verdi C.

Skjøtsel og hensyn: Det er ønskelig med mer intensivt beite over hele arealet for å unngå økt gjengroing i kombinasjon med rydding av treoppslag.

.....

11 Prestsæterholmen SØ

Gammel granskog – Gammel høyereliggende granskog Verdi: **C**

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt 29. august 2013 av BioFokus (v/Øivind Gammelmo) i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Det er tidligere avgrenset en MiS-figur "rik bakkevegetasjon" som avviker noe i avgrensing fra den registrert naturtypen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i ei nordvendt lise ned mot Åsta ved Bringbusætra helt nord i Hamar kommune. Lokaliteten ligger i Mellomboreal vegetasjonssone og i svakt oseanisk seksjon. Berggrunnen her består av Ringformasjonen, sandstein og noen steder med konglomerat. Over dette finnes det breelavavsetninger, noe berg i dagen samt noe myr/torv.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av "gammel granskog" (F18) med utformingen "gammel høyereliggende granskog" (F1802) og noe "gammel sumpskog (F14) med utformingen "gammel gransumpskog" (F1402). Den eldste og best sjikta granskogen finnes i skråningen opp mot vegen, i den sørligste delen av det avgrensede området. I den noe tettere, yngre bestanden ned mot elva er det mindre død ved, selv om det finnes en del selvtynningstokker av nyere dato. I den øvre, sørlige delen finnes en god del død ved i forskjellige nedbrytningsstadier i lokaliteten. Vegetasjonen består for det meste av blåbærgranskog med noe innslag av fattigmyrvegetasjon. Det finnes også litt berg i dagen enkelte steder. Det finnes flere bekker og fuksig i lokaliteten. Her ble det registrert en god del fagermoser.

Artsmangfold: Det ble registrert gode populasjoner av gubbeskjepp (NT) i lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er få spor etter menneskelige inngrep av nyere dato. I øvre del av området finnes det likevel noen spor etter hogst, trolig til ved.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Dette er et område bestående av gammel granskog og gammel gransumpskog, med innslag av arter som er avhengige av en viss skogkontinuitet. Området er lite i utstrekning og vurderes til lokal verdi (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Denne lokaliteten bør settes av til fri utvikling.

.....

12 Bringbusætra NV

Gammel granskog – Gammel høyereliggende granskog Verdi: **B**

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt 29. august 2013 av BioFokus (v/Øivind Gammelmo) i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Det er tidligere avgrenset en MiS-figur "liggende død ved" som avviker noe i avgrensing fra den registrert naturtypen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nordvest for Bringbusætra helt nord i Hamar kommune. Lokaliteten ligger i Mellomboreal vegetasjonssone og i svakt oseanisk seksjon. Berggrunnen her består av Ringformasjonen, sandstein og noen steder med konglomerat. Over dette finnes det tykke lag med morene og elveavsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av "gammel granskog" (F18) med utformingen "gammel høyereliggende granskog" (F1802). Vegetasjonen består for det meste av "blåbærgranskog" med noe "fattigmyrvegetasjon". Det finnes godt med død ved i lokaliteten i forskjellige nedbrytningsstadier. Enkelte steder finnes det mye hengslav og det ble registrert bl.a. gubbeskjepp (Alectoria sarmentosa) og sprikeskjepp (Bryoria nadvornikiana). Gammelgranskål (Pseudographis pinicola) og svartonekjuke (Phellinus nigrolimitatus) ble registrert på enkelte stokker. Det finnes flere bekker og fuksig i lokaliteten.

Artsmangfold: Lokaliteten inneholder en rekke arter som er typiske for eldre granskog. Rødlisteartene gubbeskjepp (NT), sprikeskjepp (NT), svartonekjuke (NT) og gammelgranskål (NT) ble registrert i lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten inneholder få spor etter tidligere hogster. Skogen er i ferd med å bli så gammel at den er kommet i sammenbruddsfase. Dette medfører at det finnes en god del død ved i lokaliteten, og kontinuiteten er god.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Områder med eldre skog rik på død ved er forholdsvis sjeldent i regionen. Det er registrert en rekke rødlistede arter sammen med flere krevende arter som trives i eldre kontinuitetsskog av gran. Få spor etter menneskelige inngrep gjør at lokaliteten framstår som urørt og den vil på sikt utvikle urskogskvaliteter. Lokaliteten gis B-verdi.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør settes av til fri utvikling. Hogst bør ikke forekomme.

.....

51 Vidarshov 1

Parklandskap – Alléer Verdi: B

Innledning: Den 16.08.2013 har BioFokus ved Arne E. Laugsand nykartlagt lokaliteten i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune på oppdrag for Fylkesmannen i Hedmark.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten er en allé langs vei østover fra tunet på Vidarshov mot Hjøllumveien, i Hamar kommune.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lang allé med hengebjørk. Stammeomkretser på opptil 3 meter er vanlig. Flere av trærne har meget grov sprekkebar som er opptil 10 cm dyp. Det er en del død ved i trekronene.

Artsmangfold: Potensial for insektfauna knyttet til gammel død ved i trekronene. Oppover Gudbrandsdalen er det dokumentert blandt annet truede billearter knyttet til død ved av bjørk og det er sannsynlig at interessante arter kan finnes også i Hamar.

Bruk, tilstand og påvirkning: Trærne står solesponerte i veikant og åkerkant og er i alder nær ved å utvikle godt med død ved.

Verdivurdering: Så lange og gamle alléer med hengebjørk er uvanlige i landskapet. Det er potensial for insektfauna knyttet til trærne. Den vurderes derfor til viktig B.

Skjøtsel og hensyn: Fortsett å hold trærne solesponert. Når et tre dør eller faller over ende, bør i det minste deler av stammen få stå eller ligge som levested for insektfauna. Sørg for ettervekst av hengebjørk i alléen som kan ta over for dagens gamle trær. Unngå graving nær trærnes røtter. Vis hensyn ved spredning av husdyrgjødsel eller sprøytemidler på nærliggende dyrket mark, slik at dette ikke havner på trærne.

.....

52 Vidarshov 2

Artsrik veikant – Verdi: B

Innledning: Lokaliteten er tidligere kartlagt av Reidar Haugan (2005). Den 16.08.2013 har BioFokus ved Arne E. Laugsand befart lokaliteten i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune på oppdrag for Fylkesmannen i Hedmark.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter to nærliggende polygoner langs vei sørover fra tunet på Vidarshov og ned mot jernbanelinjen, i Hamar kommune. Berggrunnen i området er kalkrik, kambro-silur i Oslofeltet. Klimamessig ligger lokaliteten i det smale boreo-nemorale området ved Mjøsa i overgangseksjon OC.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Artsrik veikant med tørr middels baserik eng i engtjæreblom-utforming etter Fremstad (1997). Det søndre polygonet inneholder best utviklet karplanteflora med rødknapp, skogkløver, prestekrage, engtjæreblom, blåkløkke, tiriltunge, gulmaure, markjordbær og lintorskemunn. Fløyelsmarikåpe ble notert i 2005.

Artsmangfold: Enghaukeskjegg (VU) ble det funnet to individer av i 2005. Arten ble ikke funnet i 2013, og om den er oversett er populasjonen uansett liten. Det er generelt potensial for interessant karplanteflora og slike lokaliteter er også viktige for pollinerende insekter, som solitære bier, humler, blomsterfluer og en del billearter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Ingen tegn til gjengroing på dagens åpne areal, muligens slås veikanten også oppover skråningen i sør.

Del av helhetlig landskap: I Hamar sentrum er det flere små rest-lokaliteter på baserik grunn som til sammen utgjør en helhet som understøtter et spesielt arts mangfold.

Verdivurdering: Lokaliteten er verdisatt etter faktaark for artsrik veikant (Larsen og Gaarder 2012). Størrelse: Under 100 meter lang gir lokal verdi. Utviklingsgrad: Tydelige vegetasjonstyper i form av tørr baserik eng i lavlandet, engtjæreblomutforming, men liten variasjon i vegetasjonstype gir middels verdi. Rødlistearter: En sårbar art er tidligere påvist fåtallig gir lokal til middels verdi. Regionalt sjeldne eller uvanlige arter: Forekomst av to arter gir lokal verdi. Del av helhetlig landskap: Innenfor et landskap med flere artsrike veikanter (heller andre typer englokaliteter) gir middels verdi. Sum verdi: Lokaliteten kan vurderes til viktig basert på funn av enghaukeskjegg med kriterium rødlistearter isolert sett. Lokaliteten er ikke stor, men engtjæreblom-eng i lavlandet med krevende arter er en rødlistet vegetasjonstype (Fremstad og Moen 2001) som anvendes i tillegg til faktaarkets parametere for å begrunne verdisetting til viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør overvåkes mot gjengroing, og årlig sen slått kan være nødvendig for å bevare verdien for biologisk mangfold. Slått plantemateriale bør fjernes for å unngå gjødslingseffekt. Sprøytemidler eller gjødsler skal ikke havne i lokaliteten.

.....

53 Ener ungdomskole

Slåttemark – Kalkslåttemark Verdi: A

Innledning: Lokaliteten er tidligere kartlagt av Reidar Haugan (2005). Den 16.08.2013 har BioFokus ved Arne E. Laugsand befart lokaliteten i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune på oppdrag for Fylkesmannen i Hedmark.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på vestsiden av Ener ungdomskole og grenser til Sælidvegen (116), i Hamar kommune. Berggrunnen i området er kalkrik, kambro-silur i Oslofeltet. Klimamessig ligger lokaliteten i det smale boreo-nemorale området ved Mjøsa i overgangseksjon OC.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Tidligere har dette antagelig vært åpen grunnlendt kalkmark med større bestander av interessante arter, men arealet er nå sterkt gjengrodd med tett og høyt feltsjikt og i store deler av områder med dominans av ordinære arter som bringebær og mjødurt. Regelmessig skjøtsel vil være nødvendig for å restaurere lokaliteten. Lokaliteten registreres derfor som kalkslåttemark da mer krevende arter fortsatt finnes spredt i lokaliteten på de små åpne arealene. Smalfrøstjerne (NT), bakkemynte, prestekrage, fagerknoppurt, dunkjempe, bergmynte, blåkløkke, smørbutikk, gjeldkarve, gulmaure og skogvikke ble notert.

Artsmangfold: Dragehode (VU) ble registrert med 30 skudd i 2010 i en bestand dekkende omlag halvannen kvadratmeter (Artskart 2014). Vårveronika (VU), Smånøkkel (NT), og kongsmynte ble også registrert av Reidar Haugan i 2010. Ingen av disse artene ble gjenfunnet i 2013. De kan være oversett ved befaring sent i sesongen, men bestandene er mest sannsynlig i tilbakegang. Blomsterrike lokaliteter på kalkrik mark gir generelt stort potensial for interessant insektfauna, for eksempel humler, solitære bier, blomsterfluer, og ulike familier av biller med mer. Om denne lokaliteten restaureres kan potensialet for rødlistede insekter bli stort også her.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er sterkt preget av gjengroing hovedsaklig med bringebærkratt og treoppslag over store deler av lokaliteten, men små restområder med kvaliteter finnes ennå. Det finnes en del større trær av rogn, spisslønn og gran på området. Midt i området er det etablert en gressplen og det går turstier i området. Skoleelever fra Ener ungdomskole bruker antagelig området, men tråkkslitastjen i dag virker å være lav og begrenset til turstiene.

Del av helhetlig landskap: I Hamar sentrum er det flere rest-lokaliteter på kalkrik grunn som til sammen utgjør en helhet som understøtter et spesielt artsmangfold som er på vei ut om ikke omfattende regelmessige skjøtselstiltak iverksettes.

Verdivurdering: Verdivurdering er gjort etter faktaark for slåttemark (upublisert forslag til revisjon av DN-håndbok 13). Størrelse: Det totale arealet er 7 daa som skulle gi høy verdi, men kvalitetene forekommer spredt og delvis konsentrert til små punktforekomster på dette arealet, noe som tilsier lav verdi, men restaureringspotensial tilsier middels verdi. Nærhet til andre verdifulle kulturmarker: Mindre enn 1 km til nærmeste kalkmarkslokalitet gir middels verdi etter faktaark, del av helhetlig landskap for kalkmark i Hamar tilsier høy verdi om restaurering gjøres. Tilstand: Varierende grad av gjengroing og en fortsatt negativ utvikling vil gi ingen verdi i løpet av få år, men det gis foreløpig lokal verdi. Rødlistearter: Forekomst av 2 VU-arter og 2 NT-arter, samt potensial for rødlistede insekter tilsier høy verdi. Antall engarter: avhengig av hva som medregnes ligger antagelig på 20-30 arter som gir middels verdi. Grunntypevariasjon og del av tradisjonelt gårdslandskap er ikke vektlagt. Tilstanden og størrelsen på lokaliteten tilsier verdivurdering til viktig. Men rødlistearter isolert sett og restaureringspotensial gjør at lokaliteten vurderes til svært viktig (A). Om verdi skal opprettholdes eller styrkes er det helt nødvendig å starte regelmessig skjøtsel av lokaliteten med en gang.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør skjøtsel i henhold til handlingsplan for dragehode og handlingsplan for slåttemark og arealet med slåtteeng bør utvides på bekostning av plenareal. En bør velge ut enkelte mindre områder med kantkratt og enkelte trær som får stå, slik at en småskala mosaikk med mikroklimatisk gunstige forhold bevares. Gran bør vurderes fjernet helt. Alt skjært plantemateriale må fjernes slik at gjødslingseffekt unngås. Det kan være et alternativt å ha en tydelig markert tursti igjennom lokaliteten for å kontrollere tråkkslitasjen. Slitasjen kan potensielt bli stor om skoleelever begynner å benytte arealet i større utstrekning.

54 Sæhlidammen

Dam – Gårdsdam Verdi: **B**

Innledning: Lokaliteten er tidligere registrert av Presterud (2000) og Johansen (2002). Den 16.08.2013 har BioFokus ved Arne E. Laugsand befart lokaliteten i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune på oppdrag for Fylkesmannen i Hedmark.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i et område som tidligere var beitemark ved Kåtorp i Hamar kommune, ikke langt fra Kappvegen og Enhagan. Dammen omkranses nå av granskog og blandingsskog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Vegetasjonsrik dam som er omtrent 30 meter lang og med maxdybde rundt 1 meter. Av planter ble notert vanlig tjønnaks, kjempepiggnopp, myrhatt, hesterumpe, bred dunkjevle, bekeblom, bukkeblad, vassgro, mannosotgras og flasketarr.

Artsmangfold: Liten salamander (NT). Hekkende krikand. Spiss blæresnegl. Betydelig potensial for vannlevende insektfauna som ulike underfamilier av vannkalver, øyenstikkere, ulike familier av fluer med mer.

Bruk, tilstand og påvirkning: Dammen ble restaurert i 1996. Vegetasjonen var i ferd med å ta overhånd på grunn av lav sommervannstand og sterk eutrofiering. Dammen ble bl.a. gravd dypere og utvidet under restaureringen. Kantene ble skrånet. Restaureringen ga et positivt resultat med sterk øking i antall liten salamander, samt ulike snegler, vannkalver og øyenstikkere (Johansen 2002). I 2013 er dammen igjen i ferd med å bli gjengrodd. Vannspeil er omlag 70 prosent dekket av tjønnaks og andre planter og vannvolumet er i ferd med å fylles helt med en ubestemt art av blærerot.

Verdivurdering: Dammen er intakt, relativt stor og med et typisk artsinventar for denne typen lokaliteter og den vurderes til viktig (B). Skjøtsel i nær fremtid er nødvendig om denne verdien skal opprettholdes.

Skjøtsel og hensyn: Det er på tide å renske opp deler av dammen igjen. Men det er viktig å ikke gjøre dette med hele dammen samme år, slik at vegetasjon og artsmangfold kan reetablere seg. Overvåk så videre mot gjengroing og rensk deler av vannspeilet om nødvendig. Sørg for at solinnstrålingen ikke reduseres av krattskog i nærheten. Løvfellende trær i nærheten som kan gi humusdannelse på bunnen av dammen er heller ikke positivt. Oppslag av løvtrær ved vannkanten bør begrenses til noen få vier-busker. Noen grantrær nærmest dammen bør antagelig fjernes.

101 Slettsveen V

Artsrik veikant – Verdi: **C**

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Stefan Olberg i BioFokus 15. august 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i kommunen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs vestsiden av Hommelstadvegen, mellom nr. 150 og 156, beliggende øst for Dørum og vest for Slettsveen i Hamar kommune.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: En strekning på litt over 60 m med rik flora langs vei er kartlagt som en Artsrik veikant (D03). På lokaliteten ble arter som bergmynte, gul gåseblom, markjordbær, prestekrage, blåkløkke, fuglevikke, gulflatbel, gjellkarve, smørbutikk, ryllik, marianøkkelblom, rødkløver, mørkkongsslys og tirlunge registrert. Veikanten, som nok er en kunstig voll, heller ned mot veien, og rager på det høyeste ca. 2,5 m over veien. Hellende, østvendt terreng med rik blomsterflora gir fine forhold for nektarsøkende insekter.

Artsmangfold: Ingen rødlistearter ble påvist, men lokaliteten kan være en viktig lokalitet for enkelte rødlistede insekter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Veikanten slås antagelig jevnlig.

Fremmede arter: En liten roseplante (ubestemt) ble observert øverst i veikanten. Ellers ble det ikke registrert noen fremmedarter.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (C-verdi) grunnet forekomsten av flere krevende urter som ikke har så mange forekomster i kommunen, samt at lokaliteten har et potensial for å huse interessante nektarsøkende insekter.

Skjøtsel og hensyn: Det er ønskelig at veikanten ikke slås for tidlig på sommeren, men at det ventes til etter frøsettingen. Slåtteredskapen bør rengjøres før denne veikanten slås, slik at risikoen for innføring av fremmedarter minimeres.

102 Voll

Store gamle trær – Alm Verdi: **C**

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Stefan Olberg i BioFokus 15. august 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i kommunen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på plenareal ved gården Voll i Løten.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som Store gamle trær - Alm (D1208). En stor alm med omkrets på 300 cm i brysthøyde står fint fristilt og soleksponert på gressplen. En stor stammeskade finnes ved basis. Det er ingen synlige hulåpninger, men noe muld som renner ut, og utseendet på stammeskaden kan tyde på at treet er hult. Kronen er noe vid, har noen døde grener og er litt beskåret.

Artsmangfold: Ingen rødlistearter ble registrert, men lavfloraen på stammen ble ikke godt undersøkt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Treet skjøttes parkmessig ved at døde grener beskæres og nedfall av grener fjernes.

Fremmede arter: Ingen påviste.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (C-verdi) grunnet forekomsten av en stor alm med antatt begynnende huldannelse, men uten påviste rødlistearter.

Skjøtsel og hensyn: Det bør ikke kjøres med motorisert plenklipper tett opp mot stammen, da dette kan skade røttene. Beskjæring av døde grener må begrenses til det helt nødvendige. Nedfall av grove grener bør legges på en soleksponert plass i nærheten. Treer må ikke felles selv om det er hult. Vurder andre tiltak som toppkapping/beskjæring om grunneier ønsker en felling.

103 Dørum S

Artsrik veikant – Verdi: C

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Stefan Olberg i BioFokus 15. august 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i kommunen. **Beliggenhet og naturgrunnlag:** Lokaliteten ligger langs nordsiden av Dørumvegen, sør for Dørum i Hamar kommune.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: En strekning på litt over 300 m med rik flora langs vei er kartlagt som en Artsrik veikant (D03). På lokaliteten ble arter som bergmynte, gåsemure, engsmelle, stormaure, reinfann, fagerknoppurt, rødknapp, gul gåseblom, markjordbær, prestekrage, blåkløkke, fuglevikke, gulflatbelg, gjellkarve, ryllik, rødkløver og mørkkongslys registrert. Veikanten var forholdsvis nylig slått, så den var derfor til dels vanskelig å botanisere. Veikanten er 1-4 m bred og heller noe ned mot veien. Et hellende, sørvendt terreng med rik blomsterflora, gir fine forhold for nektarsøkende insekter.

Artsmangfold: Ingen rødlistearter ble påvist, men lokaliteten kan være en viktig lokalitet for enkelte rødlistede insekter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Veikanten slås antagelig jevnlig.

Fremmede arter: En liten roseplante (ubestemt) ble observert øverst i veikanten. Ellers ble det ikke registrert noen fremmedarter.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (C-verdi) grunnet forekomsten av flere krevende urter i en sørvendt veikant som gjør at lokaliteten har et potensial for å huse interessante nektarsøkende insekter.

Skjøtsel og hensyn: Det er ønskelig at veikanten ikke slås for tidlig på sommeren, men at det ventes til etter frøsettingen. Slåtterredskapen bør rengjøres før denne veikanten slås, slik at risikoen for innføring av fremmedarter minimeres.

151 Nordre Opphus, S for

Dam – Gårdsdam Verdi: C

Innledning: Lokaliteten er tidligere kartlagt (registrert i Naturbase i 2001; BN00045364, da med navn "Opphusdammen"). Besøkt på nytt av Kjell Magne Olsen, BioFokus, 19. september 2013 i forbindelse med kartlegging og kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Beskrivelsen er oppdatert og avgrensning og verdisetting justert. Hvis den tidligere beskrivelsen av dammens fasong stemmer, så må det ha skjedd store forandringer i området (se Johansen 2002).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs sørkanten av en åker sør for bygningsmassen på Nordre Opphus. Sør for dammen igjen er det delvis høy vegetasjon, og delvis en stor driftsbygning, og delvis en kolle, og dette til sammen fører til at dammen i hvert fall delvis er ganske skyggefull frem til om ettermiddagen. Fra Johansen (2002) kan hentes følgende beskrivelse: *Grunnforholdene ved dammen består av leire og myr. Formen er oval i nord-sør retning, og arealet er 0,3 daa. Middeldybden er 0,5 m (max 1,2 m).*

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen er i 2013 langstrakt i retning øst-vest (ifølge NorgeiBilder har den hatt dagens fasong i hvert fall siden 4. august 1997, i motsetning til tidligere beskrivelser og nåværende avgrensning i Naturbase). Nordsiden grenser mot en åker. I østenden renner det inn noe vann, men gjennomstrømningen er svært liten. I dammen finnes en liten "øy", som ifølge Johansen (2002) er kunstig laget (i 1997). Det er mye krattsog rundt mesteparten av dammen. Liten andemat dekket ca. 50 % av vannarealet ved besøket i 2013. Ellers ble det funnet skogørkvein, skogselje, svartvier, brennelse, gråselje, hengebjørk, bjørk, krypsoleie, tiggersoleie, mjødurt, rogn, slyngsøtvier, rødhyll, nikkebrønse (VU), åkertistel, hestehov, andemat, langstarr, flaskestarr og skogsivaks. Johansen (2002) nevner i tillegg flikbrønse, blankpiggknopp og en ubestemt tjønnaks.

Artsmangfold: Av rødlistete arter ble kun nikkebrønse (VU) registrert i 2013. Fra tidligere er også småsalamander (NT) registrert i dammen, og det er fremdeles potensial for at den kan finnes der. Det samme gjelder i noen grad andre sjeldne ferskvannstilknyttede organismer.

Bruk, tilstand og påvirkning: Bygningen som står sør for dammen ble reist vinteren 2011/2012, og sørger for en del skygge. Høyst sannsynlig noe avrenning fra åkeren like nord for dammen – denne heller i retning av dammen. Det skal ifølge Johansen (2002) tidligere ha vært beitemark i området, men ingen spor etter dette i 2013. Dammen skal ha blitt omfattende restaurert i 1997, og det må også ha skjedd omfattende inngrep etter den tid. En høyspentledning går rett over dammen. Noe tipping av diverse masser langs sørbredden.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Den finnes også andre, potensielt fine dammer i nærheten, og dammen kan være del av et system som benyttes av flere ferskvannstilknyttede arter i området.

Verdivurdering: Relativt liten og skyggefull dam med forekomst av nikkebrønse (og småsalamander, ikke funnet i 2013). Bestanden er imidlertid liten, og potensialet for å huse betydelige bestander av sjeldne arter anses som begrenset. Dammen gis derfor verdi C (lokalt viktig).

Skjøtsel og hensyn: Hindre at det vokser igjen med høy og tett vegetasjon rundt hele dammen.

152 Skogly, V for

Dam – Eldre fisketom dam Verdi: B

Innledning: Lokaliteten er tidligere kartlagt (registrert i Naturbase i 2001; BN00045370, da med navn "Hoeldammen"). Besøkt på nytt av Kjell Magne Olsen, BioFokus, 19. september 2013 i forbindelse med kartlegging og kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Beskrivelsen er oppdatert og avgrensning justert. Hvis den tidligere beskrivelsen av dammens beskaffenhet stemmer, så må det ha skjedd store forandringer i området (se Johansen 2002).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs sørøstkanten av en åker vest for bygningsmassen på Skogly. Sør og øst for dammen er det delvis høy vegetasjon, mens det langs vestsiden går en kjerrevei. Fra Johansen (2002) kan hentes følgende beskrivelse: *Dammen ligger ca. 160 m.o.h., i et tidligere beite mellom åker, blandingsskog og steinrøys. Den har et areal på 0,7 daa, med en middeldybde på 0,7 m (max. på 1,5 m). Grunnforholdene består av myr. Dammen er oval i sør-nord utstrekning, og det finnes øyer i dammen. Dammen er ikke en del av et vassdragssystem.*

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dammen har i 2013 hovedsakelig en utstrekning sørvest-nordøst (ifølge NorgeiBilder har den hatt dagens fasong i hvert fall siden 4. august 1997; nåværende avgrensning i Naturbase passer relativt dårlig). Nordsiden grenser mot en åker. Rundt hele dammen er det et relativt bredt starrsumpbelte på svært gyngende grunn. I dammen er det ikke lenger tydelige spor etter "øyer", slik det beskrives hos Johansen (2002) (kunstig laget i 1997), men disse fremtrer tydelig på ortofoto fra 1997). Generelt er dammen nå svært gjengrodd, men kun ganske små åpne vannspeil, mest helt i sørenden. Hesterumpe, skogsivaks, flskestarr, myrmjølke, korsandemat (NT) og en

ikke sikkert bestemt starrart er dominerende arter i et mosaikkpreget mønster. Øvrige registrerte arter i 2013 var blankpiggknopp, tiggersoleie, nikkebrønse (VU), flikbrønse, myrkongle, andemat, sumpsivaks og myrrapp. Johansen (2002) nevner i tillegg guldusk, taglstarr og vassgro. Det er dermed grunn til å tro at den nevnte starrarten fra 2013 er taglstarr, forutsatt at denne ble riktig bestemt tidligere.

Artsmangfold: Av rødlistete arter ble korsandemat (NT) og nikkebrønse (VU) registrert i 2013. Fra tidligere er også småsalamander (NT) registrert i dammen, og det er fremdeles potensial for at den kan finnes der. Det samme gjelder i noen grad andre sjeldne ferskvannstilknyttede organismer. Det er bl.a. en stor populasjon av stordamsnegl her, en art som ikke har så mange forekomster i Hedmark.

Bruk, tilstand og påvirkning: Høyst sannsynlig noe avrenning fra åkeren like nord for dammen – denne heller svakt i retning av dammen. Det skal ifølge Johansen (2002) tidligere ha vært beitemark i området, men ingen spor etter dette i 2013. Dammen skal ha blitt omfattende restaurert vintrene 1996 og 1997, og dagens situasjon er et naturlig resultat av gjengroing siden den gang.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Den finnes også andre, potensielt fine dammer i nærheten, og dammen kan være del av et system som benyttes av flere ferskvannstilknyttede arter i området.

Verdivurdering: Relativt stor dam i sterk gjengroing, men med gode forekomster av rødlisteartene korsandemat og nikkebrønse, samt potensial for bl.a. salamandre og andre sjeldne ferskvannsgamiser. Dammen verdisettes derfor som en sterk B (viktig).

Skjøtsel og hensyn: Det kan på relativt kort sikt bli aktuelt å grave opp igjen deler av dammen.

153 Ankerskogen

Kalkbarskog – Tørr kalkgranskog Verdi: B

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet og denne beskrivelsen er en syntese av til nå kjent kunnskap om området. Lokaliteten har fått justert avgrensningen og består nå av tre delområder som er noe beskjært på grunn av inngrep.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger i byggesonen i sentrum av Hamar på rikere berggrunn.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Større deler av arealet består av eldre kalkgranskog, barbladningsskog og kalkfurusog. Tykkelsen på jordsmonnet er avgjørende for hvilken treslagssammensetning som finnes på lokaliteten. Typiske karplanter er teiebær, trollbær, blåveis, skogkløver og fingerstarr, mens bakkefiol og fagerknoppurt er mindre vanlige. I bunnsjiktet er storkransemose vanlig, mens alperips ofte danner tette kratt i busksjiktet. Putevrimose er en vanlig art på baserike bergvegger. Berg i dagen finnes sparsomt i tilknytning til grunne kalkrygger. Partier har edelløvtrær (hassel, lønn, ask, lind), men området er klart barskogsdominert. I en liten stripe midt i området finnes naturtypen rikere sump- og kildeskog. Sumpen ser ut til å være vannfylt til tider. Her vokser lagstarr, myrkongle, gråor, bekkeblom, mjødurt, krypsoleie, skogburkne, maigull, bekkekarse, enghumleblom. I kanten mot fastmarka vokser det noe alm. Den rike sumpskogen er med på å øke variasjonen av arter og naturtyper i området. Vegetasjonstypen kalkskog er vurdert som nær truet i den siste rødlisten for naturtyper.

Artsmangfold: Nettsporet kantarellbeger (Sowerbyella radiculata) er vurdert som sårbar på rødlisten for 2010 og har sitt eneste kjente funn fra Hemar i Ankerskogen. Arten ble registrert her i 1975. Sannsynligheten for at det finnes en del flere rødlistearter av jordboende sopp under gran, lind, hassel og furu på lokaliteten er stor.

Bruk, tilstand og påvirkning: De sterkest påvirkede områdene som tidligere var avgrenset er tatt ut av lokaliteten, men det gjenstående området fremstår likevel som fragmentert og sterkt påvirket av ulike typer tiltak og høy bruk av lokalbefolkningen. En del delområder har blitt hogd forholdsvis kraftig senere år.

Fremmede arter: I tilknytning til boliger rundt området sprer det seg inn fremmede arter av ulike busker.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en av de største gjenværende kalkskogsrestene innenfor Hamar sentrum sin byggesone.

Verdivurdering: Lokaliteten skårer høyt på størrelse, middels til lavt på habitatkvalitet, rødlistearter og påvirkning. Kalkfurusog er vurdert som nær truet på rødlisten for naturtyper. Samlet vurderes lokaliteten som viktig (B verdi) selv om den er mye påvirket i partier. 75 % av arealet er anslått å ha funksjonelle naturtypekvaliteter.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten er allerede sterkt påvirket av veier, skiløyper, lekaktiviteter, stier m.m. Det er derfor viktig at de resterende delteigene behandles varsomt. Det bør kun tas ut enkeltrær og ryddes kratt. Det bør være en målsetting og skape et flersjiktet åpent skogbilde med blanding av ulike treslag. Hassel, lind, gran og furu er særlig viktige for en rekke jordboende sopparter. Sumpskogen sentralt i området bør ikke drenneres og det bør i og rundt denne ikke foretas hogst. Fremmede arter bør lokaliseres bedre og bekjempes.

154 Sangen sjukeheim

Kalkbarskog – Urterik kalkfurusog Verdi: C

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet og denne beskrivelsen er en syntese av til nå kjent kunnskap om området. Lokaliteten har fått justert avgrensningen noe i nedre del.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger i byggesonen i sentrum av Hamar på rikere berggrunn.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er definert som kalkbarskog med utforming urterik kalkfurusog. Liten gjenværende skogsrest midt i bebyggelsen. Åpent skogsjikt hvor eldre furutrær er dominerende treslag. Rimelig intakt vegetasjon med blåveis, rundbelg, blodstorkenebb, dunkjempe, rødknapp, tyttebær, hvitmaure, gulmaure og fingerstarr. Ved tidligere registreringer er det funnet tårnurt, berggull, flekkgriseøre, bakkefiol og gulmaure. Totalt sett en forholdsvis rik flora på en så liten lokalitet.

Artsmangfold: Noe potensial for sjeldne arter av jordboende sopp, samt at den urterike vegetasjonen kan være viktig for insekter som søker nektar og pollen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Deler av området er noe parkpreget.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en av få gjenværende rester med kalkbarskog i Hamar.

Verdivurdering: Lokaliteten skårer middels på størrelse, middels til lavt på habitatkvalitet, rødlistearter og påvirkning. Kalkfurusog er vurdert som nær truet på rødlisten for naturtyper. Områdets begrensede størrelse og mange kanteffekter trekker verdien ned til lokalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: Dagens tetthet bør beholdes. Oppslag av krattskog kan ryddes med jevne mellomrom. Alle gamle furutrær må spares.

155 Furuberget V

Kalkbarskog – Urterik kalkfurusog Verdi: B

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet og denne beskrivelsen er en syntese av til nå kjent kunnskap om området. Lokaliteten har

fått justert avgrensningen noe i syd hvor ytterligere tørr kalkfuruskog er lagt til, mens den yngste skogen i nord er tatt ut. Grensene for lokaliteten vurderes som usikre, særlig mot øst.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området utgjør den nordvestre delen av Furuberget nord for sentrum av Hamar. Lokaliteten ligger på kalk rett nord for eksisterende kalkbrudd.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Sør i området dominerer relativt stein- og blokkrik kalkfuruskog. Nordover er bunnforholdene preget av store grusmasser/forvittringsmateriale pga en mjukere bergart her. Innslaget av gran øker også nordover. Den mest ekstreme kalkskogsutformingen finnes i en smal stripe på nedsiden av veien mot Steens kalkbrenneri, samt litt ovenfor denne veien. Oppover i lia er landformene roligere. Felles for hele området er at trerøttene har kontakt med kalkrike bergarter/forvittringsmateriale, noe som er vesentlig for forekomsten av en rekke arter av rødlista mykorrhizasopp. Den eldste skogen står i de bratteste partiene nede i lia i vest og sør. Nordover og oppover er det yngre skog. Skogen i området har generelt dårlig sjiktning og det finnes lite død ved og gamle trær. I deler av den nordvendte skråningen er skogen i oppløsningsfase og det har nylig begynt å danne seg noe død ved, liggende og stående.

Artsmangfold: Følgende arter er registrert av karplanter i 2005: snau vaniljerot, rødflangre, kalktelg, skogsveve, skogkløver, fingerstarr, mjølbbær, blåveis, bakkefiol og våreterknapp. Snau vaniljerot er sterkt knytta til denne skogtypen på Hedemarken. Til en viss grad gjelder dette også rødflangre og kalktelg. Rødflangre og kalktelg er regnet som sjelden, mens snau vaniljerot er regnet som truet i Hedmark (Haugan & Often 1998). På kalkberg langs en liten sti ble det trolig funnet hårkløkkemose (*Encalypta spathulata*) som føres til kategorien "bør overvåkes" (DM) på rødlista (funnet er sendt til spesialist for verifisering). Hårkløkkemose er vurdert som direkte truet på rødlisten fra 2010 men arten er i dag usikker og det kan være snakk om den nærtstående, nyoppdagede og vanligere *E. obovatifolia*. Potensialet for rødlistearter av jordboende sopp vurderes som godt, men få spesielle arter er funnet til tross for at området trolig er ganske godt besøkt. Deler av lokaliteten er trolig viktig for moser og lav knyttet til kalkberg og mineralrik åpen jord.

Bruk, tilstand og påvirkning: Store deler av skogen, særlig i øvre deler, består av ungskog av gran og furu. Det går en større sti gjennom området og flere mindre tråkk. I nordskråningen er det rester etter noe som trolig er et åpent dagbrudd.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en av få gjenværende rester med kalkbarskog i Hamar.

Verdivurdering: Kalkfuruskog er vurdert som nær truet på rødlisten for naturtyper og kalkgranskog er vurdert som sårbar. Lokaliteten skårer høyt på størrelse, lavt på habitatkvalitet, men middels på påvirkning og potensial for rødlistearter. Samlet vurderes området som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: De vestvendte bratte skråningene kan med fordel holdes noe åpne for å ivareta den rike karplantefloraen. Alle eldre trær bør spares ved evt. plukkhogst i dette området. I den steinsatte furuskogen i sør er skogen naturlig åpen og trenger ingen form for skjøtsel. Dødveldrike områder i nord bør ikke hugges. Ellers kun lett plukkhogst innenfor naturtypegrensene.

156 Bryggerigata-Vestregate

Kalkbarskog – Urterik kalkfuruskog Verdi: C

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet og denne beskrivelsen er en syntese av til nå kjent kunnskap om området. Lokaliteten har fått justert avgrensningen noe i østre del hvor det i dag er gressplen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger i byggesonen i sentrum av Hamar på rikere berggrunn.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er definert som kalkbarskog med utforming urterik kalkfuruskog. Liten gjenværende skogsrest midt i bebyggelsen. Åpent skogsjikt hvor eldre furutrær er dominerende treslag. Mye av undervegetasjonen er sterkt krattpreget med mispler, brurot, bringebær, tistler og lønn. Noe mer lågurtpreget vegetasjon i vestre del med arter som skogkløver, kratthumleblom, svaleurt, bakkefiol, gulmaure, enghavre, berggull, stikkelsbær og dunkjempe.

Artsmangfold: Noe potensial for sjeldne arter av jordboende sopp, samt at den urterike vegetasjonen kan være viktig for insekter som søker nektar og pollen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Deler av området er noe parkpreget.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en av få gjenværende rester med kalkbarskog i Hamar.

Verdivurdering: Lokaliteten skårer lavt på størrelse, middels til lavt på habitatkvalitet, rødlistearter og påvirkning. Kalkfuruskog er vurdert som nær truet på rødlisten for naturtyper. Områdets begrensede størrelse og mange kanteffekter trekker verdien ned til lokalt viktig (C verdi).

Skjøtsel og hensyn: Da denne lokaliteten er svært kantpåvirket over hele arealet foreslås det at undervegetasjonen slås og fjernes en gang per år i slutten av august etter at de fleste planene har satt frø. En slik skjøtsel vurderes som bedre for biologisk mangfold enn en utviking for krattvegetasjonen tar helt overhånd.

157 Fjellhagestien

Kalkbarskog – Urterik kalkfuruskog Verdi: B

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet og denne beskrivelsen er en syntese av til nå kjent kunnskap om området. Lokaliteten har fått justert avgrensningen noe mot kanter i sør og øst.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger i byggesonen i sentrum av Hamar på rikere berggrunn. Lite område med velutviklet kalkfuruskog mellom boliger, studenthjem og barnehage

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er definert som kalkbarskog med utforming urterik kalkfuruskog. Åpent skogsjikt hvor eldre furutrær er dominerende treslag, men det finnes også noe gran, samt rogn, selje, hassel og spisslønn. Skogen er noe flersjiktet, men med et markert øvre, og ganske ensjiktet, tresjikt av eldre furutrær (største trær opp mot 50 cm i diameter). I busksjiktet er den spredt med alperips, mens feltsjiktet er urterikt med arter som selje, hassel, blåveis, alperips, markjordbær, rogn, skogkløver, tyttebær, prestekrage, hvitmaure, fingerstarr og hengeaks. Ved tidligere kartlegging i 2005 ble også enghavre, bakkefiol og trollbær registrert. Området har en ganske intakt vegetasjon til tross for sin beliggenhet som del av barnehageområde. Totalt sett en forholdsvis rik flora på en så liten lokalitet.

Artsmangfold: Noe potensial for sjeldne arter av jordboende sopp, samt at den urterike vegetasjonen kan være viktig for insekter som søker nektar og pollen. De vanlige, men typiske kalkskogsartene krittvekssopp og kjeglevokssopp er registrert på lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Noe tråkkslitasje i partier, men jevnt over lite ødelagt vegetasjon.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en av få gjenværende rester med kalkbarskog i Hamar.

Verdivurdering: Lokaliteten skårer middels på størrelse, middels på habitatkvalitet, rødlistearter og påvirkning. Kalkfuruskog er vurdert som nær truet på rødlisten for naturtyper. Samlet verdi er derfor viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det øvre tresjiktet med furu må ikke røres og øvrige treslag bør være representert, men kan tynnes noe ved behov. Tett krattskog kan tynnes for å få frem den urterike vegetasjonen.

158 Prestrudskogen

Kalkbarskog – Tørr kalkgranskog Verdi: B

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Lokaliteten er ikke tidligere beskrevet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger i byggesonen i sentrum av Hamar på rikere berggrunn og har delvis skog med høyere grunnvannsstand.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er en mosaikk mellom kalkgranskog og rik sump- og kildegranskog. Granskogen har noe innslag av furu og boreale løvtrær, men er i hovedsak grandominert. Vegetasjonen er rik med mye blåveis i partier, men også arealer med mer typisk blåbærskog finnes. Sumpskogen i nord mot barnehage er ung etter hogst. Her er det mye gråor, bjørk, furu og hegg. Lenger sør er skogen eldre og med en god del svætor på sokler noe som tyder på stabilt høy grunnvannsstand i området. Sumpskogen har feltsjikt bestående av arter som engsnelle, skogbukkne, selje, svartor, gråor, alm, humle, stornesle, krypsoleie, villrips, mjødurt, enghumleblom, bringebær, slyngsøtvier, korsved, langstarr, sølvbunke. Skogen er en til trossjiktet, det finnes noen få læger og litt gadd, men skogen kan ikke betegnes som spesielt gammel og typiske gammelskogselementer er stort sett fraværende.

Artsmangfold: Noe potensial for sjeldne arter av jordboende sopp knyttet til gran og furu. Potensielt sjeldne arter knyttet til fuktig rik skog.

Bruk, tilstand og påvirkning: Noe tråkklitasje i partier, men jevnt over lite ødelagt vegetasjon. Det går en større sti gjennom området, men det meste av arealet har lite tråkk. Det har blitt hogd noen trær senere år.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en av få gjenværende rester med kalkbarskog i Hamar.

Verdivurdering: Kalkskog av denne typen med innslag av rik sumpskog er sjeldne i Hedmark. Lokaliteten skårer høyt på størrelse og moderat på parametrene rødlistearter, habitatkvalitet og påvirkning. Kalkgranskog er vurdert som en sårbar naturtype i henhold til rødlisten for Naturtyper. Samlet vurderes området derfor å være viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Trær som faller over stien kan gjennomføres. Det bør ellers ikke utføres hogsttategier da det ikke finnes spesielle kvaliteter i denne biotopen som fremmes av hogst. Det er viktig at det ikke foretas inngrep i eller rundt lokaliteten som kan skade grunnvannsforholdene i sumpskogen.

159 Prestrud skole

Gammel boreal lauvskog – Gråorskog Verdi: B

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet og denne beskrivelsen er en syntese av til nå kjent kunnskap om området. Lokaliteten har fått justert avgrensningen noe i sør og nord.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger i byggesonen i sentrum av Hamar på rikere berggrunn. Lite område med sjelden naturtype i Hamar sin byggesone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten må defineres som gammel boreal lauvskog med utforming gammel gråorskog. Området har til dels meget grovvekst gråor, samt mye gadd og læger av dette treslaget, samt noe av hegg. Av andre treslag finnes en del hegg, men også alm, furu, gran, selje og bjørk. Skogen kan i partier virke noe kildepåvirket. I feltsjiktet vokser stornesle, springfrø, sumphaukeskjegg, haremat, hundekveke, korsknapp, krypsoleie, maigull, kratthumleblom og strandvind.

Artsmangfold: Sjeldne og trua arter på denne lokaliteten vil nok i første rekke være knyttet til gamle trær og død ved av gråor og hegg, samt andre treslag på sikt. De forholdsvis vanlige barksoppene okerpiggflak, frynsepiggflak og rustkjuke ble funnet på læger av hegg og gråor.

Bruk, tilstand og påvirkning: Noe tråkklitasje i partier, men jevnt over lite ødelagt vegetasjon. Det går ingen stier gjennom området, men det brukes noe til lek.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Verdivurdering: Lokaliteten skårer lavt på størrelse og rødlistearter, men middels på habitatkvalitet og påvirkning. Lokaliteten vurderes som spesiell for kalkområdene i Hamar sentrum og gis etter en samlet vurdering verdi som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: De fleste kvalitetene i denne lokaliteten er knyttet til gammelskogselementer. Det er derfor viktig at lokaliteten overlates til fri utvikling uten inngrep.

160 Prestrudskogen S

Artsrik veikant – Verdi: C

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er ikke tidligere avgrenset som prioritert naturtype.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger i byggesonen i sentrum av Hamar på rikere berggrunn. Skjæringen mellom skogen og fortauet nedenfor er en kunstig skjæring som har gitt opphav til en grunnlendt og tørr kalkrik skråning.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av en liten sørvendt veiskjæring med en urterik, men ganske homogen vegetasjon. Bakketimian, som er en sjelden karplante i Hamar med få funn, dekker nesten hele arealet. I tillegg finnes sølvmyre, rundbelg, rødknapp, ryllik, rødsvingel og stormaure. Den kalkkrevende granmosen vokser på berg og kalkgrus.

Artsmangfold: Lokaliteten har få karplanter, men de artene som er der kan være viktige næringsplanter for en rekke insekter, som f. eks. humler. I tillegg er større populasjoner med bakketimian sjeldent i seg selv hvertfall lokalt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Ut over at skråningen er kunstig laget er det ikke noen spesiell negativ påvirkning på lokaliteten. Mindre furuer er i ferd med å etablere seg og vil på sikt kunne skygge ut karplantefloraen og endre denne.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Verdivurdering: Lokaliteten er ikke spesielt artsrik og den er kunstig. Det er ikke påvist sjeldne eller truede arter og lokaliteten er liten. Den vurderes derfor å ha lokal verdi (C verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør holdes åpen. Småfuru kan med fordel ryddes bort.

161 Furubergveien V

Kalkbarskog – Tørr kalkgranskog Verdi: C

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet og denne beskrivelsen er en syntese av til nå kjent kunnskap om området. Lokaliteten har fått justert avgrensningen noe, særlig i nord hvor en del veldig ung skog og kraftgater og veier ikke er inkludert i lokaliteten.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger i byggesonen i sentrum av Hamar på rikere berggrunn. Lite område med sjelden naturtype i Hamar sin byggesone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Eldre kalkgranskog. Rik lågurtskog i nedre deler til rein kalkskog i øvre deler med mye kalkberg i dagen. Grunnlendt skog hvor trerøttene er i kontakt med berggrunnen, som er svært viktig for sjeldne mykorrhizasopp som lever i symbiose med gran og furu. Skogen er eldre, men svært ensjiktet og likealdret og sterkt oppkvist. Det finnes ingen gammelskogselementer som død ved og gamle trær i området. Vegetasjonen er rik med rødflangre, blåveis, trollurt, teiebær, skogsalat, snau vaniljerot, gjerdevikke, skogfiol og knollerteknapp.

Artsmangfold: Rødflangre og snau vaniljerot er arter som er strengt knytta til skogtypen i regionen. Rødflangre er regnet som sjelden, mens snau vaniljerot er regnet som truet i Hedmark (Haugan & Often 1998). Potensialet for jordboende sopp vurderes som middels.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er eldre, men svært ensjiktet og likealdret og sterkt oppkvist. Det finnes ingen gammelskogselementer som død ved og gamle trær i området.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B verdi) på tross av sterk påvirkning av skogbruk og en del slitase. Vegetasjonen er fortsatt rik og det bør være potensial for sjeldne og trua jordboende sopp. Kalkgranskog er vurdert som en sårbar naturtype i henhold til rødlista for naturtyper.

Skjøtsel og hensyn: Plukkhogst/lukket hogst hvor det hele tiden er eldre trær i bestanden er tilrådelig for lokaliteter med kalkskog. Dette for å beholde kontinuerlig tresjikt, som bevarer miljø for mykorrhizasopp som lever sammen med eldre trær. Området fremstår i dag som svært skjøttet og ytterligere uttak av trær kan føre til uttørring av gjenstående trær.

.....

162 Hol gård II

Store gamle trær – Alm Verdi: C

Innledning: Lokaliteten har ikke vært kartlagt tidligere. Området ble befart av Heiko Liebel, Asplan Viak AS, den 21.9.2012 i forbindelse med en konsekvensutredning.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger rett ved Holsvegen der den svinger opp mot høyre til Hol barnehage. Treet står i en plen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av et grovt almetre som forgreiner seg i to hovedstammer. Treet har en stor rirkule (kåte) på østsiden.

Artsmangfold: Ikke registrert. På treet vokser noen moser og lav, trolig av trivielle arter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Treet vokser fristilt og solrikt i et bebygget boligareal i en plen. Treet har en brysthøydeomkrets av 371 cm.

Fremmede arter: Ikke registrert.

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert som lokalt viktig (C) da lokaliteten består av en grov alm som har et visst potensiale for å være leveområde for sjeldne mose-, lav-, sopp- og insektarter. Alm er rødlistet (NT).

Skjøtsel og hensyn: Treet bør ivaretas ettersom treet ikke utgjør noen større sikkerhetsrisiko. Treet bør ikke hogges, kun beskjæres dersom det er vurdert som strengt nødvendig ut i fra sikkerhetshensyn. Gjengroing rundt treet bør unngås. Treet bør holdes fristilt slik at treet vokser fortsatt solesponert.

.....

163 Hol gård

Slåtteområde – Lågurtslåtteeng Verdi: B

Innledning: Lokaliteten ligger i naturbasen men det skrives at «områdebeskrivelsen er mangelfull». Området ble befart av Heiko Liebel, Asplan Viak AS, den 21.9.2012 i forbindelse med en konsekvensutredning og lokalitetsbeskrivelsen ble oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i en sørvendt skråning og består av en mosaikk av flere vegetasjonstyper. En kalkeng som er i ferd med å gro igjen inneholder fortsatt de største naturverdiene innenfor naturtypelokaliteten (se Figur 6). De vestlige delene av lokaliteten består av en blandingsskog med typisk bunnvegetasjon på kalk. Tørrbakkeelementer finnes i skogskanten og i kalkenga. Den tidligere avgrensningen justeres ved å utvide lokaliteten mot øst for å ta vare på verdifull kalkeng og ved å beskjære den i sør, hvor arealet er fullstendig grodd igjen med bringebær-einstape-åkertistel-kratt.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Den viktigste vegetasjonstypen innenfor naturtypelokaliteten er en «frisk til tørr middels baserik eng» i «dunhavre-dunkjempe-utforming» (vegetasjonstype G7b i Fremstad 1997). Skogen er ung og tett- vokst. Den kan klassifiseres som kalklavurtskog (vegetasjonstype B2 i Fremstad 1997). Tresjiktet er dominert av bjørk, osp, søtkirsebær, rogn, alm og hegg. Feltsjiktet i de åpne habitatene domineres av hundegras, bringebær og dunhavre. Timotei, kveke, hundekjeks, åkervindel, brennesle, solbær, tveskjeggveronika, engstorkenebb, gjerdevikke, burot, rødgløve, rødteknapp, bakkemynte, roser, gulmaure, nyseryllik, engsyre, høymol, åkertistel, hestehov, snerprørkvein, engkvein, føyblom, sølvmyr, skoggløve, teiebær, lintorskemunn, kransmynte, knollerteknapp og dunkjempe forekommer. I skogen er feltsjiktet stedvis dominert av blåveis. Sølvbunke, kratthumleblom, leddved, marianøkkelblom, lakrismjelt, fingerstarr og villrips forekommer. En ungplante av barlind (VU, sårbar) ble funnet som er høyst sannsynlig spredt fra en hage.

Artsmangfold: Vøllmarikåpe (NT, nær truet) har en stor populasjon i kalkenga men forekommer også langs stiene i skogen (se Figur 7). Åkermåne forekommer i skogskanten og langs turstien og er kategorisert som hensynskrevende. Engstorkenebb blomstrer i kalkenga og er en sjelden art i Hedmark. Potensial for sjeldne og trua insektarter og beitemarkssopp.

Bruk, tilstand og påvirkning: En tidligere slåtteområde er i ferd med å gro igjen. Nitrofile plantearter kommer inn flere steder og naturengsarter blir fortrent mer og mer. Skogen er ung og stedvis svært tett. Det finnes en tursti gjennom naturtypelokaliteten.

Fremmede arter: Det er registrert rødhyll (H1, høy risiko på norsk svarteliste 2012 over fremmede arter), platanlønn (SE, svært høy risiko), alaskakornell (SE) og høstberberis (SE) i skogskanten eller i skogen.

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert som viktig (B) da lokaliteten består av en artsrik kalkeng og skogkant med sjeldne karplanter.

Vøllmarikåpe er rødlistet og har en stor populasjon innenfor naturtypelokaliteten. Slåtteeng er også vurdert som en direkte truet naturtype.

Skjøtsel og hensyn: Slåtteområdene bør optimalt sett slås sent i juli eller i august slik at de fleste artene rekker å frø seg. «Høyen» bør så ligge på bakken å tørke i 3-4 dager for at frøene skal slippe. Bringebærkratt bør ryddes bort. I partier som gror raskt igjen anbefales årlig slått.

Lokaliteten må ikke tilplantes. De unge skogsarealene kan det med fordel hogges for å utvide arealet med verdifull slåtteområde. Kalkenga har noen områder igjen med naturverdier og lokaliteten har et bra restaureringspotensiale.

.....

164 Hol gård V

Kalkskog – Verdi: B

Innledning: Lokaliteten ligger i naturbasen, men områdebeskrivelsen er mangelfull. Området ble befart av Heiko Liebel, Asplan Viak AS, den 21.9.2012 i forbindelse med en konsekvensutredning, og naturtypebeskrivelsen ble oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for Nordkronen i en sørvendt li mot Furuberget og består av gjengroende hagemark.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av gjengroende hagemark med grove trær hovedsakelig av bjørk (opptil 265 cm i brysthøydeomkrets). Ifølge DN håndbok 13 skal hagemark klassifiseres ved å bruke Fremstads vegetasjonsklassifikasjon for «kulturbetinget engvegetasjon». Hagemarka er nå så sterkt grodd igjen at den klassifiseres heller som kalklavurtskog, bjørk-utforming (vegetasjonstype B2c i Fremstad 1997). Tresjiktet er dominert av grove og høyreste bjørketrær med brysthøydeomkrets ofte over 150 cm og opptil 265 cm. Ved siden av bjørk dominerer furu og osp med videre innslag av alm, selje, hassel, søtkirsebær, gran, ung eik, ung spisslønn og ask (et tre med brysthøydeomkret av 198 cm). Stedvis er det mye ung hassel og rogn.

I feltsjiktet forekommer åkermåne, firkantperikum, bakkemynte, sølvbunke, engstorkenebb, rødknapp, engknoppurt, tveskjeggveronika, timotei, skogkløver, blåveis, hårfrytle, fingerstarr, hundegras, snerprørkvein, knollerteknapp, gjerdevikke, leddved, skogsvever, korsved, markjordbær, blåbær, lundrapp, kratthumleblom, skogfiol, einstape, rødkløver, mispler, gullris, akeleie, groblad, skogsalat.

Artsmangfold: Vollmarikåpe (NT, nær truet) er en sjelden østlig planteart som forekommer spredt lang turstien gjennom lokaliteten. Det er potensial for sopp, samt insekter knyttet til bjørk og rik engvegetasjon. Dvergspett ble observert i området under befaringen og naturtypelokaliteten er en egnet hekkelokalitet for den sjeldne arten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er en gammel hagemark hvor det ble prioritert bjørketrær. De eldste bjørketrær med sprekkebark opptil 10 cm finnes langs turstien som går fra øst mot vest gjennom naturtypelokaliteten (se Figur 8) men også sør og nord for stien finnes det grove bjørketrær. Skogen var tidligere beitet. Sølvbunke er en beiteindikator som fortsatt forekommer i skogen. Etter opphør av beite har skogen begynt å gro igjen og store arealer er nå bevokst av tett ungskog av hassel og rogn. Den sjeldne vollmarikåpen har funnet en åpen erstatningsbiotop ved å vokse langs turstien. Hagemarka har et bra restaureringspotensiale.

Fremmede arter: Det er registrert en ubestemt mispelart innenfor naturtypelokaliteten.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes av BioFokus som viktig (B verdi) da sørvendt rik engmark med gamle bjørketrær er et viktig habitat for mange sjeldne og trua insekter. Det er potensial for markboende sopp. Det er påvist sjeldne karplanter og fugl og beiteskog er en rødlistet naturtype (NT, se Lindgaard og Henriksen, 2011). Noe av verdiene er helt klart knyttet opp mot at en eller annen form for hevd i området gjenopptas.

Skjøtsel og hensyn: Eldre trær bør ikke hogges. Yngre trær spesielt av hassel og rogn kan fjernes for å åpne skogen igjen. Beite bør gjenopprettes i skogen. Død ved bør ikke tas ut av området. Ved skjøtsel av lokaliteten bør biologisk kompetanse rådføres.

165 Heimdal

Artsrik veikant – Verdi: **B**

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet og denne beskrivelsen er en syntese av til nå kjent kunnskap om området. Lokaliteten har fått justert avgrensningen noe da den er forlenget en del mot øst.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger nord for Furuberget på grensen mot Ringsaker kommune og er trolig rester av tidligere noe mer utbredte slåttemark i denne sørvendte skrenten av Frøbergsberget.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av en drøyt 600 meter lang artsrik veikant med kalkrik engvegetasjon. Det ble registrert akeleie, åkermåne, teiebær, rundbel, tiriltunge, hagelupin, skogstorkenebb, bakkemynte, kransmynte, bergmynte, mørkkongsslys, dunkjempe, gjeldkarve, rødknapp, kattefot, gul gåseblom, engknoppurt, fagerknoppurt, prestekrage, reinfann, hvitmaure, gulmaure og bleikstarr på lokaliteten.

Artsmangfold: I tillegg til å være en rik karplantelokalitet har veikanten trolig en viktig funksjon for insekter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Veikanten ser ut til å være i god hevd per 2013.

Fremmede arter: Hagelupin finnes i noen mindre flekker.

Verdivurdering: Over 600 meter med kalkrik urterik vegetasjon som er godt hevdet gir verdi som viktig (B verdi) selv om ikke rødlistede arter er påvist. Artsrik knoppurteng er en sjelden naturtype i sterk tilbakegang over hele landet.

Skjøtsel og hensyn: Veikanten bør fortsette og slås som i dag og kan med fordel utvides noe der dette er mulig. Da spesielt der det er gammel åpen eng som vokser igjen. Det er viktig at hagelupin bekjempes så fort som mulig for å unngå spredning.

166 Frøbergsberget V

Kalkbarskog – Tørr kalkgranskog Verdi: **B**

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet og denne beskrivelsen er en syntese av til nå kjent kunnskap om området. Lokaliteten har ikke fått justert avgrensningen, men verdien er justert fra A til B.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger nord for Furuberget og utgjør deler av den sørvendte skrenten av Frøbergsberget som inneholder mye kalkrik berggrunn.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er klassifisert som kalkbarskog med utformingen tørr kalkgranskog. Det er imidlertid innslag av tørrere partier med furuskog, partier med lind og fuktige renner med gråor. Vegetasjonen er rik med funn av blåveis, skogsveve, teiebær, bergrørkvein, bergmynte, fagerknoppurt, lakrismjelt, åkermåne, prikkperikum, kransmynte og mattestarr. Mattestarr og åkermåne er sjeldne arter i fylket (Ofte m fl 1998). Mattestarr er vegetasjonsdannende i deler av skogen. Skogen er ikke veldig gammel, men enkelttrær med noe høyere alder finnes spredt. Gammelskogselementer som død ved og grove trær er nesten fraværende. Skogen er to til flersjiktet.

Artsmangfold: Området vurderes å ha brukbart potensial for jordboende sopp, men ingen spesielle arter ble påvist i 2013.

Bruk, tilstand og påvirkning: Hele skråningen er påvirket av skogbruksvirksomhet og hverfall deler av lokaliteten har nok vært åpen kulturmark tidligere. Det er i dag ingen hevd i området.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere kalkskogslokaliteter i nedre deler av Hamar kommune.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som en noe urterik kalkskog med noe potensial for å huse sjeldne jordboende sopp. Skoger er imidlertid ganske ung og en del påvirket. Kalkgranskog er vurdert som sårbar på rødlista for naturtyper, men ingen rødlistearter er påvist. Lokaliteten vurderes samlet å være viktig (B verdi) for bevaring av biologisk mangfold.

Skjøtsel og hensyn: Det anbefales ikke-hogst eller forsiktig uttak av enkelttrær av gran der disse står tett.

167 Frøbergsberget Ø

Kalkbarskog – Tørr kalkgranskog Verdi: **B**

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet og denne beskrivelsen er en syntese av til nå kjent kunnskap om området. Lokaliteten har fått justert avgrensningen noe, men verdien er beholdt.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger nord for Furuberget og utgjør deler av den sørvendte delen av Frøbergsberget som inneholder mye kalkrik berggrunn.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av en mosaikk av gran og furu. Noen steder i rene utforminger andre steder i tett blanding avhengig av hvor grunnlendt jordsmonnet er. De østre delene som er hogd tidligere er løvdominerte, men med innslag av bartrær. Vegetasjonen er rik med arter som hassel, trollbær, blåveis, markjordbær, teiebær, dunkjempe, rødknapp, hvitmaure, fingerstarr, tyrihjelms.

Fuktige sig med gråor finnes i den sørvendte delen i sør. Stedvis finnes åpnere engpartier med mer lyskrevende vegetasjon. Den delen av skogen som i dag ikke er løvdominerte er forholdsvis grov med dimensjoner fra 20-40 cm i diameter. Det spredt med stubber i hele lokaliteten, noe som vitner om at dette ikke er et område med lang skoglig kontinuitet. Det ble ikke observert virkelig gamle eller grove trær og liggende og stående død ved forekommer kun svært sparsomt. Skogen er forholdsvis enskjettet.

Artsmangfold: Det er først og fremst et potensial for å finne sjeldne og truede arter knyttet til organismegruppen jordboende sopp som er knyttet til gran, furu og hassel.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen har vært drevet aktivt over lang tid og lokaliteten omfatter også en del yngre skog i østre del. Det går noen stier gjennom området, men det er ellers få tekniske innsatallasjoner.

Fremmede arter: Ingen registrerte

Del av helhetlig landskap: Området er en av flere kalkskog og rundt Furuberget i Hamar kommune.

Verdivurdering: Kalkgranskog er rødlistet som sårbar og kalkfurskog som nær truet på rødlisten for naturtyper. Lokaliteten utgjør en av de mer intakte kalkskogene i regionen med en viss størrelse. Området skåres lavt på habitatkvaliteter, men middels på påvirkning og høyt på størrelse.

Totalt vurderes lokaliteten som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det er mulig å plukkhogge området. Det bør legges vekt på at skogen skal ha en jevn dekning av gran og noe furu. Løvskog bør spares ved hogst, særlig hassel. Maks uttak av 40 % av volumet.

.....

168 Jølstadbakken

Slåttemark – Lågutrtslåtteeng Verdi: **B**

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet og denne beskrivelsen er en syntese av til nå kjent kunnskap om området. Lokaliteten har fått justert avgrensningen noe, men verdien er beholdt.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør en liten naturrest på kalken i Hamar sin byggesone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er todelt med en nordvestvendt skråning ned mot vei og en flat øvre del som er tidligere slåttemark. Slåttemarka er ikke av de rikeste i Hamar, men har en verdifull kalkkrevende blomsterflora. Følgende arter ble registrert i 2013: trollbær, engsoleie, markjordbær, sølvmyr, tysk myr, teiebær, tirlunge, rødkløver, skogstorkenebb, mørkkongsslys, dunkjempe, hundekjeks, gjeldkarve, rødknapp, blåkløkke, gul gåseblom, prestekrage, reinfann, hvitmaure, gulmaure, syrin, liljekonvall, stormaure. I 2005 ble også bakkemynte, nakkebær, dunhavre og enghavre og bakkefiol kartlagt, alle typiske arter for engflora på rikere grunn.

Artsmangfold: I tillegg til artene over ble det i 2005 registrert en stor forekomst av enghaukeskjegg i skråningen ned mot veien. De noe kalkkrevende lav- og moseartene kalkpolster og granmose ble også registrert da. Det forventes at lokaliteten kan ha et vist potensial for insekter knyttet til åpen rik eng.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er generelt under sterk gjengroing. Skråninga ned mot veien, som for det meste er noe kunstig, er i ferd med å få skogkarakter og vil på forholdsvis kort sikt skygge ut det som har vært av åpen engvegetasjon i skråninga. På toppen der det har vært og delvis er slåttemark er også gjengroingen kommet langt med mye bringebær og ung løvskog i nordre del. De søndre delene slås trolig av naboer til området, men slåtten legges igjen i enga og det er trolig også noe tilførsel av annet hageavfall.

Fremmede arter: Syrin brer seg på kollen.

Verdivurdering: Slåttemark er vurdert som en direkte truet naturtype. Det avgrensede området har enda kvaliteter som gjør at det er mulig å gjenskape viktige kulturlandskapsverdier dersom skjøtsel iverksettes på en god måte. Lokaliteten gis derfor verdi som viktig (B verdi) på tross av sterk gjengroing.

Skjøtsel og hensyn: For at slåttemarkskvalitetene og kvaliteter knyttet til åpen grunnlendt kalkmark skal kunne ivaretas på sikt så må området skjøttes med høyere intensitet enn det som er tilfelle i dag. Det bør utarbeides en skjøtselsplan som sikrer årlig slått og påfølgende rydding av plantemateriale, hogst av skog og utvidelse av slåttemarksareale også til de delene av området som i dag begynner å få skogpreg. Syrin må holdes i sjakk på ett sted eller fjernes helt fra området.

.....

169 Jølstadbakken V

Store gamle trær – Eik Verdi: **B**

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er ikke tidligere avgrenset. Treet er kun observert på avstand og ikke nærmere undersøkt.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør et større vidkronet eiketre i hage i Hamar sin byggesone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Eika måler ca. 350 cm i omkrets og står rimelig åpent i parkpreget hage.

Artsmangfold: Gamle eiker er generelt viktige for mange arter av insekter, lav, moser og sopp, men ingen konkrete undersøkelser er utført for dette treet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Treet ser ut til å være ved god helse.

Verdivurdering: Stort og forholdsvis grovt eiketre gir verdi som viktig (B verdi), men nøyere undersøkelser bør utføres for å fastsette verdien bedre. Det ble f. eks. ikke konstatert om treet hadde hulheter.

Skjøtsel og hensyn: Det bør holdes åpent rundt treet og det bør ikke beskæres mer enn nødvendig. Hulrom må få utvikle seg fritt og ikke fylles igjen. Døde greiner i trets krone er et viktig element for mange sjeldne og trua arter.

.....

170 Børstad ungdomsskole Ø

Store gamle trær – Furu Verdi: **B**

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet i 2005. Lokaliteten er videreført som opprinnelig, men med endrede grenser.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør en liten naturrest i Hamar sin byggesone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: 10-tall meget store furuer. Noen store bjørketrær. Vegetasjonstypen er en fattig/tørr lågurt til frodig, men nokså fattig høgstaudekog. Mye tyder på at området har blitt brukt til beite tidligere. Bakre deler er i ferd med å gro igjen med rosekratt og bringebær, disse delene er ikke avgrenset. Lokaliteten er kategorisert som store gamle trær da det her er fokus på å ivareta enkeltstående gamle furutrær og ikke skogområdet som helhet.

Artsmangfold: Av karplanter ble teiebær, skogkløver, liljekonvall, gulmaure, skjermesveve, enghavre og alperips kartlagt. Gamle bjørker har lavarten tunlav (*Candelaria concolor*). Gamle furuer kan ha trebukken reliktbukk (*Nothofagus punctata*). Gnag i furubark liknet artens gnagespor, men dette krever verifikasjon. Reliktbukk er rødlistet som sårbar (VU). Potensialet for rødlistearter er regnet som middels, og tilknyttet invertebrater på gammel furu.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er under generell gjengroing og brukes trolig en del i forbindelse med aktiviteter på skolen.

Fremmede arter: Ingen registrerte

Verdivurdering: Lokaliteten er viktig (B verdi) på grunn av forekomst av gamle furutrær som parktrær. Grov gammel furu er generelt sjeldent i landskapet.

Skjøtsel og hensyn: De gamle furutrærne bør fristilles slik at de står lysåpent mot sørøst til sørvest. Det bør være et mål for lokaliteten å ivareta gammel furu og gammel bjørk.

.....

171 Børstad

Parklandskap – Alléer Verdi: **B**

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet i 2005. Lokaliteten er videreført med noe endrede grenser. Gårdstunene med store gamle trær som ikke ble undersøkt godt hverken i 2005 eller 2013 er ikke tatt med i lokaliteten. Disse bør kartlegges bedre for å avklare eventuelle verdier.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør en allé med tilhørende steingjerde og ligger ved Børstad øst for Hamar sentrum.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Alléen består av en blanding av eldre bjørk, ask, lind og lønnetrær mellom 40 og 80 cm i diameter. Flere ser ut til å ha hulheter. Mange av trærne er rikt mose- og lavdekte og har enkelte døde grener og stammedeler. Steingjerdet fremstår som et av mange lignende steingjerder i området med mye moser.

Artsmangfold: Den spesielle trappespiggssoppen ble funnet på tre trær av bjørk og lønn. Stiftsteinlav (*Xanthoparmelia conspersa*), stor steinlav (*X. somloensis*), knauslav (*Parmelia fraudans*), murkantlav (*Lecanora muralis*), *Lecanora rupicola*, svart rosettlav (*Phaeophyscia nigricans*) og *Aspicilia moenium* er av de mer spesielle lavartene som vokser på muren.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området langs alléen holdes forholdsvis åpent med en god skjøtsel.

Verdivurdering: Gamle trær med grov barkstruktur, hulheter og dødved elementer er generelt viktige for en rekke ulike arter. Størrelsen på alléen og et høyt antall trær tilsier derfor verdi som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det bør fortsettes og holdes åpent rundt trærne og murene. Urterik vegetasjon bør fremelskes.

.....

172 Børstad N

Tresatt kulturmark – Rik hagemark uten styva trær Verdi: **B**

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet i 2005. Kun denne delen av de tidligere avgrensede åkerholmene er tatt med videre som prioritert naturtype.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør en gammel bjørkehage og ligger ved Børstad øst for Hamar sentrum.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Bjørkehage med spredt med bjørk på mellom 50 og 80 cm i diameter. Det finnes også noen andre boreale løvtrætyper som rogn og osp. Vegetasjonen er av lågurttype med bl. a. en del liljekonvall. Området har trolig vært mer åpent tidligere og det har trolig vært beitet.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter er kartlagt, men området kan ha en del av de samme kvalitetene på store bjørker som nærliggende allé har. Lokaliteten kan også ha kvaliteter knyttet til rik å åpen engvegetasjon

Bruk, tilstand og påvirkning: Området har trolig vært beitet tidligere. Området er under sakte gjengroing i dag.

Fremmede arter: Ingen registrerte

Verdivurdering: Gamle bjørker med noe rikere engvegetasjon er verdifullt for mange arter. Lokaliteten vurderes på et samlet grunnlag å være viktig (B verdi) for bevaring av biologisk mangfold. Flere lignende åkerholmer i nærheten har mistet mye av sine verdier pga. gjengroing og hogst.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør skjøttes ved storfebeite (kalvehage) hvor de store bjørketrærne ivaretas. Rydding av krattskog og deretter enkel tynning av trær med noen års mellomrom kan være en god skjøtsel av området. Målsettingen bør være å få frem en åpen bjørkeskog med rikt feltsjikt av urter og gress.

.....

173 Kobbervegen-Vidarshov

Rik sump- og kildegrog – Rikere gransumpskog Verdi: **B**

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet i 2005. Grensene er noe justert mot sør.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør en eldre forsumpet skog med høy grunnvannsstand.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Området ligger i skogområdet mellom Kobbervegen og gårdsvegen til Vidarshov. Deler av området har rikere sumpskog, til dels dominert av lauvtrær, hovedsakelig grov bjørk og til dels gran. Av andre treslag finnes gråor (grove eksemplarer), hegg, osp og rogn. Vegetasjonen er rik og fuktighetskrevenende i de sentrale delene og tørrere i kantene som er tatt med som viktig bufferareal. Noen ny og til dels gammel død ved. Naturtypen rikere myrkantmark i lavlandet er rødlistet som en direkte truet naturtype. Typen kan lett forveksles med fuktig høgstaudekog, men forekomst av eksklusive sumpskogsarter som skogsøtegras plasserer typen botanisk sett trygt i vegetasjonstypen sumpskog. Av karplanter ut over det tidligere registrerte skogsøtegraset ble det i 2013 registrert fugletelg, broddtelg, hengeving, stormesle, trollbær, krypsleie, alperips, enghumleblom, bringebær, spisslønn, springfrø, rødhyll og skogsalat. Skogen er flersjiktet med god spredning, det finnes noe læger av ulike treslag og noe stående død ved. Det finnes noen få flomdammer som fylles opp i perioder med mye nedbør.

Artsmangfold: Det sårbare graset skogsøtegras ble kartlagt her i 2005 i små mengder. Fuktige rike lokaliteter som dette er svært viktige for insekter knyttet til områder med høy luftfuktighet og innslag av eldre skog med død ved. Viktig viltbiotop.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det går en stor grøft gjennom området som er i ferd med å fylles opp og trolig miste noe av sin drennerende funksjon. Det er en del søppel i nord og trolig en kom som tar av for deler av overflatevannet.

Fremmede arter: Ingen registrerte

Verdivurdering: Lokaliteten skårer høyt på størrelse og spesielle naturtyper, men middels på rødlisteater, habitatkvalitet og påvirkning. Samlet vurderes området som viktig (B verdi) pga. det forholdsvis omfattende grøfteinngrepet som finnes her.

Skjøtsel og hensyn: De registrerte kvalitetene bør forvaltes ved å unnlate området for hogst. Ingen av kvalitetene er avhengig av skjøtsel for å fremmes og utvikling av mer dødved vil være meget positivt for mange arter. Det må ikke utføres terrenginngrep som kan endre grunnvannsstanden i biotopen. Eksisterende grøft bør gro naturlig igjen.

.....

174 Fagerbakken-Vidarshov I

Naturbeitemark – Kalkbeiteeng Verdi: **B**

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet i 2005. Grensene er noe justert mot sør. Beskrivelse med utgangspunkt i nytt feltarbeid.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør en gravhaug som ligger på kalkgrunn og som har vært slått-beitet over lang tid.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er definert som naturbeitemark med utforming kalkbeiteeng da den beites i dag. Området har vært under gjengroing over tid og det er først de siste to årene at området har blitt ryddet manuelt og yngre løvskog beites ned av kashmirgeit som er meget effektive til denne oppgaven og svært nyttige i tidlig fase av restaureringsarbeidet. Vegetasjonen preges noe av gjengroing, men mindre engpartier med naturengvegetasjon finnes. Følgende karplanter ble registrert på lokaliteten: blåveis, krypsoleie, mjødurt, markjordbær, kratthumleblom, gjerdevikke, engfiol, kratffiol, korsknapp, bergmynte, blåkoll, tveskjeggveronika, hundekjeks, vendelrot, rødknapp, blåklomme, engknoppurt, prestekrage, ugrasløvetenner, marianøkleblom, hvitmaure, hårfrytle, gulaks, hundegras, timotei, moskusjordbær, stormaure. Det forventes at vegetasjonen endrer seg en del de kommende årene dersom området åpnes ytterligere opp og ryddes. Det er spredt tresetting av større løvtrær i området.

Artsmangfold: Foruten en forholdsvis rik karplanteflora kan området ha verdi for beitemarkssopp og trolig insekter. Det er rapportert om draghode fra disse gravhaugene tidligere, men denne arten er trolig utgått.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området har vært under sterk gjengroing en god stund, men åpnes nå opp.

Fremmede arter: Moskusjordbær er oppgitt som en art med høy risiko status på den norske svartelisten over fremmede arter. Arten er vurdert å kunne gjøre stor skade på opprinnelig vegetasjon dersom den får spre seg. Arten finnes i tette populasjoner hovedsakelig sør i det avgrensede området.

Verdivurdering: Til tross for at lokaliteten har vært gjengrodd en tid er det fortsatt en del verdifull engpreget vegetasjon igjen. Pågående restaurering vil bidra i positiv retning for engfloraen. Lokaliteten gis på denne bakgrunn verdi som viktig (B verdi) selv om kvalitetene enda i dag er noe marginale.

Skjøtsel og hensyn: Området bør fortsettes og ryddes som i 2013. Når det er åpnet opp tilstrekkelig bør det avklares hvilken type dyr som er best egnet. Det anbefales ikke sau på en verdifull urterik eng da det vil føre til at urtene blir borte og graset overtar på sikt. Lett storfe eller fortsatt beite med kashmirgeit kan være gode alternativer. Et annet alternativ er å skjytte område med slått. Moskusjordbær er en aggressiv art som er i ferd med å invadere området. Denne arten bør lukes slik at den ikke brer seg ytterligere ut. Arten har potensial til å ødelegge det meste av opprinnelig vegetasjon.

.....

175 Fagerbakken-Vidarshov II

Slåttemark – Kalkslåtteenng Verdi: **B**

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet i 2005. Grensene er noe justert mot sør. Beskrivelse med utgangspunkt i nytt feltarbeid.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør en gravhaug som ligger på kalkgrunn og som har vært slått-beitet over lang tid.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er definert som Slåttemark med utforming kalkslåtteenng da slått er den ønskede hevd for fremtiden. Området har vært under gjengroing over tid og det har ikke vært hevd her på lang tid. Vegetasjonen preges av gjengroing, men mindre engpartier med naturengvegetasjon finnes, særlig i sør mot jordekant. Følgende karplanter ble registrert på lokaliteten: nikkesmelle (NT), engsmelle, smalfrostjerne (NT), teiebær, rundbelg, gulflatbelg, tirltunge, blålusern, skogkløver, fuglevikke, bergmynte, tveskjeggveronika, dunkjempe, rødknapp, blåklomme, fagerknoppurt, prestekrage, hvitmaure, gulmaure, syrin, liljekonvall, dunhavre, hjertegras og engrapp. Per 2013 er rogn, gran, hegg, osp, furu, syrin, lønn og bringebær i ferd med å etablere seg også på de siste restene av åpen engmark mot jordekanten i sør. Oppe på kollen er det større skog med grovvokste trær.

Artsmangfold: Foruten en forholdsvis rik karplanteflora kan området ha verdi for beitemarkssopp og trolig insekter. Det er rapportert om draghode fra disse gravhaugene tidligere, men denne arten er trolig utgått. Et noe usikkert funn av bakkehumle ble gjort på fagerknoppurt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området har vært under sterk gjengroing en god stund og det er nå kun mindre områder med helt åpen eng nær jordekanten i sør.

Fremmede arter: Syrin brer seg på lokaliteten og bør fjernes.

Verdivurdering: Kalkslåtteenng er viktige for biologisk mangfold og er vurdert som en direkte truet naturtype. Det er påvist et typisk utvalg av kalkengarter og lokaliteten er samlet over 2 dekar. Verdien trekkes ned fra svært viktig til viktig (B verdi) pga. manglende hevd over lang tid, men dersom hevd iverksettes vil verdien kunne øke.

Skjøtsel og hensyn: Hele det avgrensede området bør skjottes som slåtteenng. Store trær av furu bevares, men yngre krattskog må fjernes for å gjøre slått mulig. Alt plantemateriale må fjernes fra lokaliteten ved rydding og slått.

.....

177 Marmorvegen

Slåttemark – Kalkslåtteenng Verdi: **B**

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet i 2005. Beskrivelsen under er i sin helhet hentet fra Haugan 2005 da området var umulig å kartlegge i 2013 etter gjennomført skjøtslestiltak. Grensene er justert en del da ordinært plenareal er fjernet fra avgrensningen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør engpreget vegetasjon i tilknytning til gamle gravhauger som ligger på kalk.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Gravhaug med store lønntrær. Under er det til dels kalkkrevende bakkevegetasjon. Naturengpreg som til dels skjottes ved slått. Litt kalkberg i dagen. Det er vanskelig å klassifisere eng på lokaliteten i noen bestemt

vegetasjonstype, men knoppurteng er nærliggende. Denne vegetasjonstypen i likhet med andre slåttemarken er vurdert som direkte truet på rødlisten for naturtyper.

Artsmangfold: Dunkjempe, skogkløver, fløyelsmarikåpe, fagerknoppurt, bergmynte, nakkebær, gulmaure, neslesnyltertråd, smørbutikk, rundbelg, rødknapp, alperips, liljekonvall, bakkefiol, bakkemynte og mørk kongsløys. Gjengroingspartier er mye preget av reinfann, burot og bringebær. Ifølge Haugan & Often (1998) er nakkebær hensynskrevende i Hedmark. På lønnetrær finnes f.eks. pulverdoggelav (*Physconia enteroxantha*). På kalkberg finnes bl.a. smånever (*Peltigera didactyla*), flishinnelav (*Leptogium lichenoides*), murkantlav (*Lecanora muralis*) og skjellgyle (*Collema flaccidum*). Potensialet for rødlistearter er lavt til middels. I så fall dreier det seg om arter som er knyttet til kalkrik, lysåpen mark.

Bruk, tilstand og påvirkning: Deler av haugen gror igjen med trivielle nitrofile arter. Litt kalkberg i dagen.

Fremmede arter: Ingen registrerte

Verdivurdering: Status i 2013 var så dårlig at C verdi er aktuelt. Kalkenger har imidlertid et stort potensial for et rikt og særegent mangfold av arter. Lokaliteten gis derfor verdi som viktig (B verdi), men dette avhenger av at rett skjøtsel blir gjennomført årlig.

Skjøtsel og hensyn: Området bør vurderes å brennes lett for å få vekk rester av bringebær m.m. som ligger igjen etter skjøtsel i 2013. Deretter bør årlig slått gjennomføres med påfølgende bortkjøring av plantemateriale.

178 Frognertjernet

Kalksjø – Kransalgesjø Verdi: B

Innledning: Lokaliteten ble overfladiske kartlag sist av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet i Naturbase etter besøk i 2001. Beskrivelsen under er i sin helhet hentet fra referert litteratur. Grensene er justert noe.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Frognertjernet ligger øst for Hamar sentrum og har et overflateareal på ca. 18 daa. Størst dyp ved normalvannstand er 9,5 meter. Frognertjernet er etter forholdene et ganske stort tjern. Det ligger på en undergrunn av sandstein, leirskifer i direkte kontakt med orthocerkalkstein. Nedslagsfeltet er lite og omfatter store oppdyrkede jorder i nord og i sør og lite skogsområde, boligfelt og en større vei.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Kalkinnholdet i tjernet er svært høyt og gjør tjernet til en kalksjø (E07). Frognertjernet er det ferskvann i Norge som har den høyeste ionekonsentrasjonen (620 mg ioner per liter). De geologiske forholdene bidrar til å gjøre Frognertjernet naturlig eutroft (Martinsen, 1995). Vegetasjon: Bekkeveronika (*Veronica beccabunga*), bred dunkjevle (*Thypha latifolia*), gul nøkkerose (*Nuphar lutea*), hesterumpe (*Hippuris vulgaris*), kjempepiggekopp (*Sparganium erectum*), korsandemat (*Lemna trisulca*) Sårbar ifølge DN's klassifikasjon, myrhatt (*Potentilla palustris*), myrkongle (*Calla palustris*), selsnepe (*Cicuta virosa*), slyngsøtvier (*Solanum dulcamara*), takrør (*Phragmites communis*), tjønnaks (*Potamogeton* spp.), trollhegg (*Frangula alnus*), vanlig andemat (*Lemna minor*), vasshår (*Callitriche* spp.), vasslirekne (*Polygonum amphibium*), vassveronica (*Veronica aquatica*), vier (*Salix* spp.), Fauna: Ferskvannssnegl: flat skivesnegl (*Hydrobia ulana*), kjølkskivesnegl (*Planorbis carinatus*) Direkte truet ifølge DN's klassifikasjon., myrsnegl (*Lymnaea palustris*), spiss blæresnegl (*Aplexa hypnorum*), stor damsnegl (*Lymnaea stagnalis*). Amfibier: liten salamander (*Triturus vulgaris*) Sårbar ifølge DN's klassifikasjon. Fugl: horndykker (*Podiceps auritus*) Hekkende, krikand (*Anas crecca*), sivhøne (*Gallinula chloropus*) Hekkende, stokkand (*Anas platyrhynchos*) Hekkende. I tillegg finnes en rekke andre dyrearter, bl.a. flere evertebrater. Denne oversikten er et eksempel på det store arts mangfoldet som finnes i og i tilknytning til Frognertjernet.

Artsmangfold: I tillegg til artene nevnt over finnes store mengder av den sårbare kransalgen gråkrans i vannmassene. Høstvasshår ble registrert her i 2012.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området påvirkes gjennom avrenning av næringsstoffer fra fulldyrket mark og vannstanden senkes i forbindelse med vanning av jordbruksland.

Fremmede arter: Kjølkskivesnegl er trolig inført for lang tid tilbake, men ser ikke ut til å være i spredning.

Verdivurdering: Tjernet har moderat tilstand i forhold til trofi-indeks basert på et utvalg registrerte vannplanter. Det er registrert to sårbare arter og to nær truede arter av karplanter, samt flere rødlistede fugler. Tjernet er definert som en klar kalksjø, en naturtype som er vurdert som direkte truet. Samlet verdi i henhold til faktaark er viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det bør vurderes tiltak for å begrense næringstilførselen fra omkringliggende kulturmark.

179 Finsalbekken, utløp

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: A

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet i 2005. Grensene er noe justert. Den ikke tresatte evja er ikke nærmere kartlagt i denne sammenheng pga. av vanskelig tilgang.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten er todelt med en eldre forsumpet og til dels flompåvirket skog med høy grunnvannsstand og en gammel og åpen evje med vannspeil og tilhørende helofyttvegetasjon. Lokaliteten ligger rett på utsiden av Åkersvika naturreservat kun adskilt av jernbanen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogdelen av lokaliteten er klassifisert under rikere sump- og kildeskog med utforming rikere løvsumpskog. Våtmarka er definert som naturtypen evjer, bukter og viker med utforming evje. Området hvertfall nærmest bekken er klart flompåvirket og deler av biotopen kunne trolig klassifiseres som flommarksskog. Gråor og hegg og istervier dominerer i skogen rundt utløpet der det ikke er helt åpen sumpvegetasjon. En del bjørk og selje kommer også inn, særlig der det blir litt tørrere, og vegetasjonstypen tenderer mot gråor-heggeskog. Ut mot Finsalbekken er det til dels svært fuktig. Skoger er flersjiktet med stor spredning og skogen er til dels meget grov med store trær og gadd og læger av de fleste treslag. Mest spesielt er den meget storvokste istervieren som finnes her, særlig i tilknytning til bekkeløpet. Typiske karplanter for lokaliteten er selsnepe, skogsivaks, humle, brei dunkjevle, vassrørkvein, skogsvinerot, andemat, mannasøtgras, strutseving, trollhegg, skogstjerneblom, springfrø, blåveis og svaleurt.

Artsmangfold: Den direkte truede vedboende soppen sumpaniskjuka ble registrert på en død del av et løvtre. Fuktige rike lokaliteter som dette er svært viktige for insekter knyttet til områder med høy luftfuktighet og innslag av eldre skog med død ved. Viktig del av Åkersvika viltbiotop.

Bruk, tilstand og påvirkning: Innenfor det avgrensede området er det ikke registrert noen spesiell negativ påvirkning. Jernbanen sperrer av området fra resten av Åkersvika slik at alle flompåvirkning fra Mjøsa går gjennom en kulvert under banen. Det er derfor trolig at området har vært mer åpent tidligere. Det er også sannsynlig at hele arealet har vært del av større beite for lang tid tilbake.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Verdivurdering: Lokaliteten skårer høyt på habitatkvalitet, påvirkning, rødlistearter og spesielle naturtyper, middels på størrelse. Området får på denne bakgrunn en klar verdi som svært viktig (A verdi). Evja forventes og ha større naturverider i form av karplanter invertebrater, fugl og insekter.

Skjøtsel og hensyn: Områdets biologiske kvaliteter ivaretas best ved å la skogen få utvikle seg fritt.

180 Nashaug

Gråor-heggeskog – Flommarksskog Verdi: B

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet i 2001. Grensene er en del justert. Lokaliteten inkluderer en MiS figur med rik bakkevegetasjon.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten har beliggenhet mellom gårdene Nashaug og Skråstad øvre. Området ligger tett inntil Finsalbekken og hvertfall deler av området er trolig flompåvirket. Finsalbekken i vest er en egen biotop (viktig bekkedrag).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Området er lagt inn med en mosaikk mellom flompåvirket gråor-heggeskog som dominerer i de sørvestre delene, gammel bjørkeskog og lågurtgranskog som omkranser de fuktigere partiene med gråor dominert skog. Skogen er to til flersjiktet og innehar en del liggende og stående død ved i partier, mest i gråorskogen. Gran og bjørk har forholdsvis grove dimensjoner. Vegetasjonen går fra gråor-heggeskog nære elva via en fuktig lågurtsskog til noe tørrere lågurtsskog på de høyest liggende partiene i nord og øst. typiske karplanter er fugletelg, hengeving, stornesle, trollbær, krypsleie, bekkedarse, enghumleblom, hegg, springfrø, skogsalat, liljekonvall og tyrihjelms.

Storkransmose er utbredt i bunnsjiktet i den tørreste skogen.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter er kartlagt, men det er potensial for arter knyttet til død ved og skog med høy luftfuktighet generelt. Områdets beliggenhet inntil en elv er også viktig for mange arter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det finnes en rekke hogstspor etter uttak av grov gran. Det går en grøft gjennom sørøstre deler av biotopen.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Verdivurdering: Eldre løv og barskoger under marin grense som står på rike løsmasser og dyp jord har mange viktige kvaliteter for biologisk mangfold. De er svært produktive og ofte hardt utnyttet i jordbruksammenheng. Området vurderes å ha kvaliteter nok knyttet til rik markvegetasjon, intakt flomdynamikk og en del variasjon i vegetasjonstyper og treslagssammensetning til å gi det verdi som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Dagens kvaliteter og ønske om å utvikle gammel skog på rike løsmasser forutsetter at forvaltes uten hogst i fremtiden. Ingen av de registrerte kvalitetene er avhengig av skjøtsel.

.....

181 Svartelva

Viktig bekkedrag – Bekk i intensivt drevet jordbrukslandskap Verdi: A

Innledning: Lokaliteten ble sist kartlagt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar, Stange og Løten kommuner. Svartelva er ikke tidligere kartlagt som viktig bekkedrag. Detaljerte registreringer av enkeltområder er lagt overlappende på det større helhetlige polygonet. En del MiS lokaliteter er også inkludert i biotopgrensen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten strekker seg i ca. 12 kilometers lengde fra Åkersvika naturreservat i vest til Ådalsbruk i Løten i øst. Elva er delvis meanderende, men ikke aktivt i dag. En del kantsoner er periodevis flompåvirket. Svartelva er Mjøsas tredje største tilløpselv med et samlet nedbørsfelt på 489km². Det meste av lokaliteten ligger i direkte tilknytning til aktivt drevne jordbruksarealer.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: I tillegg til elvestrengen finnes en rekke ulike naturtyper representert. I elveløpet og i svinger hvor det legges igjen sedimenter etter flom finnes mindre grasdominerte elveøyer. Her vokser det bl. a. mandelpil. I tilknytning til breddene finnes stedvis noe små flekker med mudderbanker. Kantskogen er gråordominert og finnes som flommarksutforming og som eldre gråorskog med mye innslag av hegg og istvier. På større flomsletter finnes stedvis godt utformede flommarksskoger med grov skog og til dels mye død ved. Slike arealer er inkludert i avgrensningen, men er også utfigurert som egne naturtyper. I brattere skråninger finnes tørrere skogtyper med osp, bjørk og gran, stedvis med gammelskogselementer, noe som er sjeldent i lavlandet rundt Mjøsa. I nord finnes bjørkedominerte skoger dominert av rørkvein i områder som ofte er flompåvirket og som har høy grunnvannsstand.

Artsmangfold: Kvalitetene ved lokaliteten er knyttet både til vannstrengen og kantsonene og for mange arter er begge miljøer viktige artens livssyklus. Elvestrengen har en viktig funksjon for en rekke fiskearter (12 arter registrert) som lever hele eller deler av livet i elva. Elva er viktig gyteområde for storørret. Her finnes også edelkreps og en rekke arter av vårfluer, døgnfluer og steinfluer er kartlagt. En rekke fuglearter er knyttet til elva og dens kantsoner.

Bruk, tilstand og påvirkning: Svartelva er historisk brukt svært aktivt til en rekke formål. Tømmerfløting var viktig og i dag sees enda en rekke spor etter de mange kanalene eller kvenveiene som ble brukt for å drive kvernene eller sager. Mye av kantsone til elva på disse strekningene er derfor strengt tatt kunstige. Kanalene begynner nå imidlertid å få ny funksjon som små våtmarksbiotoper og fyllingene er skogdekte for lang tid tilbake. Lokaliteten påvirkes videre av tilsig av gjødsel, det har vært punktutslipp av miljøgifter fra industri og elvevann brukes til vanningsformål noe som kan være kritisk for enkelte arter i tørre perioder. Deler av kantsonen er hardt hogd helt til elvekanten.

Fremmede arter: Det finnes spredte populasjoner av vassdragsspesialisten kjempespringfrø. Denne fremmede arten er vurdert å ha høy risiko med tanke på spredningspotensial og potensial for å etablere seg i å så tette bestand at den vil fortrenge opprinnelig og vegetasjon.

Verdivurdering: Lokaliteten utgjør en større elv med stedvis godt utviklede kantsoner og flommarkssoner. Svartelva i likeht med de fleste vassdrag i landet er sterkt modifiserte økosystemer gjennom lang tid. Rester av intakt eller nær intakt vassdragsnatur, særlig i lavereliggende strøk, er derfor viktig å ivareta. Svartelva er et viktig vassdrag for storørreten knyttet til Mjøsa, det finnes edelkreps her og flere rødlistede arter knyttet til ferskvannsmiljøer. Flere viktige flompåvirkede skogøkosystemer er registrert langs elva. Samlet vurderes lokaliteten derfor som svært viktig (A verdi).

Skjøtsel og hensyn: Kantsonene langs Svartelva har en viktig økologisk funksjon for livet i vannet og har også en verdi i seg selv da de mange steder har viktige skog- og våtmarkskvaliteter. Innenfor grensene som er satt for lokaliteten bør kantsonene få utvikle seg mest mulig fritt. Større våtmarksarealer som oversvømmes må ikke dreneres og hogst begrenses. Det bør settes inn tiltak for å bekjempe kjempespringfrø som er i ferd med å etablere seg langs vassdraget.

.....

182 Kurud

Store gamle trær – Furu Verdi: C

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Terje Blindheim og Kjell Magne Olsen, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør en furu i grøftekant på Kurud rett nord for Svartelva.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Furu har en svakt oval basis og måler ca. 80x90 cm i diameter ved brysthøyde. Treet står eksponert til i veikanten. Treet har til dels grov barkstruktur og til dels mye klekkeshull etter insekter som lever i det. Det er antydning til noe sevjutflod, en egenskap som tilrekker seg spesialiserte insekter.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter er kartlagt, men treet kan potensielt være viktig for insekter knyttet til soleksponerte furutrær, særlig biller.

Bruk, tilstand og påvirkning: Treet er i godt hold og uten synlige mekaniske skader.

Verdivurdering: Treet er middels stort og har er tydelig vert for flere ulike insektarter som har klekket i treet. Det vurderes derfor som minst lokalt viktig.

Skjøtsel og hensyn:

.....

183 Vang kirke

Parklandskap – Kirkegårder Verdi: B

Innledning: Lokaliteten er besøkt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet i 2005, men steingjerdene er ikke videreført da det kun var registrert ordinære arter på disse.

Grensene er noe justert, beskrivelsen fra 2005 i stor grad videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter gamle trær på kirkegården ved Vang kirke.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Kirkegården har først og fremst verdi som følge av store edelløvtrær. Det finnes ca. 20 trær som måler mellom 50 og 100 cm i diameter, hovedsaklig alm, men noe lønn også.

Artsmangfold: Trappepiggsopp (NT) finnes på en 90 cm grov alm. Soppen har blitt kartlagt, trolig på samme tre, i en årrekke noe som tyder på at soppen ikke er veldig aggressiv og dreper treet. Ellers finnes lønnkjuke (*Oxyporus populinus*) på lønn. Noen lokalt uvanlige lavararter på gamle lønner og almer er matt brunlav (*Melanelia subargentifera*), leppedoggav (*Physconia perisidiosa*) og leppemessinglav (*Xanthoria poeltii*). Gamle løvtrær med død ved kan huse sjeldne insekter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er parkskjøttet, med lite døde tredeler.

Fremmede arter: Ingen registrerte

Verdivurdering: Parklandskap med eldre edelløvtrær er viktige elementer for mange arter. Enkelte sjeldent grove alm, inklusiv en rødlistet art trekker verdien noe opp. Området er derfor vurdert som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: La trærne få bli gamle og i størst mulig grad få utvikle død ved. Hulrom som utvikles på ikke fylles igjen da dette er en viktig treegenskap som mange sjeldne og trua arter er avhengig av.

.....

184 Åker gård

Parklandskap – Parker Verdi: C

Innledning: Lokaliteten er overfladisk besøkt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet i 2005. Senere er eikene beskrevet og verdisatt som egne punktforekomster i naturbase. Grensene er noe justert, beskrivelsen fra 2005 i stor grad videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter parkareal med gamle trær på Åker gård.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Parken har til dels meget store bjørker, eiker, lønner og lindetrær. Lønnetrærne begynner så vidt å oppnå en alder hvor barken får en struktur som er interessant for sjeldne lavararter.

Artsmangfold: Pulverdoggav (*Physconia enteroxantha*), leppemessinglav (*P. perisidiosa*) og matt brunlav (*Melanelia subargentifera*) ble registrert på gamle lønner og linder. Trappepiggsopp (*Climacodon septentrionalis*) (NT) ble funnet på bjørk i 1952. Det er svak mulighet for at den finnes enda. Gamle løvtrær med død ved kan huse sjeldne insekter.

Bruk, tilstand og påvirkning:

Fremmede arter:

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Parklandskap med eldre løvtrær, eikene er verdisatt for seg som egne naturtyper, resterende deler av parken vurderes til lokal verdi C.

Skjøtsel og hensyn: La trærne få bli gamle og i størst mulig grad få utvikle død ved. Hulrom som utvikles på ikke fylles igjen da dette er en viktig treegenskap som mange sjeldne og trua arter er avhengig av.

.....

185 Hedmarkstoppen Folkehøgskole

Slåttemark – Kalkslåtteeeng Verdi: A

Innledning: Lokaliteten er overfladisk besøkt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet i 2005. Grensene er noe justert, beskrivelsen fra 2005 er vurdert som god og i stor grad videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter små sør- og østvendte engrester rundt Hedmarkstoppen Folkehøgskole. Lokaliteten er fordelt på to nærliggende polygoner. Berggrunnen er kalkstein og dolomitt.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Langs veien opp mot folkehøgskolen er det en allé/lund med furutrær. Under furutrærne er det kalktørreng. Sør for folkehøgskolen er det til dels åpne, rike kalktørrenger, til dels kratt med hassel og andre treslag. Det er vanskelig å klassifisere engene på Hedmarkstoppen i noen bestemt vegetasjonstype, men knoppurteng er nærliggende. Denne vegetasjonstypen er akutt truet (CR) ifølge Fremstad & Moen (2001). Det er svært lite knoppurteng igjen i Norge som holdes i god hevd.

Artsmangfold: Engene er kalkrike, og har bl.a. bakkemynte, prestekrage, dunkjempe, fløyelsmarikåpe, fjellrapp, tiriltunge, smørbukk, bakkefiol, skogkløver, dunhavre, storarve, enghavre, hårsveve, bergmynte, gulmaure, nakkebær, flekkmure, nikkesmelle (NT), bitter bergknapp, gjeldkarve, rødknapp, fagerknoppurt, vanlig knoppurt, gul gåseblomst, lakrismjelt, gravbergknapp, kantkonvall, marianøkkelblom, ugrasklokke, bergskrinneblomst, kattefot, rundbelg, akeleie, skogvikke, fagerklokke, hjertegras, tjæreblomst, dunkjempe, blåkløkke, åkermåne, flekkgriseøre og kratsoleie. En forekomst av enghaukeskjegg (VU) (>50 blomstrende planter) står ved en trapp/sti opp mot skolen helt vest i lokaliteten.

Vårveronika (VU) er også kjent fra lokaliteten (Artskart). Nikkesmelle, åkermåne og nakkebær er meget sjeldne planter i Hedmark (Ofte m fl 1998). Nikkesmelle føres til kategori truet, mens marianøkkelblom, nakkebær, hjertegras og åkermåne føres til hensynskrevende av Haugan & Ofte (1998). I de tørreste partiene vokser bl.a. kalkpolster (*Cladonia symphylicarpa*). Den uvanlige sopparten mosekantarell (*Arrhenia spathulata*) vokste i matten med putehårstjerne (*Syntrichia ruralis*) på tørrbakken på oversiden av veien øverst i oppkjørselen til skolen. Dette er første funn av mosekantarell i Hedmark. Potensielt er det høy sannsynlighet for flere rødlistearter på lokaliteten, spesielt marklevende sopp, men også moser og invertebrater.

Bruk, tilstand og påvirkning: Mye av arealene skjøttes jevnlig med slått. Det er ellers hagepreg på arealene, med stier bebyggelse, lekeplass, trapper, murer, bedd osv. Et nytt bygg er satt opp på deler av arealet siden registrering i 2005. Det er fare for at deler av arealet slås som plen, noe som er negativt for registrert artsamangfold på sikt. Også fare for nye inngrep.

Fremmede arter: Akeleie er notert.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Rest av kalktørreng som skjottes. I henhold til faktaark for slåttemark scorer området høyt på arts mangfold, noe som alene gir verdi svært viktig A. Bør sikres med optimal skjøtsel for urterik slåttemark for å ivareta verdiene.

Skjøtsel og hensyn: Sen slått med bakketørring. Unngå gjødsling. Bør lages egen skjøtelsesplan. Fjerne evt omfattende og skyggende trær. Hindre ytterligere parkifisering.

.....

186 Finsalbekken

Viktig bekke drag – Meanderende parti med naturlig kantsone Verdi: B

Innledning: Lokaliteten er overfladisk besøkt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Selve bekken er tidligere avgrenset og beskrevet av Johansen i 2002, kantsone i nedre del av Haugan i 2005. Elveløp og kantsoner er her slått sammen, beskrivelse oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgreningen omfatter Finsalbekken fra med kantsoner mellom Åkersvika og Dystvollfallet. Berggrunnen langs elva består av kalkrike bergarter, dekket med tykke lag av morenemateriale.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er vurdert som et viktig bekke drag, både som en naturlig meanderende elvestreng med velutviklede kantsoner og gjennom bekkens funksjon som gytebekk for mjøsørret, harr og niøye (Johansen 2002). Dette er en middels stor elv på 2-3 meters bredde. I øvre del renner vassdraget gjennom et blandet skog og landbrukslandskap, her varierer kantsonen en del i bredde, fra kun en tynn trerekke til noen meters bredde. Best utviklet er kantsone i nedre deler ved Vang. Her graver bekken seg ned i en grunn ravine med skogkledde sider opp til 20-30 m bredde. Haugan 2005 beskriver skogen her som gråor-heggeskog, med innslag av edelløv. Mange treslag preger området i ulike blandingsforhold: alm, lønn, gråor, hegg, selje, osp, rogn, bjørk, hassel, gran. En del død ved forekommer også. Berg i dagen her og der.

Arts mangfold: Viktig gyteelv for bl.a. mjøsørret. Av karplanter er følgende notert av Haugan (2005): Ballblom, alperips, trollbær, moskusurt, tyrihjel, skogstjerneblom, strutseving, storklokke, mjødurt, vendelrot, skogburkne, springfrø, humle, kratthumleblom, bakkefiol, hengeaks, krattfiol, brunrot, skogkløver, stikkelsbær, stornesle, mjødurt, hundekveke, skogsvinerot, saueteig, skogsalat, tyrihjel, skjørlok, firblad og nyresoleie. Frodige elvenære gråorheggeskoger er viktige viltbiotoper, og dødvedrike lokaliteter kan ha betydning for truede sopp og invertebrater.

Bruk, tilstand og påvirkning: Bekken meanderer mye, og har få kanaliserte partier. Det kan være fare for avrenning fra landbruksområder langs elva. Flere steder er alle kantskogen hogd i forbindelse med hogst i tilstøtende bestand.

Fremmede arter: Kjempespringfrø finnes mange steder langs vassdrag i regionen. Forvaltningen bør være på utkikk etter denne arten også langs dette vassdraget da den har stort spredningspotensial og kan være ødeleggende stedegen vegetasjon.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Meanderende bekk med stor andel naturlige kantsoner. Viktig gytebekk og viltbiotop. Vurdert som viktig B.

Skjøtsel og hensyn: Sikre god vannkvalitet, la kantsoner få utvikle seg fritt.

.....

187 Flagstadelva

Viktig bekke drag – Viktig gytebekk Verdi: B

Innledning: Lokaliteten er overfladisk besøkt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet i 2002. Grensene er noe justert, beskrivelse oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgreningen omfatter Flagstadelva med kantsoner mellom Åkersvika og Bjørgedalen naturreservater.

Berggrunnen langs elva består av kalkrike bergarter dekket med elveavsetninger. Den nederste delen av elvepartiet er meanderende.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er vurdert som et viktig bekke drag, først og fremst på bakgrunn av elvas funksjon som gytebekk for mjøsørret, harr og niøye (Johansen 2002). Dette er en moderat stor elv på 10-20 meters bredde. I øvre del renner vassdraget gjennom et trivielt barskogsområde og industriområde med lite utviklet kantsone. Sør for Arnkvern går elva gjennom et intensivt jordbruksområde, også her med en svært smal og lite velutviklet kantsone. Få meanderbuer tyder også på vannløpsendring ved flomforebygging/kanalisering/utretting av elva i dette partiet. Langs nedre del mot Åkersvika naturreservat svinger elva i meanderbuer og den har en mer velutviklet kantskog, hovedsaklig av yngre gråor-heggeskog.

Arts mangfold: Viktig gyteelv for bl.a. mjøsørret. Også en viss funksjon for vilt, mest i nedre del med mer velutviklede kantsoner. Lite velutviklede kantsoner og rett elveløp begrenser potensialet for et spesielt rikt mangfold av invertebrater.

Bruk, tilstand og påvirkning: Kun den nederste delen av elvepartiet er meanderende, få meanderbuer i sentrale deler tyder på vannløpsendring ved flomforebygging/utretting av elva. Det er også laget en rekke forbygninger langt oppover i elva der barskogen dominerer. Det kan være fare for forurensing fra industri og avrenning fra landbruk langs elva. Elva har historikk med kalking.

Fremmede arter:

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Viktig gytebekk, generelt lite velutviklede kantsoner og utretting av elveløp i sentrale deler, trekker verdien ned som naturtype. Under tvil vurdert som viktig B, med vekt på funksjon som gytebekk.

Skjøtsel og hensyn: Sikre god vannkvalitet, la kantsoner få utvikle seg fritt. Man bør reetablere kantvegetasjon og muligens øke variasjonen i elveløpet i nedre deler av vassdraget.

.....

188 Furuberget Ø

Kalkbarskog – Verdi: B

Innledning: Lokaliteten er overfladisk besøkt av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Området er tidligere avgrenset og beskrevet i 2005. Grensene er justert til å omfatte den eldste skogen utenfor Furuberget NR. Som følge av en dårlig soppesong var grunnlaget vanskelig for å skille ut de mest interessante kjernene.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrensingen omfatter østre del av Furubergets toppområde utenfor Furuberget NR. Berggrunnen er dominert av kalkstein.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Stort og variert kalkskogsområde med gradienter fra tørr furuskog til frisk barblandingskog til rein granskog. Arealet er sterkt påvirket av hogstinnngrep, ung skog dominerer, kun flekkvis innslag av eldre skogsbestand. Følgelig har området liten andel gamle trær og lite død ved. Kalkskog er regnet som en sårbar (VU) vegetasjonstype av Fremstad & Moen (2001).

Artsmangfold: Inntrykket er at skogen har mer jordsmonn og er noe fattigere enn de grunne skrentene innenfor reservatet, bl.a. er mer krevende kalkarter som rødfangre og kalktelg ifølge artsart kun påvist innenfor reservatet. Noterte arter fra Haugan (2005) er blåveis, fingerstarr, teiebær, jordbær, skogkløver, furuvintergrønn, fagerklokke, knollerteknapp, skogfiol, hengeaks, snørørkvein, tyttebær og skogvikke. Fra Artskart er også snau vaniljerot (NT) kjent fra området. Av andre rødlistede arter har området først og fremst potensial for krevende markboende sopp, men høsten 2013 var svært dårlig i så henseende, så dette bør undersøkes nærmere.

Bruk, tilstand og påvirkning: Mange turveier og flere store hogstinnegrep av nyere dato, samt en del yngre skog.

Fremmede arter:

Del av helhetlig landskap: I tilknytning til flere større kalkskogsareal rundt Furuberget.

Verdivurdering: Større kalkskogsområde, yngre skog dominerer og trolig av en litt fattigere kalkskogstype. Bør undersøkes nærmere med tanke på markboende sopp for endelig avgrensning og verdisetting. Foreløpig satt til viktig B.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling.

189 Børstad SV, Åkerholme

Slåtteområde – Kalkslåtteeng Verdi: B

Innledning: Lokaliteten er avstandsvurdert av Terje Blindheim, BioFokus, høsten 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Åkerholmene og gravhaugene Rundt Børstad er tidligere avgrenset og beskrevet i 2005. Nå er kun en åkerholme inkludert i avgrensningen på bakgrunn av kjent forekomst av dragehode, resterende virker i sterk gjengroing med marginale kvaliteter.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrensningen omfatter en liten åkerholme SV for Børstad, nær Hamar sentrum. Bergrunnen er dominert av kalkstein.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Liten åkerholme i gjengroing med busk og kratt, samt storvokst vegetasjon. Rester av urterik kalkeng finnes. Satt som slåtteområde, da området trenger regelmessig skjøtsel for å opprettholde verdiene som naturtype.

Artsmangfold: Området er ikke befart i 2013, kun avstandsvurdert. På Artskart er dragehode (VU) kjent fra holmen fra 2010, og finnes med stor sannsynlighet ennå. Dette tyder på rester av artsrike tørrengmiljøer, men truet av gjengroing.

Bruk, tilstand og påvirkning: Virker uhevdet, trolig noe gjødselspåvirket fra omkringliggende åker. Bør snarest slås, kratt og treoppslag fjernes for å fremme urterike engsamfunn.

Fremmede arter:

Del av helhetlig landskap: En av flere åkerholmer i sørlige Hamar med dragehode og kalktørrengrester.

Verdivurdering: Åkerholme i gjengroing med bestand av dragehode. Vurdert som viktig (B) på bakgrunn av artsfunnet.

Skjøtsel og hensyn: Bør restaureres ved fjerning av busk og kratt, deretter slås år om annet etter blomstring av dragehode.

201 Tjuvholmen S

Åpen kalkmark – Åpent grunnlendt kalkmark Verdi: B

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 03.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar.

Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005). Beskrivelse og avgrensning er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger som en smal stripe langs Mjøsstranda på sørsiden av Tjuvholmen fra grense til Åkersvika Naturreservat til utfylling i vest. Lokaliteten er delt i to poligoner adskilt av en fylling med bebyggelse. Omfatter lave, sørvendte og soleksponerte kalkberg i mosaikk med grunnlendt kalkmark og noe grusstrand i front.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er satt til åpen kalkmark i Oslofeltet, med klassisk mosaikk av nakne kalkberg (70%) og åpen grunnlendt kalkmark (30%). Vegetasjonen kan best betegnes som en mosaikk av kalkrike utforminger av bergknaus og bergflatevegetasjon, urterik kant og noe og kantkratt på grunnlendte areal. Den urterike kanten ligger svært nær kulturpåvirket kalktørreng, trolig som følge av slitasjepåvirkning og kanskje tidvis slåttepåvirkning fra nærliggende plenareal. De grunnlendte arealene er flere steder i gjengroing med ung furuskog helt ut mot kalkbergene.

Artsmangfold: De grunnlendte arealene har en middelsrik karplanteflora med arter som dunkjempe, gjeldkarve, bitterbergknapp, ryllik, gulmaure, dunhavre, bakkemynte, hvitmaure, filtkongslys, gul gåseblom, rødknapp, sølvmure, lintorskemunn, bakkefiol, rundbelg, nakkebær og markjordbær. Mose og lavfloraen preges av vanlige kalkkrevende arter som putevimose (Tortella tortuosa) og puteplanmose (Distichium capillaceum), glyearter (Collema spp.), kalkpolster (Cladonia symphylicarpa), kalkbeger (C. pocillum), frynsenever (Peltigera elisabethae) og murkantlav (Lecanora muralis). Haugan (2005) registrerte riktignok den mindre vanlige rekkeblomstermose (Schistidium submuticum ssp. submuticum) og den rødlistede mosen hårklokkemose (Encalypta spathulata (EN) (evt den nærtstående, nyoppdagede og vanligere E. obovatifolia) på lokaliteten. Sistnevnte ble ettersøkt men ikke gjenfunnet i 2013. Potensialet for uoppdagede rødlistede arter av lav og moser regnes som begrenset. Området kan ha verdi for varmekjære insekter og et visst potensial for beitemarksopp på tørrengareal, men dette er ikke undersøkt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er preget av både gjengroing og tråkkslitasje, de nedre delene mot Mjøsa tidis også flom. Åpne berg uten tre- og buskareal og areal rundt rasteplass er mest preget av tråkkslitasje, her er vegetasjonen tydelig trampet ned og slitasje kan ses på selve berget. I andre områder er det tydelig gjengroing av ungfuru, boreale løvtrær og berberis i bakkant, og av vier i strandsonen. Det er også noe søppel i området.

Fremmede arter: Ingen spesielle notert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere spredte lokaliteter av åpen kalkmark på østsiden av Mjøsa i Ringsaker/Hamar området.

Verdivurdering: Smal stripe med åpen kalkmark vurdert som viktig B. Ikke av den rikeste og best velutviklede typen, negativt preget av både slitasje og gjengroing. I henhold til faktaark for åpen kalkmark gis lokaliteten middels-lav verdi for vurderte parametre, også for rødlistearter på bakgrunn av usikkerheten i funnet av hårklokkemose.

Skjøtsel og hensyn: Området bør ryddes for utskyggende ungsog og kratt av furu, borealt løv, vier og berberis. Eldre furu kan få stå. Det bør ikke plenklippes innenfor avgrenset areal, evt ryddes med motorlås sent på sommeren etter blomstring. Slitasje bør begrenses ved kanalisering eller flytting av rasteplass til plenareal over.

202 Storhamar Ø, langs jernbanelinja

Artsrik veikant – Verdi: B

Innledning: Lokaliteten er overfladisk undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 03.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar. Lokaliteten er inngjerdet og ikke tilgjengelig, kun avstandsvurdert. Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005). Beskrivelse og avgrensning er oppdatert og arealet av tidligere naturtype betydelig redusert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Del (400 m) av kantonene langs jernbanelinja skåret ned i kalkfjell øst for Storhamar. Kantonene preges av bratte kalkskrenter med noe fyllmasse mot toglinja. Nakne berg veksler med grunnlendte kanter over og små rasskard.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Grunnlendte kalkareal og kalkberg langs togskjæring. Minner om åpen kalkmark som type, men ikke naturmark og derfor definert som kunstmarkstypen artsrik veikant. Vegetasjonen kan best betegnes som en mosaikk av kalkrike utforminger av bergknaus og bergflatevegetasjon, urterik kant og noe og kantkratt på grunnlendte areal.

Artsmangfold: De grunnlendte bergene har en rekke kalk- og tørketålende karplanter typisk for åpen kalkmark. Kantkonvall, berggull, markmalurt, rundskolm, gulmaure, filtkongsslys, smørbukk, bitter bergknapp, bakkemynte, filtkongsslys, mørk kongsslys, skogkløver, enghavre, fagerknoppurt, byreseda, tårnurt, fingerstarr, hårsveve og bakkefiol. Lav og mosefloraen er ikke undersøkt, potensialet for sjeldne arter regnes som begrenset med tanke på at det er kunstmark, men skjæringene er trolig gamle og kan ha etablert en viss naturflora av kryptogamer.

Potensialet for sjeldne varmekrevende insekter tilknyttet urterike partier er større.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området blir trolig sprøytet, kanskje tidvis ryddet. Kantene og fyllmassene er preget av nitrofilt ugress og fremmede arter som syrin, mispler og kanadagullris som fortrenger stedenen urterik vegetasjon.

Fremmede arter: Fremmede mispler, kanadagullris, syrin mm Ikke uttømmende undersøkt.

Del av helhetlig landskap: Bør ses i sammenheng med flere spredte lokaliteter av åpen kalkmark med lignende vegetasjon på østsiden av Mjøsa i Ringsaker/Hamar området.

Verdivurdering: 400 m med åpne kalkberg og grunnlendte areal langs skjæring langs toglinje. Artsrik flora i partier, men lokaliteten er som helhet preget av gjengroing, ugress og av fremmede arter. Vurdert som viktig B.

Skjøtsel og hensyn: Bør først og fremst ryddes fremmede arter langs overkanten av skjæringene. Hindre sprøyting utenfor selve sporet. Unngå mer nitrogenrik fyllmasse til området.

203 Martodden

Kalkbarskog – Ekstremtørr kalkfuruskog Verdi: A

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 03.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar.

Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005). Beskrivelse og avgrensning er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset område omfatter strandsonen med bakenforliggende skogareal langs Mjøsa ved Martodden. Kalkgrus dominerer løsmassene, noe finere sedimenter langs bukter og strandsoner i Mjøsa.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Mosaikkartet naturtype men som naturlig hører sammen som en forvaltingsenhet. Eldre furuskog på kalkgrus dominerer arealet, dels åpen med naturlig vegetasjon, dels med parkskjøttet plen og dels med tett undersjikt av yngre skog av også gran og borealt løv. Oversiktet av furuskog er i flere partier gammel, med grove trær og enkelte gadd. Trolig er dette rester av tidligere åpne hagemark med furu i tresjiktet. Vegetasjonen i furuskogen er hovedsaklig lågurtmark, dels gressdominert, med arter som sauesvingel, engkvein, gulmaure, engknoppurt, markjordbær, ryllik, skogkløver, sølvmyr, hvitmaure, gjerdevikke mm. Langs Mjøsas strandsoner finnes overgang mot friskere løvskogstyper av flommarkskog, dels med borealt løv og vierkratt (bl.a. svartvier, grår og gråselje). Fuktenger og mudderbaker inngår også i beskyttede bukter mot Mjøsa. Her inngår arter som strandrør, gåsemure, stolpestarr, blåknapp, nyseryllik, hanekam, dikeminneblom, skogsivaks, myrhatt, mjødurt, åkermynte, vassrørkvein, gulldusk, evjesoleie, fjøresivaks, myrstjerneblom, firling, evjebrodd, fjellsnelle, kornstarr mm.

Artsmangfold: Myrstjerneblom (EN) ble sett flere steder i strandsonen langs Mjøsa i 2013. Denne er også funnet i området tidligere. I tillegg er firling (VU) notert fra området av Haugan (2005), samt mandelpil (VU) innmeldt til artskart.no i 2011. Fra furuskogen er kragejordstjerne (VU) funnet i 2011. Området regnes å ha godt potensial for krevende insekter, både tilknyttet strandsonen med kanter og til den eldre furuskogen.

Kalkfuruskogen kan også huse flere kalkkrevende rødlistearter av sopp. Ned for Hamar camping, ved betongbrygga står en stor populasjon av ekte malurt. Dette kan være en restpopulasjon etter klostertiden.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det går en rekke stier i området og flere bygninger og installasjoner. Furuskogen og dels strandsonen preges av gjengroing, trolig etter tidligere beite.

Fremmede arter: Ingen spesielle notert

Del av helhetlig landskap: Henger naturlig sammen med strandsonen videre nord på Martodden

Verdivurdering: Større sammenhengende strandsoner langs Mjøsa dominert av eldre kalkfuruskog i mosaikk med artsrike flommarksareal mot sjøen. Flere rødlistearter finnes og det er godt potensial for fler. Som helhet vurdert som svært viktig A både av hensyn på furuskogens høye alder, variasjonen med våtmarksareal, rødlistearter og areal. Jf faktaark for kalkbarskog scorer området høyt på størrelse og habitatkvaliteter noe som også tilsier høyeste verdi.

Skjøtsel og hensyn: All gammel furu bør få stå, samme gleder gadd og læger av disse. Der skogen har blitt tett bør det åpnes opp gjennom kratt og ungskogstrydding. Enkelte yngre furu bør få komme opp for å sikre rekruttering. Gran bør fjernes i størst mulig grad. Deler av området kan med fordel beites, dette vil være til fordel for både våtmarksområdene og for å fremelske en åpen skogtype. Noe vierkratt bør bevares i strandsonen, men også her bør det opprettholdes åpne strandenger. Det kan med fordel lages en egen skjøtelsesplan for området, med tanke på at området er komplekst og har stor friluftsinnterese.

204 Jernbanemuseet S

Åpen kalkmark – Nakent berg Verdi: B

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 03.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar.

Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005) som en del av en større strandlokalitet. Kalkbergene er her skilt ut som egen naturtype, beskrivelse og avgrensning er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset naturtype omfatter åpne skifrige kalkberg med omkrinnliggende grunnlendte kanter langs Mjøsas strandsoner sør for Jernbanemuseet, nord for Domkirkeodden ved Hamar sentrum. Bergene heller slakt mot syd.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Åpen kalkmark i form av nakent kalkberg dominerer. Noe jordsmonn (dels kalkgrus) finnes flekkvis, mest i overkant av kalkbergene i kant mot tilgrensende furuskog. Vegetasjonen kan best betegnes som en mosaikk av kalkrike utforminger av bergknaus og bergflatevegetasjon og urterik kant på grunnlendte areal.

Artsmangfold: Kalken i området virker ikke av den rikeste typen og har derfor et noe begrenset artsutvalg. Trolig spiller også flom og slitasje negativt inn med tanke på artsrikdom. Spesielt krevende mose eller lav ble ikke funnet. Av karplanter ble gulmaure, hvitmaure, sølvmyr, tiriltunge og bitterbergknapp notert. Kan være viktig for varmekrevende insekter, spesielt med tanke på at lokaliteten grenser mot viktige skog og strandsonelokaliteter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er trolig preget av både slitasje fra flom og tråkkslitasje. Sti finnes i overkant av bergene. Åpne grunnlendte areal i overkant er også preget av gjengroing av både furu og løvkratt.

Fremmede arter: Ingen spesielle notert.

Del av helhetlig landskap: Bør ses i sammenheng med flere spredte lokaliteter av åpen kalkmark med lignende vegetasjon på østsiden av Mjøsa i Ringsaker/Hamar området. Bør også ses i sammenheng med den tilgrensede furuskogen og strandsone/lokalitetene.

Verdivurdering: Åpne kalkberg langs Mjøsa, isolert sett ikke spesielt artsrikt, men viktig del av en større og intakt strandsone langs Mjøsa av høy verdi. Som åpen kalkmark isolert sett er den vurdert som viktig B, der mangel på spesielt krevende kalkarter og middels tilstand trekker ned.

Skjøtsel og hensyn: Hvis mulig bør slitasje begrenses, ved f.eks omlegging av stier. Samtidig bør krattoppslag og ungfuru ryddes jevnlig og fjernes fra området.

205 Domkirkeodden N, kalkberg

Åpen kalkmark – Nakent berg Verdi: A

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 03.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar.

Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005) som en del av en større strandlokalitet. Kalkbergene er her skilt ut som flere mindre naturtyper, beskrivelse og avgrensing er oppdatert. Del av Domkirkeodden geologiske naturminne.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset naturtype omfatter sør- og vestvendte kalkberg mot Mjøsa nord på Domkirkeodden ved Hamar sentrum. Bergene er dels loddrette, dels med små grunne hyller og skrenter.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Åpen kalkmark i form av nakent kalkberg dominerer (80%). Grunnlendte areal finnes langs kant øverst og langs hyller i berget. Vegetasjonen kan best betegnes som en mosaikk av kalkrike utforminger av bergsprekk og bergvegg, urterik kant og kantkratt.

Artsmangfold: Området har en nokså rik flora av kalkrevende karplanter og innslag av flere krevende lav på berg. Her finnes bl.a. markmalurt, bitterbergknapp, dunkjempe, gjeldkarve og rundbelg. Av lav ble kalkskiferlav (*Lobothallia radiosa*) (VU), *Thyrea confusa* (VU) og *Caloplaca cirrochroa* (VU) notert i 2013. Tidligere er kalkrosett (Phaeophyscia constipata) (VU) og kalkglye (*Collema crispum*) (EN) også kjent fra lokaliteten (Haugan 2005). Det er også potensial for sjeldne arter av varmekrevende insekter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området preges negativt av gjengroing, både på toppen av berget, langs hyller og langs bergrot i front.

Utskyggende busk og kratt er negativt for registrert artsamangfold. Rosekratt, rogn og syrin er mest fremtredende gjengroingsarter og bør sammen med annet utskyggende kratt ryddes.

Fremmede arter: Det står mye syrin langs bergene som bør bekjempes.

Del av helhetlig landskap: Bør ses i sammenheng med flere spredte lokaliteter av åpen kalkmark med lignende vegetasjon på østsiden av Mjøsa i Ringsaker/Hamar området, med de nærliggende kalkforekomstene rundt Domkirkeodden spesielt.

Verdivurdering: Åpen kalkmark preget negativt av gjengroing, men har flere krevende arter. I henhold til faktaark for åpen kalkmark gis lokaliteten middels verdi for tilstand, men høy verdi for artsamangfold og får dermed verdi A.

Skjøtsel og hensyn: Syrin bør fjernes helt fra området, utskyggende kratt i forkant av berg og skrenter bør ryddes helt vekk, en sone med kantkratt av naturlig forekommende busk og kratt kan med fordel bevares i bakkant på toppen av berget

206 Domkirkeodden, sydspiss

Åpen kalkmark – Nakent berg Verdi: A

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 03.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar.

Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005) som en del av en større strandlokalitet. Kalkbergene er her skilt ut som flere mindre naturtyper, beskrivelse og avgrensing er oppdatert. Del av Domkirkeodden geologiske naturminne.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset naturtype omfatter oppstikkende kalkberg på vestsippen av Domkirkeodden ved Hamar sentrum. Bergene er dels loddrette, dels bratte skråberg, med innslag av hyller og skrenter med tynt jordsmonn.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Åpen kalkmark i form av nakent kalkberg dominerer (95%). Grunnlendte areal finnes i kanter og langs hyller i berget. Vegetasjonen kan best betegnes som en mosaikk av kalkrike utforminger av bergsprekk og bergvegg, bergknaus og bergflatevegetasjon, urterik kant og noe kantkratt.

Artsmangfold: Området har en nokså rik flora av kalkrevende karplanter og innslag av flere krevende lav på berg. Her finnes bl.a. markmalurt, enghavre, dunkjempe, bakkemynte, sølvmyre, gulmaure og bitterbergknapp. Av lav er kalkskiferlav (*Lobothallia radiosa*) (VU), kalkrosett (Phaeophyscia constipata) (VU), *Thyrea confusa* (VU) og *Toninia candida* (VU) påvist fra lokaliteten. Mest spesielt er funnet av eneste kjente forekomst i Norge av laven *Lecania turicensis* (CR) på den ytterste odden (Haugan 2005). Arten er først og fremst mediterranean, med noen utpostlokaliteter på Gotland og Skåne (Santesson m fl 2003). Det er også potensial for sjeldne arter av varmekrevende insekter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området preges av svak gjengroing, spesielt i bakkant av bergene der det er noe jordsmonn. Det er også noe fremvekst av busker i sprekker i berget. Noe rosekratt er positivt å bevare, borealt løv-oppslag bør fjernes for å hindre utskygging av berg. Det er noe tråkkslitasje langs toppen av odden, i liten grad langs de bratte sidene der artsamangfoldet er størst.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Bør ses i sammenheng med flere spredte lokaliteter av åpen kalkmark med lignende vegetasjon på østsiden av Mjøsa i Ringsaker/Hamar området, med de nærliggende kalkforekomstene rundt Domkirkeodden spesielt.

Verdivurdering: Åpen kalkmark i nokså god tilstand, svak gjengroing i bakkant. I henhold til faktaark for åpen kalkmark gis lokaliteten derfor klar verdi A, med vekt på høy verdi for artsamangfold.

Skjøtsel og hensyn: Ungskog av borealt løv bør fjernes i hele området, noe kratt av roser kan spares spredt. Eldre utskyggende trær bør også ryddes for å gi mest mulig eksponert vegetasjon/berg.

207 Domkirkeodden, eng

Slåttemark – Kalkslåtteeng Verdi: B

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 03.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar.

Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005), beskrivelse og avgrensing er oppdatert. Sørlig del tilhører Domkirkeodden geologiske naturminne.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter engrester langs en kalkkrygg nord på Domkirkeodden ved Hamar sentrum. Her inngår grunne eksponerte enger i veksel med mer skyggefulle enger på noe dypere jordsmonn. Engene grenser mot opparbeidede turveier, plenareal og installasjoner på innsiden og åpen kalkmark langs skrenter på utsiden.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er ført til slåttemark da regelmessig slått antas å være beste skjøtsel for lokaliteten som helhet. Området er i gjengroing med mye daugras og buskfremvekst, men har fremdeles preg av artsrik kalktørrang med arter som fagerknoppurt, ryllik, dunkjempe, gulmaure, markmalurt, rundbelg, fjellrapp, blåkløkke, skogkløver og bitterbergknapp. På dypere jord også mer preg av kulturreng med hundegras og timotei.

Artsmangfold: Foruten kalkkrevende tørrangflora, har blomsterrike og varme enger potensial for en rekke krevende insekter, samt for beitemarksopp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Manglende hevd gir området et tydelig gjengroingspreg som er negativt for artsrikdommen. Her er mye daugras og sterk fremvekst av bl.a. rosekratt, syrin og rogn mm. For å bevare og videreutvikle området som artsrik tørrang bør det ryddes kratt og slås årlig (evt annet hvert år på grunne areal) etter blomstring. Ved slik skjøtsel kan tråkk i enga bli et problem sommerstid, noe som bør overvåkes.

Fremmede arter: Syrin finnes i tette kratt mot kalkbergene ytterst og bør fjernes helt fra området. Blamkispel er også kjent fra området og bør bekjempes.

Del av helhetlig landskap: Bør ses i sammenheng lokalitetene av åpen kalkmark rundt Domkirkeodden med lignende flora.

Verdivurdering: Artsrik tørrang i sterk gjengroing. Jf. faktaark for slåttemark scorer området høyt på areal, men dårlig på tilstand, noe som tilsier verdi viktig B. Restaurering og videre skjøtsel vil trolig øke verdien.

Skjøtsel og hensyn: Kratt i engarealene bør ryddes, større trær kan spares. Årlig slått med skjærende redskap etter blomstring med påfølgende bakketørring og fjerning av høy. Det bør vurderes tiltak for å hindre for mye slitasje og tråkk.

.....

208 Domkirkeodden S, kalkberg

Åpen kalkmark – Åpent grunnlendt kalkmark Verdi: **B**

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 03.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar.

Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005) som en del av en større strandlokalitet. Kalkbergene er her skilt ut som flere mindre naturtyper, beskrivelse og avgrensning er oppdatert. Del av Domkirkeodden geologiske naturminne.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset naturtype omfatter oppstikkende kalkberg på sørsiden av Domkirkeodden ved Hamar sentrum. Langs toppen av berget finnes flate hyller med tynt jordsmonn, mot Mjøsa loddrette berg.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Åpen grunnlendt kalkmark dominerer arealmessig (70%), langs brattkant mot Mjøsa også nakent berg. Vegetasjonen kan best betegnes som en mosaikk av kalkrike utforminger av bergsprekk og bergvegg, urterik kant med overgang mot kantkratt i bakkant

Artsmangfold: Området har en nokså rik flora av kalkkrevende karplanter og innslag av krevende lav på berg. Her finnes bl.a. markmalurt, dunkjempe, gulmaure og bitterbergknapp. Av rødlistet lav er kalkskiferlav (*Lobothallia radiosa*) (VU) notert, flere uopptagede lav og moser av interesse kan finnes her. Det er også potensial for sjeldne arter av varmekrevende insekter og for beitemarksopp på grunnlendte areal.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området preges av svak gjengroing, spesielt i bakkant av bergene der det er noe jordsmonn. Noe kantkratt i bakkant er positivt å bevare, men utskyggende borealt løv-oppslag bør fjernes for å hindre utskygging og gjødsling av tørrangarealene. Det er noe tråkkslitasje i vegetasjonen langs toppen av berget.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Bør ses i sammenheng med flere spredte lokaliteter av åpen kalkmark med lignende vegetasjon på østsiden av Mjøsa i Ringsaker/Hamar området, med de nærliggende kalkforekomstene rundt Domkirkeodden spesielt.

Verdivurdering: En mindre lokalitet med åpen kalkmark langs Domkirkeodden. Mangler den rike lavfloraen som preger lokalitetene nord og vest på odden. Jf faktaark for åpen kalkmark scorer lokaliteten middels til lavt på de fleste verdiparameterne og gis verdi B. Nærheten til andre viktige forekomst er riktignok positivt. Flere funn av rødlistede arter vil øke verdien.

Skjøtsel og hensyn: Rydde treoppslag i bakkant av berget for å hindre økt gjengroing og utskygging.

.....

209 Domkirkeodden SØ, kalkberg

Åpen kalkmark – Nakent berg Verdi: **B**

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 03.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar.

Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005) som en del av en større strandlokalitet. Kalkbergene er her skilt ut som flere mindre naturtyper, beskrivelse og avgrensning er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Sørvendt strandsone mot Mjøsa sør for Domkirkeodden ved Hamar sentrum, øst for naturminnet. Strandsonen er en fin mosaikk mellom grusstrand og en rekke små oppstikkende og dels skifrige kalkberg mot bakenforliggende skog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er mosaikkartet med grusstrand og små kalkberg. Verdien som naturtype er først og fremst knyttet til de små utstikkende kalkbergene. Kalkbergene er anslått til å dekke ca 10-20% av arealet. Vegetasjonen på disse kan best betegnes som en mosaikk av kalkrike utforminger av bergknaus og bergflatevegetasjon og urterik kant på toppen av knausene. Stedvis vokser ungsog av borealt løv og annet kratt foran disse.

Artsmangfold: Kalkberget virker ikke å være av den rikeste typen, men en del karakteristiske karplanter som gulmaure, smørbutikk og bitterbergknapp, gul gåseblom og bakkemynte finnes. Ingen lav og moser av spesiell interesse notert. Mest spesielt er en gammel forekomst av isop (VU). Forekomsten kan spores i hvert fall tilbake til 1857 (Haugan 2005 og Rud 1884), og trolig har arten stått her i hundrevis av år. Det vil si det er en ekte "klosterforekomst", og representerer en gammel sort. I 2004 var det ca 15 større planter, hver med 15-40 blomsterskudd. I tillegg en del yngre planter. Forekomsten virket inntakt i 2013. I tillegg er billen *Hypera plantaginis* (NT) tidligere funnet i området (artskart.no), en sjelden billeart som lever særlig på tirilltunge. Flere krevende insekter kan finnes i området.

Bruk, tilstand og påvirkning: Flere av de små bergfremspringene er preget av gjengroing, både foran (utskygges) og i bakkant. Trolig vil rydding av busk og kratt for å øke innstråling være positivt for artsamangfoldet.

Fremmede arter: Ingen spesielle notert

Del av helhetlig landskap: Bør ses i sammenheng med flere spredte lokaliteter av åpen kalkmark med lignende vegetasjon på østsiden av Mjøsa i Ringsaker/Hamar området, med de nærliggende kalkforekomstene rundt Domkirkeodden spesielt.

Verdivurdering: Strandsone med innslag av flere små åpne kalkmarker, som isolert sett dekker lite areal. Mangler den rike lavfloraen som preger lokalitetene nord og vest på odden. Jf faktaark for åpen kalkmark scorer lokaliteten middels til lavt på de fleste verdiparameterne og gis verdi B.

Skjøtsel og hensyn: Bør rydde tre og krattoppslag foran bergene helt vekk, samt rydde overhengede kratt i bakkant.

.....

210 Domkirkeodden, parklandskap I

Parklandskap – Parker Verdi: **C**

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 03.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar. Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005), der hele parkanlegget på Domkirkeodden var inkludert. Ved denne undersøkelsen ble kun den delen av parken med størst konsentrasjon av gamle edelløvtrær/gamle bjørk sett på som interessant i naturtypesammenheng.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter en tresatt del av parken på Domkirkeodden nær Hamar sentrum.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Nordlige deler består av spredt tresetting av eldre edelløvtrær på skjøttet plen, langs kantsonen mot Mjøsa i sør er det mer gjengrodd, med enkelte gamle lønn i tett ungsog. Foruten flere grove lønn på rundt 50 cm i diameter, kastanje og bjørk finnes flere grove linder, mest sansynlig parklind, med omkretser på 1-1,5 meter.

Artsmangfold: På 5 gamle lønn ble det funnet bleikdoggnål (NT). Det ble ikke sett tegn til hulheter i noen av trærne, også lite døde grendeler så potensialet for krevende insekter er begrenset.

Bruk, tilstand og påvirkning: Trærne er typiske parktrær, skjøttet og med lite døde tredeler. Det bør ryddes kratt og ungsog rundt de eldre lønnene mot stranda slik at disse fristilles.

Fremmede arter: Trolig flere, men ingen vurdert av negativ betydning for trærne.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Parklandskap med flere gamle trær av bl.a. lønn og parklind. Vurdert til lokal verdi C.

Skjøtsel og hensyn: Fristille eldre lønn i strandsonen, bevare mest mulig døde tredeler og hulheter i trærne.

211 Martodden N

Kalkbarskog – Ekstremtørr kalkfuruskog Verdi: A

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 03.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar. Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 som en større strandlokalitet som er delt opp i flere mindre enheter (Haugan 2005). Beskrivelse og avgrensing er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset område omfatter nordre del av den skogkledde strandsonen rundt Martodden. Eldre furuskog med spredt tresetting på kalkgrus dominerer.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er satt til kalkfuruskog, da tørr og åpen furuskog på kalkgrus dominerer arealet. Stedvis kommer det opp noe ungsog og kratt. Vegetasjonen kan best betegnes som en variasjon mellom kalktørrang og sauesvingeleng. Typiske karplanter er sauesvingel, gjeldkarve, teiebær, rødkløver, rødknapp, gulmaure, hvitmure, sølvmure, rundbelg, ryllik, enghavre, fuglevikke og gjerdevikke. Skogen er ensaldret og ensjiktet med trær opp mot 40 cm i diameter, spesielt grove og døde trær mangler her.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter er notert, men her er godt potensial for krevende kalksopper og varmekrevende insekter. Spesielt hvis man ser området i sammenheng med tilgrensende naturtype i sør.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det går en rekke stier i området, men mellom stiene virker tråksklitasjen begrenset. Stedvis noe gjengroing av kratt, dette bør ikke få utvikle seg videre, men skogen bør holdes lysåpen. Ungfuru bør få komme opp for å sikre kontinuitet. I nord inngår noe bebyggelse og noe mer påvirkede areal rundt disse.

Fremmede arter: Ingen spesielle notert

Del av helhetlig landskap: Henger naturlig sammen med strandsonen videre sør på Martodden

Verdivurdering: Eldre og åpen kalkfuruskog på kalkgrus langs Mjøsas strandsone. Del av flere naturtyper rundt Martodden med verdifull strandsone som naturlig hører sammen. Som helhet vurdert som svært viktig A, der lokaliteten jf faktaark for kalkskog scorer høyt på tilstand (åpen og varm med eldre trær) og areal.

Skjøtsel og hensyn: Holde skogen åpen og varm, sikre forryngelse av furu. La død ved og gamle trær få utvikle seg.

212 Domkirkeodden, eik

Store gamle trær – Eik Verdi: C

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 03.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar. Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005), der hele parkanlegget på Domkirkeodden var inkludert. Ved denne undersøkelsen ble kun den delen av parken med størst konsentrasjon av gamle edelløvtrær sett på som interessant i naturtypesammenheng.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter en middels grov eik i tresatt del av parken på Domkirkeodden nær Hamar sentrum.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Del av parklandskapet ved Domkirkeruinene, men avgrenset som egen naturtype med tanke på at grov eik er utvalgt naturtype. Treet er en vital sommereik på ca 220 cm i omkrets med middels bred krone. Barken er middels grov med dybde på ca 2 cm. Det er ikke tegn til hulheter eller døde tredeler av særlig dimensjon.

Artsmangfold: Lite epifyttvekst på stammen, ingen interessante arter notert.

Bruk, tilstand og påvirkning: Treet står åpent til på parkskjøttet plen.

Fremmede arter:

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Middels grov og vital sommereik i parkanlegg. Vurdert til lokal verdi C.

Skjøtsel og hensyn: Holdes fristilt som i dag. La treet i størst mulig grad få utvikle døde tredeler og hulheter.

213 Hamar park, tennisbanen

Erstatningsbiotoper – Verdi: C

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 04.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar.

Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005), beskrivelse og avgrensing oppdatert. Gammel avgrensing redusert som følge av at tidligere kalktørrang blir skjøttet som plen og er av liten interesse i naturtypesammenheng.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset naturtype omfatter en spredt tresatt kolle, grunne engareal og en østvendt skjæring i kalkfjell vest for tennisbanen i Hamar park.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er satt til erstatningsbiotop som følge av at grunnlaget for den åpne skrenten er en skjæring dvs kunstmark. Øverst inngår også fragmenter av parkskjøttet furuskog. Øvre del av skrenten, nedenfor sikkerhetsgjerdet er det grunne hyller med artsrik kalkvegetasjon, der arter som gulmaure, lintorskemunn, svalet, markjordbær, sauesvingel, enghavre, tiriltunge, rødkløver, teiebær, gjerdevikke mm. Ned skrenten inngår nakne berg.

Artsmangfold: En middels artsrik karplanteflora, samt enkelte kalkkrevende og mer vanlige lav som kalkpolster (*Cladonia symphylicarpa*), kalkbeger (*C. pocillum*), *Diploschistes muscorum* og *Aspicilia calcarea* (Haugan 2005). Åpne urterike enger som dette kan ha interessant insektsflora.

Bruk, tilstand og påvirkning: Toppområdet er parkskjøttet som plen og har et utarmet artsamangfold, her bør det vurderes å etablere naturlig flora, evt kun med slått sent på året. Busk og krattoppslag er nylig ryddet langs skrenten, noe som er positivt for varmekrevende kalkflora.

Fremmede arter: Ingen spesielle notert.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Liten kalkhylle over skjæring med middels artsrik kalkflora. Vurdert til lokal verdi C.

Skjøtsel og hensyn: Skrenten bør holdes åpen for utskyggende kratt og ungsog. Toppområdet er parkskjøttet som plen og har et utarmet artsamangfold, her bør det vurderes å etablere naturlig flora, evt kun med slått sent på året

.....

214 Disen Ø

Rik blandingsskog i lavlandet – Sørboreal blandingsskog Verdi: C

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 04.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar.

Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005), beskrivelse og avgrensing oppdatert, ungsog i vest utelatt.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en østvendt skogkledd lise på marin leire delvis innenfor Åkersvika NR sørøst for Peder Nilsens gate.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Området har stor treslagsblanding og er satt til rik blandingsskog i lavlandet. Trolig tidligere hagemark som har grodd igjen. Furu, bjørk og gran dominerer toppsjiktet, lønn, rogn i undersjikt. Mot elva også osp og hegg. Frisk lågurtmark er mest dominant vegetasjonstype med bl.a. blåveis, firblad og trollbær. Langs elva flommarksareal med sennegrass, vassrørkvein, myrrapp, vassgro, vasslirekne, myrhatt, gulldusk og sløke. Toppsjiktet har enkelte gamle grove trær av furu og bjørk, ellers dominerer ung til halvgammel skog. Død ved begynner å dannes, og finnes spredt som ferske læger av små dimensjoner.

Artsmangfold: Ingen spesielle notert. Kan være interessante markboende sopp knyttet til rik lågurtmark, på sikt også krevende arter knyttet til død ved.

Bruk, tilstand og påvirkning: Trolig tidligere hagemark som har grodd igjen.

Fremmede arter: Området har flere typiske naturaliserte hageplanter som alperips og krypfredløs som vanlige i området. Haugan (2005) har også notert blankmispel, dagfiol og gressløk.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Lite skogområde som har nokså rik flora og nokså stor treslagsblanding, men få gammelskogsselementer og svakt potensial for krevende arter pr i dag gir lokal verdi C.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling vurderes som beste skjøtsel for å videreutvikle lokaliteten.

.....

215 Disen N, Chr. Melbyes gate

Slåttemark – Kalkslåtteenng Verdi: B

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 04.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar.

Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005), beskrivelse og avgrensing oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en kalkknaus med omkringliggende grunnlendte areal og urterik flora på en ubebygd tomt mellom boliger i Chr. Melbyes gate, nær Hedmark Teater.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Området er vurdert som slåttemark, da skjøtsel som slått virker å være beste hevd for å ivareta artsamangfoldet på lokaliteten. Grunne areal preges av urterik kalktørreng med arter som gjeldkarve, rødknapp, markmalurt, nakkebær, enghavre, bakkemynte, rundbelg, smørbukk, bitterbergknapp, gulmaure, dunkjempe, mørk kongsløys og engknoppurt. På felter med dypere jord også rosekratt, hundegrass og timotei, også en del ungsog bl.a. av lønn, bjørk og ask.

Artsmangfold: Artsrik karplanteflora, samt potensial for krevende insekter og beitemarksopp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området preges sterkt av gjengroing, trolig rester av større kulturlandskap som er nedbygd eller grodd igjen. Busk og kratt er ferd med å etablere seg i området og det er mye daugras som er negativt for konkuransesvake arter. Bør ryddes og jevnlig slå.

Fremmede arter: En rosett av en *Bergenia* art er sett i området, Haugan noterte filtsymre i 2005, utsatt for flere hagerømlinger.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Liten rest av gjengroende kalktørreng i boligområde. Jf. faktaark for slåttemark scorer engas middels-lavt på de fleste verdikriteriene noe som tilsier noe under tivil verdi B, der restaureringspotensial er vektlagt.

Skjøtsel og hensyn: Bør snarlig skjottes ved sen slått og rydding av kratt og ungsog for å hindre utskygging. Luke fremmede arter.

.....

216 Disen NØ, Hedmark teater

Parklandskap – Alléer Verdi: B

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 04.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar.

Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005), beskrivelse og avgrensing oppdatert. Gamle trær videreført engareal vurdert som uinteressant plenareal og utgår.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en alle med gamle edelløvtrær på begge sider av en smal traktor-/kjerrevei fra Hedmark Teater ned til grensen mot Åkersvika NR.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Langs allen er det notert flere grove alm. 5 av disse er på rundt 40 cm i diameter, 3 på rundt 50 cm og nederst mot elva tre grove alm på rundt en meter i diameter, der største omkrets ble målt til 370 cm. Det finnes også 5 lønn og 1 ask på 30-40 cm i diameter. En grov almelåg ligger langs veien, og det finnes noe døde grendeler i almetrærne. Ingen tegn til hulheter ble sett.

Artsmangfold: Det ble ikke funnet spesielt interessante epifytter ved befaringen, døde tredeler kan være interessante for vedlevende insekter.

Bruk, tilstand og påvirkning: En del gjengroing, trærne bør fristilles. Gjelder også almelågen.

Fremmede arter:

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Allé med gamle edelløvtrær, litt død ved og tre spesielt grove alm trekker verdien opp. Noe negativt preget av gjengroing. Vurdert som viktig B.

Skjøtsel og hensyn: Fristille alle de gamle trærne og liggende død ved.

.....

217 Koigen

Parklandskap – Parker Verdi: C

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 03.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar. Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005), beskrivelse og avgrensing oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en smal sone av eldre furutrær på grus langs Mjøsas strandsone i et lite parkanlegg ved Koigen nær Hamar sentrum. Lokaliteten er sørvendt og eksponert.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Eksponerte eldre furutrær på delvis parkskjøttet plenareal og delvis ugrasspreget vegetasjon. Finnes også noen eldre løvtrær i området, bl.a. bjørk.

Artsmangfold: Ifølge artskart.no er det observert skafjordstjerne (NT) og furupiggmusling (NT) fra området. Eldre furutrær og død ved i eksponert miljø kan også danne grunnlag for krevende insektmangfold.

Bruk, tilstand og påvirkning: Død ved finnes, og bør fremelskes videre i størst mulig grad. Mye slitasje.

Fremmede arter:

Del av helhetlig landskap: Viktig å se dette miljøet i sammenheng med flere lignende kantsoner med eldre furuskog langs Mjøsa ved Martodden.

Verdivurdering: Stripe med eldre eksponerte furuer langs Mjøsa i parkanlegg. Vurdert som lokalt viktig C, der gamle eksponerte trær og funn av rødlistearter er positivt. Begrenset areal, spredt tresetting, plenskjøtsel av vegetasjon og mye tråkkslitasje trekker verdien ned.

Skjøtsel og hensyn: La trær få bli gamle, ivareta død ved i størst mulig grad.

218 Hamar domkirke, kirkegården

Parklandskap – Kirkegårder Verdi: C

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 04.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar. Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005), beskrivelse og avgrensing oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter store deler av kirkegården ved Hamar domkirke i Hamar sentrum.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Kirkegården har et stort antall halvgamle edelløvtrær, anslagsvis opp mot 100 stk. Lønn dominerer med innslag av parklind og alm. Også noe bjørk, furu og andre treslag, mest i sørvest. Trær på mellom 20-40 cm i diameter dominerer, 40 cm lind og 60 cm alm finnes også.

Artsmangfold: Trærne er aktivt skjøttet og det er lite død ved og derfor begrenset potensial for krevende insekter og vedboende sopp. Vanlige ribbarksarter som matt brunlav (*Melanelia subargentifera*), svart rosettavl (*Phaeophyscia nigricans*), pulverdoggavl (*Physconia enteroxantha*) og leppedoggavl (*P. perisidiosa*) finnes på gamle lønner. Ingen spesielt krevende epifytter ble notert.

Bruk, tilstand og påvirkning: Parkskjøttede trær med lite død ved, ekelte med begynnende grov bark. Bør la død ved i størst mulig grad få utvikle seg fritt, samt la trær bli grove og gamle.

Fremmede arter: Parklind, men vurderes ikke her som noe trussel

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Kirkegård med opp mot 100 halvgamle edelløvtrær. Vurdert til lokal verdi C.

Skjøtsel og hensyn: Bør la død ved i størst mulig grad få utvikle seg fritt, samt la trær bli grove og gamle.

219 Ankerskogen, dam

Dam – Eldre fisketom dam Verdi: C

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 04.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar. Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005), beskrivelse og avgrensing oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en grunn dam med tett sumpvegetasjon i utkanten av plenarealene ved Ankerskogen i Hamar.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er satt til dam, men åpent vannspeil finnes ikke, bare grunne vannsamlinger i tett sumpvegetasjon med dukjevledominans. Av andre arter finnes skogsivaks, sølvbunke, tiggersoleie, vanlig andemat, flikbrønse, småslirekne og sennegrass.

Artsmangfold: Haugan (2005) fant korsandemat (NT) i dammen. Den ble ikke sett i 2013, men finnes trolig her ennå. I Hedmark har korsandemat et fåtall lokaliteter i kulturlandskapet på Hedemarken. Dammer i åpent landskap kan være egnet for krevende insekter og amfibier, men dette er ikke undersøkt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Virker å være i sterk gjengroing, lite vannspeil og står i fare for å tørke helt ut. Bør sikre vannstand og hindre videre gjengroing. Bør også vurdere utgraving for å skape partier med åpent vannspeil. En del søppel finnes i vegetasjonen.

Fremmede arter:

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Liten gjengroende dam på plenareal. Dårlig tilstand, men tidligere funn av rødlistet art. Vurdert til lokal verdi C.

Skjøtsel og hensyn: Bør sikre vannstand og hindre videre gjengroing. Bør vurdere utgraving for å skape partier med åpent vannspeil i mosaikk med sumpvegetasjon. Bør unngå næringssig/gjødsling fra plenarealene rundt.

220 Hamar flyplass

Slåttemark – Kalkslåtteenng Verdi: A

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 04.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar. Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005), beskrivelse og avgrensing oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Naturtypen omfatter store flate grunne engareal på kalk/skifergrus langs rullebanen på Hamar Flyplass, Nord for Hamar sentrum. Tørre engareal dominerer, enkelte sesongfuktige søkk skaper en viss variasjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Området er satt som slåtteng, da jevnlig slått av arealene har dannet grunnlag for artsmanngfoldet. Blomsterrik kalktørreng dominerer arealet, dels med glissen vegetasjon og åpne grusflater. Noterte kulturmarksarter er sølvmyr, gulmaure, gjeldkarve, tirlunge, vanlig knoppurt, blåknapp, hårsveve, fløyelsmarikåpe, karve, kjerteløyentrøst, ryllik, dunkjempe, følblom, prikkperikum, prestekrage, blåklokke, gjerdevikke, rundbelg, engknoppurt, tepperot, firkantperikum, blåkoll, hvitmaure, vill-lin og bittersøte. Trolig er denne listen lenger, da det er store areal som ikke er nøye undersøkt.

Artsmangfold: Området har en svært blomsterrik flora, med flere tørke- og basekrevende arter. Mest spesielt er en stor forekomst av bittersøte. Varmer blomsterrike lokaliteter som dette har også et stort potensial for krevende insekter. Også godt potensialet for beitemarksopp. Lodnesaltlav (*Stereocaulon tomentosum*) og kalkpolster (*Cladonia symphylicarpa*) vokser på grusjord.

Bruk, tilstand og påvirkning: Ifølge ansatte ved flyplassen slås flyplassen 1-2 ganger i året, de tørreste arealene tidvis sjeldnere. Det brukes beitepusser ved slått. Det bør vurderes annen mer skånsom klippende redskap for tørrengarealene, evt slått sjeldnere for å hindre gjødselseffekt. Stedvis en del slitasje fra bilkjøring.

Fremmede arter: Ingen notert i tørrengareal.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: En av regionens største og mest inntakte kalktørrengareal. Tørreng på over 50 mål er av betydning nasjonalt. Artsrik flora på store areal gir høy score på faktaark for slåttemark og gis uten tvil verdi A.

Skjøtsel og hensyn: Videre skjøtsel med slått, så sent på året som mulig. De tørreste og minst produktive arealene bør om mulig ikke slås årlig. Hindre sprøyting eller ytterligere påførsel av fyllmasse eller tilførsel av gjødsel. Bør lage egen skjøtelsplan for området.

.....

221 Storhamar N

Kalkedellauvskog – Kalklindskog Verdi: **B**

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 04.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Smal nordvestvendt kalkskrent på 10-20 m bredde med edelløvskog i boligområde. Ligger klemmt mellom hager og villabebyggelse rett sør for Storhamar VGS. Nakne kalkberg varierer med skrenter av dypere jordsmonn.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er satt til kalklindskog, da lind dominerer tresjiktet. Lindeskogen er nokså grovvokst med flere stammer på 30-40 cm i diameter fra grove sokler, tydelig gamle individer. Mot bebyggelsen gradvis mer buskpreget. Foruten lind finnes gran, hegg, hassel, bjørk og lønn. Død ved finnes bl.a. av lind, bjørk og hegg. Grove lindeläger og høystubber er også sett. Urter som blåveis, skogsalat, liljekonvall er notert, samt mye rips i busksjikt.

Artsmangfold: Kalklindskog kan ha en svært artrik flora av markboende sopp, ingen ble sett men det er et visst potensial som bør undersøkes. Nærmeste kjente kalklindskog er i Eiriksrud NR i Gjøvik hvor det er kjent hele 11 rødlistede sopp. Denne virker noe mer skyggefull og påvirket, så potensialet er nok noe mindre. Kan også inngå arter av insekter og sopp knyttet til gamle/døde edelløvtrær.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er mye påvirkning fra omkringliggende villabebyggelse. Fyllmasse, hageavfall, søppel og en kum er blandt inngrepene.

Fremmede arter: Mye rips (trolig alperips) i området, også utsatt for hagerømlinger. Fremmede arter ikke nøye ettersøkt.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Nordlig utpost av kalklindskog, innslag av nokså grov skog med mange tydelig gamle lindeindivider. Men lite areal, begrenset varme/soleksponering, stor negativ påvirkning fra omkringliggende bebyggelse begrenser verdien. Forløpig verdi satt til viktig B, i påvente av nøyere undersøkelser av kalklindskogssopper.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling av skog. Hindre hogst, inngrep og forsøpling fra omkringliggende bebyggelse.

.....

222 Furubergveien nord

Artsrik veikant – Verdi: **C**

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 04.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar.

Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005), beskrivelse og avgrensing oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter en sørøstvendt veikant langs Furubergveien med kalkholdig jord, noe kalkknauser i dagen og lengst sør et eksponert steingjerde av kalkstein.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen har innslag av urterik flora og er vurdert som artsrik veikant. Lakrismjelt, prikkperikum, mørk kongsløys, prestekrage, bakkefiol, enghavre, fagerknoppurt og snegleskolm registrert. Også en del ugrass som buerot, løvetann og stormaure nederst. I overkant et tett busksjikt mot bakenforliggende skog.

Artsmangfold: Middels artsrik karplanteflora, på eksponert kalkstein i steingjerde innslag av noe kalkkrevende moser som puteplanmose (*Distichium capillaceum*), storklokkemose (*Encalypta streptocarpa*), raggmose (*Ctenidium molluscum*), putehårstjerne (*Syntrichia ruralis*). Åpne varme og urterike partier kan ha potensial for krevende insekter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Slås trolig årlig i nedre deler, i overkant i gjengroing, bør rydde kratt for å maksimere åpent engareal.

Fremmede arter: Akeleie

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Smal liten sone med urterik flora og åpen kalkstein langs vei. Vurdert til lokal verdi C som følge av svært begrenset areal.

Skjøtsel og hensyn: Bør slås årlig, også helt inn til gjerde og rydde busk i bakkant.

.....

224 Hamar jernbanestasjon

Skrotemark – Vei- og jernbaneutfylling Verdi: **C**

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 04.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar.

Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005), beskrivelse og avgrensing oppdatert, men ikke nøye undersøkt i 2013.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter store deler av Hamar jernbanestasjon i Hamar sentrum. Mellom sporene og i kanter finnes åpen grus- og jord.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skrotemark med åpne grusflater med innslag av finere sand og jord. Vegetasjonen preges av ugressarter, spesielt i kantene. Sentralt mer naken grus.

Artsmangfold: Haugan (2005) noterte store mengder med rundbelg og gul gåseblom mellom jernbanesporene. Mer sparsomt finnes klstersvineblom, småtorskemunn, takhaukeskjegg, stakekarse, tettkarse, tunsaltgras og ugrasklokke. I kanten også buerot, geitrams og kanadagullris. Åpne sandflater og varme urterike partier kan ha betydning for krevende insekter. Området kan også ha en viss funksjon for fugl, bl.a. er det påvist hekkende steinskvett her (Anders Thylen, tidl jernbaneverket, pers medd.)

Bruk, tilstand og påvirkning: Trolig sprøytet langs sporet.

Fremmede arter: Mange fremmede ugressarter, bl.a. kanadagullris i kant.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Jernbanestasjon med åpen grus og delvis sandflater. Flora preget av ugress, dels fremmede arter. Et svakt potensial for krevende insekter. Lokal verdi C.

Skjøtsel og hensyn: Bekjempe aggressive fremmede arter som kanadagullris. Minimere sprøyting.

225 Furuberget V

Åpen kalkmark – Nakent berg Verdi: A

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 04.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar. Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005). Tidligere var hele strandsonen avgrenset, nå skilt mellom naturlig åpen kalkmark og mellomliggende kunstmark/toglinjekant.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter flere polygoner av vestvendte nærliggende åpne kalkberg mot Mjøsa på begge sider av toglinja. Nakent berg dominerer med varierende innslag av grunne hyller, små skrenter og kanter med vegetasjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Åpen kalkmark av typen nakent berg er vanligst forekommende (80%). Langs hyller, små skrenter og kanter også åpen grunnlendt kalkmark med urterik vegetasjon. Vegetasjonen kan best beskrives som en mosaikk av kalkrike utforminger av bergsprekk og bergvegg, bergknaus og bergflatevegetasjon, urterik kant og noe og kantkratt på grunnlendte areal. Øverst over toglinja også noe rasmare og gradvis overgang mot kalkfuruskog med økende innslag av eldre furutrær.

Artsmangfold: Berg og skrenter har en artsrik karplanteflora med flere tørketålende og kalkkrevende arter som hvitbergknapp, markmalurt, fagerknoppurt, rundbelg, murbrukne, smørbukk, rødflangre, melbær, berberis, einer, skogflatbelg og bergørkvein. Mest interessant er en svært rik flora av kalkkrevende lav med rike forekomster av arter som *Toninia candida* (VU), kalkskiferlav (*Lobothallia radiosa*) (VU) og *Thyrea confusa* (VU), samt enkeltfunn av den mindre vanlige *Anema nummularium* (EN). Fra Artskart.no kan funn av småjordstjerne (NT) knyttes til lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Grunnlendte areal er i svak gjengroing flere steder, først og fremst med ung furu, einer og ungskog av borealt løv, noe som jevnlig bør ryddes for å holde det åpent. Også større skog nedenfor turveien, eller i kant mellom turveien og bergene, begynner å skygge ut noen av de nedre kalkbergene. Slitasjen er minimal. Tidligere har gruvedrift og toglinjen ført til store inngrep, men dette er trolig ikke lenger en trussel. Haugan (1997) nevner at han så skader på enkelte lavararter innenfor Furuberget NR, trolig p.g.a. at de var dekket med et fint sjikt med kalkstøv fra gruvedriftsomhet. Dette kan også gjelde her.

Fremmede arter: Ingen notert på selve bergene, men ballastplanter kan spres inn fra toglinja. Mye byreseda i området, mest på kunstmark og av liten trussel pr i dag.

Del av helhetlig landskap: Bør ses i sammenheng med flere spredte lokaliteter av åpen kalkmark med lignende vegetasjon på østsiden av Mjøsa i Ringsaker/Hamar området.

Verdivurdering: Flere nærliggende lokaliteter med åpen kalkmark, mye påvirket fra tidligere. Som helhet en av de største åpne kalkmarkene i Mjøs-regionen. Rik lavflora med flere rødlistede arter og stort areal gir uten tvil verdi svært viktig A.

Skjøtsel og hensyn: Treoppslag bør jevnlig ryddes, også utskyggende større trær i nedkant foran berg. Overvåke for fremmede arter.

226 Furuberget V, jernbanekant

Artsrik veikant – Verdi: B

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 04.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar. Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005). Tidligere var hele strandsonen avgrenset, nå skilt mellom naturlig åpen kalkmark og mellomliggende kunstmark/toglinjekant.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrenset lokalitet omfatter flere polygoner av vestvendte nærliggende felter med kalksteinmur eller kalkholdige grus i forbindelse med jernbanelinja vest for Furuberget, langs Mjøsa.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Kalkholdig kunstmark langs jernbanen satt som naturtype veikant, mulig andre kunstmarkstyper i kommende revisjon kan passe bedre. Lokalitetene ligger i mosaikk med åpne kalkberg og deler til en viss grad karplanteflora med disse, men har noe større innslag av ugress. Vegetasjonen kan best beskrives som en mosaikk av kalkrike utforminger av bergknaus og bergflatevegetasjon, rasmare og urterik kant. Stedvis også oppslag av furu og borealt løv.

Artsmangfold: Jernbanefyllingene har en noksa artsrik karplanteflora med flere tørketålende og kalkkrevende arter. Her er bl.a. markmalurt, filtongslis, rødflangre og gul gåseblom notert, men i mindre tetthet enn på tilgrensende åpen kalkmark. Spesielt krevende lav og moser er ikke sett på disse kunstmarksarealene, men enkelte kan kanskje spre seg inn på steinmurene over tid. Trolig har disse svært lang etableringstid.

Bruk, tilstand og påvirkning: Spesielt fyllingene er utsatt for en viss gjengroing av furu og borealt løv. Dette bør tidvis ryddes for å holde arealene åpne og eksponerte. Også større skog nedenfor turveien, eller i kant mellom turveien og bergene som skygger ut åpne areal bør ryddes. Sprøyting langs toglinja eller utskifting av den kalkrike fyllmassene kan være potensielle trusler.

Fremmede arter: En del ugress stedvis men ikke nøye undersøkt for fremmede arter men sansynligvis flere på fyllingene langs linja. Mest iøyenfallende er mye byreseda men den vurderes som liten trussel. Ikke sett fremmede arter av høy trusselkategori.

Del av helhetlig landskap: Bør ses i sammenheng med nærliggende areal med åpen kalkmark med lignende vegetasjon.

Verdivurdering: Kalkholdige fyllinger og steinmur langs toglinja med innslag av kalkkrevende karplanteflora. Vurdert som viktig B.

Skjøtsel og hensyn: Bør skjøttes sammen med tilgrensende åpen kalkmark. Treoppslag bør jevnlig ryddes, også utskyggende større trær i nedkant foran berg. Overvåke for fremmede arter, evt bekjempe aggressive arter.

227 Domkirkeodden, parklandskap II

Parklandskap – Parker Verdi: C

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 03.09.2013, i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar. Lokaliteten er tidligere avgrenset og beskrevet av Reidar Haugan i 2005 (Haugan 2005), der hele parkanlegget på Domkirkeodden var inkludert. Ved denne undersøkelsen ble kun den delen av parken med størst konsentrasjon av gamle edelløvtrær/gamle bjørk sett på som interessant i naturtypesammenheng.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter en del av parken med noksa tett tresetting på Domkirkeodden nær Hamar sentrum.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Området har spredt med halvgamle-eldre trær på skjøttet plen, først og fremst er en allé av eldre bjørk langs gangveien av interesse, samt enkelte eldre selje, rogn og alm. Foruten enkelte tydelig gamle bjørk med store kroner og grov bark, inngår en alm på rundt 50 cm i diameter nær bygninger ved 32 V 611036 6741732.

Artsmangfold: Skorpepiggesopp (NT) er tidligere funnet på eldre selje i området (Tom H. Hofton, BioFokus pers medd.). Det ble ikke sett spesielt krevende epifytter eller tegn til hulheter i noen av trærne, også lite døde grendeler (kan finnes i kronen på noen av de eldste bjørkene) så potensialet for krevende insekter er begrenset.

Bruk, tilstand og påvirkning: Trærne er typiske parktrær, skjøttet og med lite døde tredeler. Noe død ved kan finnes i kronen på de eldste bjørkene, men trolig i lite omfang.

Fremmede arter: Trolig flere, men ingen vurdert av negativ betydning for trærne.

Del av helhetlig landskap: Del av større parkareal på Domkirkeodden med flere eldre løvtrær.

Verdivurdering: Parklandskap med flere gamle trær av borealt løv og en grov alm. Vurdert til lokal verdi C.

Skjøtsel og hensyn: Holde trærne lysåpne, bevare mest mulig døde tredeler og hulheter i trærne.

10601 Farmenvollen

Kilde og kildebekk – Kilde over sørboreal Verdi: C

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt 29. august 2013 av BioFokus (v/Øivind Gammelmo) i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Lokaliteten er tidligere kartlagt i forbindelse med kartlegging av naturtyper i Hamar kommune (Johansen 2002).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Sør for Farmenvollen ved Brumundkampen i Hamar kommune ligger en kilde ca. 760 moh. Lokaliteten ligger i Mellomboreal vegetasjonssone og i svakt oseanisk seksjon. Berggrunnen her består av skifer og kalkstein, men over dette finnes det et tykt lag med moreneavsetning.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av “kilde og kildebekk” (A06) med utformingen “kilde over sørboreal” (A0603). Forekomst av enkelte mer basekrevende arter antyder innslag av rikkilde, men vegetasjonen er overveiende fattig. Kilden renner ut i en kunstig anlagt dam hvor Almenningen har satt ut fisk.

Artsmangfold: Rundt kilden finnes bl.a. flekkmariehånd (*Dactylorhiza maculata*), harerug (*Bistorta vivipara*), jåblom (*Parnassia palustris*), perlevintergrønn (*Pyrola minor*), småmarimjelle (*Melampyrum sylvaticum*), småsyre (*Rumex acetosella*), småtveblad (*Listera cordata*), tettegras (*Pinguicula vulgaris*), torvmose (*Sphagnum* spp.), furutorvmose (*Sphagnum capillifolium*), gulsildre (*Saxifraga aizoides*) og ulike fagermoser (*Plagiomnium* spp.).

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er mye påvirket av inngrep. Selve kilden er inngjerdet og det er satt ned en betongkum her. Sør for lokaliteten krysser en skiløype lokaliteten og her finnes også en nyanlagt veg. Dersom denne videreføres i samme retning vil den ende opp i lokaliteten.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten bør sees i sammenheng med setervollen nord for lokaliteten.

Verdivurdering: Dette er en stabil og velutviklet kilde/kildebakk av rikere type, slike er sjeldent forekommende i landskapet, negativt er flere inngrep i og nær lokaliteten. Lokaliteten er vurdert til å være av lokal verdi C.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør settes av til fri utvikling og videre inngrep i lokaliteten bør unngås.

60101 Dystvollfallet 1

Rik edellauvskog – Rasmark-almeskog Verdi: B

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt 16. august 2013 av BioFokus (v/Øivind Gammelmo) i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Lokaliteten er tidligere kartlagt i forbindelse med kartlegging av naturtyper i Hamar kommune (Johansen 2002).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten er en bekkedal langs Finsalbekken ca. 260 moh. ved Øvre Vang i Hamar kommune. Lokaliteten ligger i sørboreal vegetasjonssone i overgangsseksjon. Berggrunnen består av Bjørgeformasjonen (øvre didymograptusskifer og gygiocarisskifer). Over dette finnes det et tykt morenelag.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av “rik edelløvsog” (F01) med utformingen “rasmark-almeskog” (F0113). Vegetasjonstypen består av “alm-lindeskog”, lavurt-edelløvsog og “gråor-almeskog”. Alm-lindeskog er den dominerende typen og dette er også en rødlistet vegetasjonstype (LR), her med en østlig utforming. Tresjiktet består av alm, hassel, hegg, bjørk, lind, rogn og spisslønn. Det er begrenset med død ved i lokaliteten og trærne er av varierende alder, fra unge til nokså gamle.

Artsmangfold: Det ble registrert en rekke karakteristiske arter for rik edelløvsog, bl.a. rødlistearten alm (NT) og hasselkjuke (NT). I busksjiktet finnes leddved og rødhyll, mens det i feltsjiktet ble registrert bergmynte, blåveis, firblad, kranskonvall, skogsvinerot, stornesle, trollbær, tyrihjelms og vendelrot.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er få spor etter hogst i lokaliteten og generelt fremstår lokaliteten som nokså fri for menneskelige inngrep.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten må sees i sammenheng med nærliggende områder med avgrensede naturtyper. Til sammen med den nærliggende gråor-heggeskogen har disse to vegetasjonstypene et areal på om lag 13 daa, hvorav denne lokaliteten med rik edelløvsog utgjør ca. halvparten.

Verdivurdering: Dette er en lokalitet bestående av en naturtype som er sjelden i regionen. Den inneholder også en rødlistet vegetasjonstype - alm-lindeskog. I tillegg inneholder lokaliteten en rekke krevende arter som er typiske for rik edelløvsog. Det er få spor etter menneskelige inngrep i lokaliteten og den er del av en ravine/bekkekløft. Lokaliteten er moderat intakt og det finnes gode habitatkvaliteter i form av død ved. Lokaliteten er vurdert som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør settes av til fri utvikling. Hogst bør unngås.

60502 Dystvollfallet 2

Gråor-heggeskog – Flommarksskog Verdi: B

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt 16. august 2013 av BioFokus (v/Øivind Gammelmo) i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Lokaliteten er tidligere kartlagt i forbindelse med kartlegging av naturtyper i Hamar kommune (Johansen 2002).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten er en bekkedal langs Finsalbekken ca. 260 moh. ved Øvre Vang i Hamar kommune. Lokaliteten ligger i sørboreal vegetasjonssone i overgangsseksjon. Berggrunnen består av Bjørgeformasjonen (øvre didymograptusskifer og gygiocarisskifer). Over dette finnes det et tykt morenelag.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av “gråor-heggeskog” (F05) med utformingen “flommarksskog” (D0501). Vegetasjonstypen er “høystaude-strutseving-utforming”. Tresjiktet domineres av gråor med innslag av hegg og selje. Det finnes noe død ved i forskjellige nedbrytningsstadier i lokaliteten. Kontinuiteten i tresjiktet er god, og lokaliteten fremstår som en intakt del av et ravinesystem.

Artsmangfold: Lokaliteten inneholder flere typiske arter for gråor-heggeskog. Det ble ikke registrert rødlistede eller sjeldne arter i lokaliteten. I busksjiktet finnes leddved og villrips. I feltsjiktet finnes bl.a. blåveis, firblad, gullris, hvitveis, kvitbladtistel, ormetelg, skogburkne, skogstjerneblom, sløke, springfrø, storklokke, stornesle, strutseving, tyrihjelms og vendelrot.

Bruk, tilstand og påvirkning: Eldre flersjiktet skog med begynnende dødveddannelse, få spor etter hogst i lokaliteten og generelt fremstår lokaliteten som nokså fri for nyere menneskelige inngrep.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten må sees i sammenheng med lokalitetene i nærheten. Til sammen med den rike edelløvskogen har disse to vegetasjonstypene et areal på om lag 13 daa, hvorav denne lokaliteten med grår-heggeskog utgjør ca. halvparten.

Verdivurdering: Lokaliteten er forholdsvis liten, men kontinuiteten i tresjiktet er god og noe død ved. Flere arter som er typisk for grår-heggeskog er registrert. Grår-heggeskogen befinner seg i et intakt ravinesystem med kontinuitetspreg og ansees som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør settes av til fri utvikling.

60801 Brumundkampen

Gammel granskog – Gammel høyereliggende granskog Verdi: **A**

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt 29. august 2013 av BioFokus (v/Øivind Gammelmo) i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Lokaliteten er tidligere kartlagt i forbindelse med kartlegging av naturtyper i Hamar kommune (Johansen 2002). Det er også gjort MiS-registreringer i området og det er avgrenset flere MiS-figurer som avviker noe fra den avgrensede naturtypen. Det er i tillegg gjort en rekke arts-registreringer i området.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten er ei nordvendt lisse ved Brumundkampen mellom Brumundsjøen og Lavsjømyrene i Hamar kommune. Lokaliteten ligger i Mellomboreal vegetasjonssone og i svakt oseanisk seksjon. Berggrunnen her består av sandstein som er delvis kartsittisk og tilhører Vangsåsformasjonen. Over dette finnes det et tynt lag med moreneavsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av “gammel granskog” (F18) med utformingen “gammel høyereliggende granskog”. Lokaliteten ligger i sterkt hellende terreng på nord-vest siden av Brumundkampen på en høyde mellom 770 og 820 moh. Trærne er kraftig bevoskt med ulike busk- og skorpelav samt ulike kjuker. Her finnes også rikelig med læger (liggende, døde trær), gadd (stående, døde trær), høystubber og grove trær. Vegetasjonen består for det meste av “blåbærgranskog” med mindre innslag av “lav/mose og lyngskogvegetasjon”, “Rasmark-, berg- og kantvegetasjon” og “fattigmyrvegetasjon”. I felt- og bunnsjiktet dominerte arter som: blåbær (*Vaccinium myrtillus*), fugleteig (*Gymnocarpium robertianum*), grantorvmose (*Sphagnum girgensohnii*), gullris (*Solidago virgaurea*), hengeving (*Phegopteris connectilis*), krekling (*Empetrum nigrum*), maiblom (*Maianthemum bifolium*), multe (*Rubus chamaemorus*), skinntryte (*Vaccinium uliginosum*), skogstjerne (*Trientalis europaea*), skrubær (*Cornus suecica*).

Artsmangfold: Det er registrert store mengder med huldresty (*Usnea longissima*) (EN) i lokaliteten, samt gubbeskjegg (*Alectoria sarmentosa*) (NT) og svartsoneskjegg (*Phellinus nigrolimitatus*) (NT) i lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Denne fjellskogen, bestående først og fremst av gran, har få spor etter skogbruksdrift og et velutviklet gammelskogspreg. Det ligger mange hytter og seterbygninger på sørsiden av Brumundkampen. En videre utbygging av hytter der oppe vil kunne true lokaliteten. Det er anlagt en god del merkede stier gjennom lokaliteten.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Dette er et unikt område med gammel granskog i Hamar kommune. Store forekomster av huldresty, samt flere rødlistede arter viser at området har lang kontinuitet som gammel granskog. Her finnes også betydelige mengder med død ved i forskjellige nedbrytningsstadier. Lokaliteten gis A-verdi (Svært viktig).

Skjøtsel og hensyn: Området bør settes av til fri utvikling. Hogst bør ikke forekomme.

80002 Øvre Sagsveen

Slåtteåker – Lågutslåtteåker Verdi: **C**

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt 16. august 2013 av BioFokus (v/Øivind Gammelmo) i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune. Lokaliteten er tidligere kartlagt i forbindelse med kartlegging av naturtyper i Hamar kommune (Johansen 2002).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord i jordbrukslandskapet i Øvre Vang i Hamar kommune. Lokaliteten ligger i sørboreal vegetasjonssone i overgangsseksjon. Berggrunnen består av Bjørgeformasjonen (øvre didymograptysskifer og ogygiocarisskifer). Over dette finnes det et tykt morenelag.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er ført til “slåtteåker” (D01) med utformingen “lågutslåtteåker” (D0116), som følge av rester av slåtteflora. Lokaliteten bærer riktignok i dag sterkt preg av gjengroing og det er kun små områder igjen med åpen eng/slåtteåker. Flere steder har skogen krøpet langt inn på den tidligere åpne marka. Området har også vært beitet etter det ble opphørt som slåtteåker.

Artsmangfold: Registrerte karplanter er bl.a. skogsnelle, engnellik, grasstjerneblom, bekkeblom, engsoleie, villrips, mjødukt, markjordbær, tepperot, tiriltunge, skogkløver, hvitkløver, fuglevikke, gjøksyre, skogstorkenebb, firkantperikum, skogfiol, tveskjeggveronika, rødknapp, blåkløkke, blåbær, tyttebær, ryllik, hvitbladistel, prestekrage, setergrått, gullris, skogstjerne, hvitmaure, maiblom, gulaks, hundegras, sølvbunke, rødsvingel, timotei og. I tillegg skal det tidligere vært registrert solblom (VU) på lokaliteten, men denne arten ble ikke gjenfunnet i 2013 og kan være utgått eller finnes i svært marginale bestander. Hvis den bare finnes som sterile rosetter i forvokste engareal kan den være svært vanskelig å oppdage.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten skal tidligere har vært benyttet som slåtteåker, noe som tidligere funn av solblom (VU) kan være et tegn på. Deler av lokaliteten ble under feltundersøkelsen sommeren 2000 brukt som beite til hest. Ut over dette er lokaliteten pr i dag sterkt preget av gjengroing av både skog og gjengroingsarter som bl.a. stornesle, bringebær, hundekjeks og geitrams. Skogen er i gang med å få fullt feste på de tidligere åpne arealene.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Tidligere slåtteåker i sterk gjengroing, tilstanden dårlig. Enkelte rester av slåtteåkerflora finnes, så området har et visst restaureringspotensial. Usikkert om solblom fremdeles finnes i området, gis derfor ingen spesiell score for rødlistearter. Jf faktaark for slåtteåker settes lokaliteten derfor til lokal verdi C.

Skjøtsel og hensyn: Dersom denne lokaliteten skal kunne opprettholde sin verdi som slåtteåker, bør slått umiddelbart igangsettes. Alternativt beite og skjøttes som beitemark i kombinasjon med rydding av trær.

80003 Ormsæter

Naturbeitemark – Svak lågutbeitefukteng Verdi: **C**

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Marianne F. Johansen i 2000 og reinventert av Stefan Olberg og Øivind Gammelmo i BioFokus 19. september 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i kommunen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger vest for Ormsæter øst for Lia og sør for fylkesvegen opp til Gåsbu i Hamar. Lokaliteten ligger i hellende terreng og strekker seg fra 450 moh. til 505 moh.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: : Lokaliteten er avgrenset som Naturbeitemark (D04). Svak lågurtbeitefukteng dominerer, med en del fuktige partier dominert av mjødurt, og med forekomster av sumparter som bekkeblom, myrhatt, myrmaure, bekkekarse og myrflol. Helt tørre partier er det lite av. Den nordlige delen av lokaliteten har en del grantrær og en del unge løvtrær (bjørk, rogn og selje). Lenger sør i lokaliteten er det eng med høye gressarter og urter som dominerer, og her er ingen flere steder preget av tilførsel av gjødsel. Vest i lokaliteten finnes et lite bestand av storvokst bjørk, og noe grov død ved finnes, samt at et par av bjørkene er hule. Arter som blåklomme (Campanulaceae rotundifolia), blåkoll (Prunella vulgaris), engsoleie (Ranunculus acris ssp. acris), engsyre, fjellblom, gran (Picea abies), grassestjerneblom, harestarr, hundegras (Dactylis glomerata), hvitkløver (Trifolium repens), høymole (Rumex longifolius), lavlandsbjørk (Betula pendula), løvetann, maiblom (Maianthemum bifolium), marikåpe (Alchemilla spp.), prestekrage (Leucanthemum vulgare), rødkløver, skogkløver (Trifolium medium), skogmariehånd (Dactylorhiza fuchsii), skogstjerneblom (Stellaria nemorum), skogstorkenebb, storengkall, storsyre, timotei og tveskjeggveronika er påvist. Noen få sopparter ble observert i 2013, bl.a. okergul grynhatt, men ingen typiske beitemarkssopper er registrert her.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter ble påvist, men det er et visst potensial for enkelte insektgrupper og sopp, men ellers er antagelig potensialet svært begrenset.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er gjerdet inn og beites i sommerhalvåret av hester. Lokaliteten har vært brukt som beite for storfe (kviger og ungdyr) siden 1940-tallet. Bruken før dette er uklar. På slutten av 1990-tallet ble storfebeite av lokaliteten byttet ut med hest. Endringen i bruksmønster kan gi endret artssammensetning i beitemarken, da hesten påvirker vegetasjonen på en annen måte enn storfe. Det er sannsynlig at deler av lokaliteten gjødsles eller har blitt det i senere tid.

Fremmede arter: Ingen påviste.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes under noe tvil som lokalt viktig (C-verdi) grunnet en stor beitemark som flere steder ser ut til å være preget av tilførsel av gjødsel. Stort areal, noe variert vegetasjon, hule bjørketrær og potensial for enkelte interessante insekter, trekker verdien opp.

Skjøtsel og hensyn: Tilførsel av gjødsel må ikke forekomme. De grove, døde bjørkene må få lov til å bli stående/liggende.

.....

80004 Øya

Naturbeitemark – Beiterye Verdi: **B**

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt 29. august 2013 av BioFokus (v/Øivind Gammelmo) i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper i Hamar kommune.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på en flate inntil elven Åsta, med bratte berg på alle kanter øst for Bringbusætra i Hamar kommune. Lokaliteten ligger i Mellomboreal vegetasjonssone og i svakt oseanisk seksjon. Bergrunnen her består av Ringformasjonen, sandstein og noen steder med konglomerat. Over dette finnes et tykt lag med elveavsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av "naturbeitemark" (D04) med utformingen "beiterye" (D0426) med en del urteinnslag. Vegetasjonstypen finnskjegg-eng/sauesvingel-eng dominerer.

Artsmangfold: Gress dominerer, mer spredt arter som blåklomme (Campanulaceae rotundifolia), engsoleie (Ranunculus acris), engsyre (Rumex acetosa), fjelltimotei (Phleum alpinum), gressstjerneblom (Stellaria graminea), harerug (Bistorta vivipara), hvitkløver (Trifolium repens), legeveronika (Veronica officinalis), marikåpe (Alchemilla spp.), prestekrage (Leucanthemum vulgare), rødknapp (Succisa arvensis), ryllik (Achillea millefolium), skogstorkenebb (Geranium sylvaticum), stemorsblomst (Viola tricolor), tepperot (Potentilla erecta), tveskjeggveronika (Veronica chamaedrys), tyrihjel (Aconitum septentrionale). Det ble ikke registrert rødlistede arter i lokaliteten, men området kan ha et visst potesial for krevende beitemarkssopp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Ved undersøkelsene i 2013 beitet storfe i området. Området virker lite påvirket av gjødsel. Det er viktig at beite opprettholdes for å holde engene åpne, i kombinasjon med manuell rydding av skogoppslag.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Dette er et forholdsvis stort område med naturbeitemark. Området er noe preget av gjengroing, men et visst beitetrykk holder større deler av arealet åpent. Lokaliteten gis B-verdi (Viktig) som følge av stort areal, middels artsrikdom, tilstand og hevd.

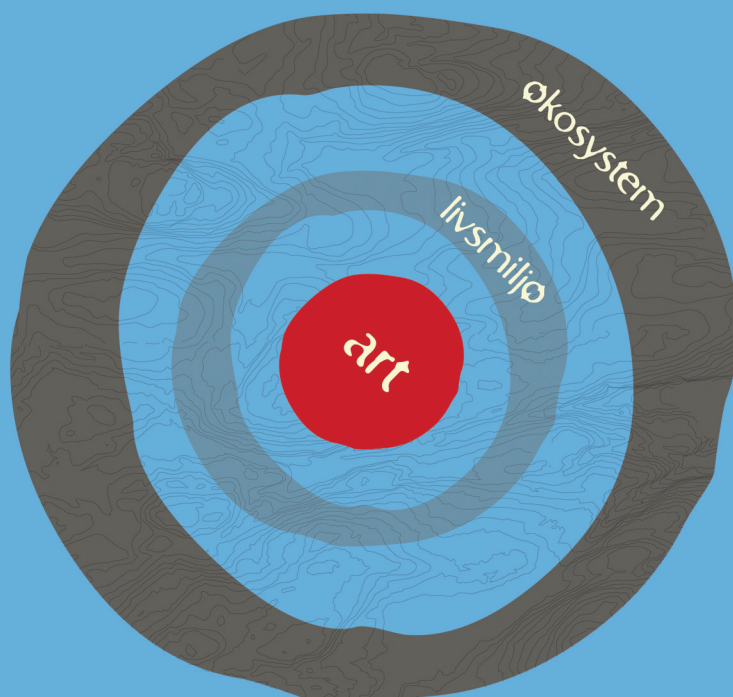
Skjøtsel og hensyn: For å ta vare på dette området bør det utarbeides en skjøtselsplan som går nærmere inn på områdets historiske bruk, og som inneholder en mer inngående kartlegging av vegetasjonen og beitemarkssopp.

.....

Vedlegg 2. Gamle naturtypelokaliteter som skal slettes i naturbase

Vedlegg 2: Liste over gamle naturtypelokaliteter fra kommunen som skal slettes i naturbase.

Naturtype ID	Navn	Kode	Naturtype	Reg. dato	Verd i	Årsak
BN00045327	Hol kirkegård	D13	Parklandskap	2004/07/20	C	Slettes, viltbiotop.
BN00045337	Tjuvholmen nord	D11	Småbiotoper	2004/07/22	C	Vurdert som uten verdi, dels gjengrodd ugress.
BN00045292	Strandveien ved Domkirkeodden	D03	Artsrik veikant	2004/08/26	B	Slettes gjengrodd
BN00045342	Edvard Munchs veg	F07	Gammel lauvskog	2004/09/24	C	Slettes triviell skog ugress preget veg.
BN00045326	Furubergveien sør	D11	Småbiotoper	2005/09/19	C	Slettes, beste del inkl i annen naturtype
BN00045384	Finsalbekken ved Ridabu	F05	Gråor-heggeskog	2005/05/25	B	Slettes, inngår i annen naturtype
BN00045318	Frøbergsberget, sump	F06	Rik sumpskog	2005/09/12	C	Slettes, ikke rik sump, men fattig mykmattemyr.
BN00045334	Børstad ungdomsskole vest	F07	Gammel lauvskog	2004/08/17	C	Triviell skog og vegetasjon.
BN00045298	Vognvegen	D11	Småbiotoper	2004/09/20	C	Slettes, dels ødelagt og gjengrodd
BN00073968	Tomter	D04	Naturbeitem ark	2006/07/05	B	Slettes, triviell
BN00073969	Sælig	D04	Naturbeitem ark	2006/07/05	C	Slettes, gjengrodd trivielt
BN00073938	Skjeseth vestre	D01	Slåttemark	2006/07/05	B	Slettes, gjengrodd triviell
BN00045300	Børstadalléen	D11	Småbiotoper	2004/08/17	C	Slettes, steingjerde uten spesielle verdier.
BN00073939	Valsig	D04	Naturbeitem ark	2006/07/05	C	Slettes, gjengrodd-gjødset

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>